

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Фізико-технічний інститут Факультет будівництва, архітектури та дизайну
(повне найменування інституту, назва факультету)

Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломного проекту (роботи)

Магістр

(ступінь вищої освіти (освітній ступінь))

на тему: Оцінювання основних показників роботи промислового підприємства

Виконав: студент 2 курсу, групи БАДз-418м
спеціальності (напряму підготовки)

0.76 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(код і назва напряму підготовки, спеціальності)

Освітня програма(спеціалізація)

«економіка підприємства»

Зінченко С.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник Севастьянов Р.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Томьомкін Д.М.

(прізвище та ініціали)

м.Запоріжжя
2019 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»
 (повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут, факультет Різно-технічний інститут Факультет будівництва, архітектури та дизайну
 Кафедра Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
 Ступінь вищої освіти (освітній ступінь) магістр
 Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
 (код і назва)
 Напрямок підготовки «Економіка Підприємства»
 (код і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Ткаченко А.М.

“ ” 20 року

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Зінченко Сергій Вікторович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Визначення основних показників роботи промислового підприємства

керівник проекту (роботи) Себаст'янов Родіон Вікторович к.е.н. доцент
 (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ 19 ” 10 ” 20 19 року № 320

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 11.02.2019

3. Вихідні дані до проекту (роботи) науково методичні матеріали, статистичні дані, дані фінансові звітності ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпродзержсталь» ім. А.М.Кузнецьова

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1. Теоретичні аспекти оцінки основних показників роботи промислового підприємства. 2. Аналіз показників роботи промислового підприємства ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпродзержсталь» ім. А.М.Кузнецьова. 3. Заходи щодо покращення основних показників роботи ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпродзержсталь» ім. А.М.Кузнецьова

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	прийняв виконане завдання
Норми контролю	Бобко Наталія Анатоліївна ст. викладач		
1-3 розд.	Себастьянов Родіон Вікторович к.е.н. доцент		
ОПта БНС	Яніщук Юрій Віталійович к.т.н. доцент		

7. Дата видачі завдання

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
	Закріплення та узгодження завдання	08.10.2019	
	Вибір матеріалів	09.10.2019	
	Підготовка першого розділу	16.10.2019	
	Підготовка другого розділу	22.10.2019	
	Підготовка третього розділу	04.11.2019	
	Підготовка четвертого розділу	17.11.2019	
	Зодавання на кафедру та контроль	10.12.2019	

Студент

Зінченко С.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

Себастьянов Р.В.
(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Дипломний проект виконано на 134 с., містить 11 рис., 19 табл., 2 додатки, 37 посилань.

Об'єкт дослідження – промислове підприємство

Мета роботи – оцінка основних показників роботи промислового підприємства ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» ім. А.М. Кузьміна»

Метод дослідження порівняльно-розрахунковий, фінансово-економічний аналіз, статистичний аналіз, системний аналіз.

Магістерська дипломна робота присвячена розробці теоретико-методологічних підходів та практичних рекомендацій щодо пошуку резервів підвищення ефективності діяльності підприємства.

Розглянуті питання економічної сутності та інформаційного забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Досліджено етапи аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, представлено методи економічного аналізу фінансових результатів.

Проведено аналіз рівня і динаміки фінансових результатів підприємства, аналіз прибутку від реалізації продукції та аналіз показників рентабельності підприємства. Проаналізовано фінансовий стан підприємства за системою показників „Дюпон”.

Запропоновані напрями пошуку резервів підвищення ефективності діяльності підприємства та комплексну систему вдосконалення організації, методики аудиту доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства. Розроблені шляхи вдосконалення напрямів використання прибутку підприємства.

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ, ПРОМИСЛОВЕ ПІДПРИЄМСТВО, МОДЕРНІЗАЦІЯ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ РОБОТИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1 Роль, сутність, завдання економічного аналізу для промислового підприємства.....	10
1.2 Характеристика основних показників роботи промислового підприємства.....	20
1.3 Основні джерела інформації для проведення аналізу.....	28
Висновки до 1 розділу.....	35
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ РОБОТИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» ім.А.М.Кузьміна	38
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	38
2.2 Аналіз основних економічних показників	41
2.3 Аналіз основних фінансових показників	50
Висновки до 2.розділу.....	73
РОЗДІЛ 3 ЗАХОДИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ РОБОТИ ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» ім.А.М.Кузьміна.....	75
3.1 Обґрунтування заходів щодо покращення основних показників роботи.....	75
3.2 Розрахунок економічного ефекту від впровадження запропонованих заходів.....	79
Висновки до 3 розділу.....	92
РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	94
4.1 Аналіз потенційних небезпек.....	94

4.2 Заходи по забезпеченню безпеки.....	96
4.3 Заходи з виробничої санітарії і гігієни праці.....	98
4.4 Заходи безпеки у надзвичайних ситуаціях.....	103
4.5 Заходи по забезпеченню безпеки у надзвичайній ситуації.....	105
Висновки до 4 розділу.....	108
ВИСНОВКИ.....	109
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	112
ДОДАТКИ.....	117

ВСТУП

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємств є важливою складовою частиною роботи управлінського персоналу щодо реалізації обраної стратегії бізнесу, забезпечення фінансової стійкості підприємства, а також займає вагоме місце в роботі зовнішніх для підприємства аналітиків щодо оцінки інвестиційної привабливості та платоспроможності контрагентів, а також оцінки ділових партнерів в умовах ризику та невизначеності. На підставі його результатів управлінський персонал приймає рішення про напрями фінансування підприємства за рахунок власних джерел, інвестори -щодо формування портфеля цінних паперів, а кредитори визначають пріоритети щодо позик, які видають.

Правильна інтерпретація аналітичних показників, розрахованих на основі облікових даних, дозволяє управлінському персоналу та зовнішнім користувачам діагностувати проблеми, що наявні в діяльності підприємства, виявляти напрями діяльності, які вимагають додаткового фінансування для розвитку, ідентифікувати проблемні питання розподілу прибутку, як внутрішнього джерела фінансування розвитку. Відповідно, результати аналізу фінансових результатів, зокрема, операції з формування та розподілу прибутку, є основним інформаційним джерелом для розробки та прийняття управлінських рішень.

Про актуальність обраної теми дипломної роботи свідчить складний фінансовий стан у всіх галузях економіки і значна кількість збиткових підприємств і організацій. Виходячи з цього, постає необхідність удосконалення з використанням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку методики обліку й аналізу фінансових результатів.

Актуальність теми аналізу фінансових результатів можна пояснити ще й тим, що відповідно до чинного законодавства фінансовий облік передбачає обов'язкові процедури збору й обробки інформації, яка стосується перебігу

процесів отримання доходу і визначенням фінансового результату, виявленням позитивних і негативних відхилень від поставлених цілей, передбачуваних планів та показників діяльності. Ця інформація дозволяє своєчасно приймати рішення щодо недопущення негативних змін чи щодо їх нейтралізації. При правильній організації вона стає найважливішим засобом матеріального стимулювання, зростання рентабельності і подальшого розвитку підприємства, соціального стану його працівників.

Широкий спектр питань з аналізу фінансових результатів діяльності підприємства шляхи його вдосконалення досліджувалися в роботах: Мочерного С.В., Вороніної О.О., Пипко В.А., Пушкар М.С., Соколового Я.В. та ін. Але з огляду на те, що поняття фінансових результатів досить багатозначне, з огляду на наукові роботи, і ще недостатньо вивчене, воно потребує подальших досліджень та наукових розробок.

Облік фінансових результатів є однією з важливих ділянок роботи фінансового відділу будь-якого підприємства. Він формує інформацію щодо доходів і витрат підприємства за їх видами, передбачає нарахування і перерахування податків, які надходять у державний бюджет України.

Метою дипломної роботи є визначення повноти та якості формування фінансових результатів, встановлення спрямованості й рівня впливу окремих факторів на зміну показників прибутку, узагальнення методів визначення резервів покращення фінансових результатів.

Завданням дипломної роботи є дослідження теоретичних аспектів аналізу фінансових результатів, загальне оцінювання формування та динаміки фінансових результатів, обґрунтування показників структури та якості прибутку, вимірювання впливу факторів на динаміку фінансових результатів, узагальнення резервів покращення фінансових результатів та розробка управлінських заходів щодо їх реалізації.

Основними джерелами інформації в аналізі фінансових результатів прибутку є накладні на відвантаження продукції, дані аналітичного бухгалтерського обліку за рахунками результатів, фінансової звітності ф. № 1

"Баланс", ф. № 2 "Звіт про фінансові результати", ф. № 3 "Звіт про рух грошових коштів", ф. № 4 "Звіт про власний капітал", ф. № 6 "Примітки до річної фінансової звітності", дані статистичної звітності "Звіт про випуск, реалізацію та обіг цінних паперів", дані внутрішньої управлінської звітності, а також відповідні таблиці бізнес-плану підприємства.

Аналіз фінансових показників проводимо за даними форми № 2 «Звіт про фінансові результати», форми № 1 «Баланс підприємства», а також даних обліку і матеріалів фінансового відділу. Для пошуку резервів зростання прибутку залучається інформація щодо рентабельності споріднених підприємств як України, так і за кордоном.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці пропозицій для покращення організації бухгалтерського обліку і аналізу фінансових результатів на досліджуваному підприємстві.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ РОБОТИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Роль, сутність, завдання економічного аналізу для промислового підприємства

Розглянемо сутність економічного аналізу. Економічний аналіз - це система способів вивчення (на підставі даних обліку, звітності, планів та інших джерел) досягнутих результатів і стану господарської діяльності, можливих варіантів її покращання з метою контролю за виробництвом та обґрунтуванням управлінських рішень, направлених на підвищення ефективності господарювання [1, с. 18].

Аналіз відіграє важливу роль при оцінці ефективності господарської діяльності підприємства. Будь-яка підприємницька діяльність потребує постійного контролю та аналізу процесів, під дію яких потрапляє підприємство в сучасних умовах господарювання. Це, передусім, пов'язано із зміною зовнішніх умов, кон'юнктури ринку, податкового законодавства тощо. Суть проблеми полягає в тому, що більшість підприємців, які зіткнулися з перешкодами, не задумуються про необхідність аналізу своєї діяльності, а тому взагалі його не здійснюють.

Розглядаючи управлінський та фінансовий аналіз доцільно визначити їх місце в загальній системі аналізу господарської діяльності. Тут ми повністю підтримуємо думку вчених Кіндрацької Г.І., Білика М.С., Загородного А.Г. [2], Мниха Є.В.[3], Шеремета А.Д.[4], відповідно до якої місце фінансового і управлінського аналізу в загальній системі аналізу господарської діяльності можна відобразити наступною схемою (рис. 1.1).

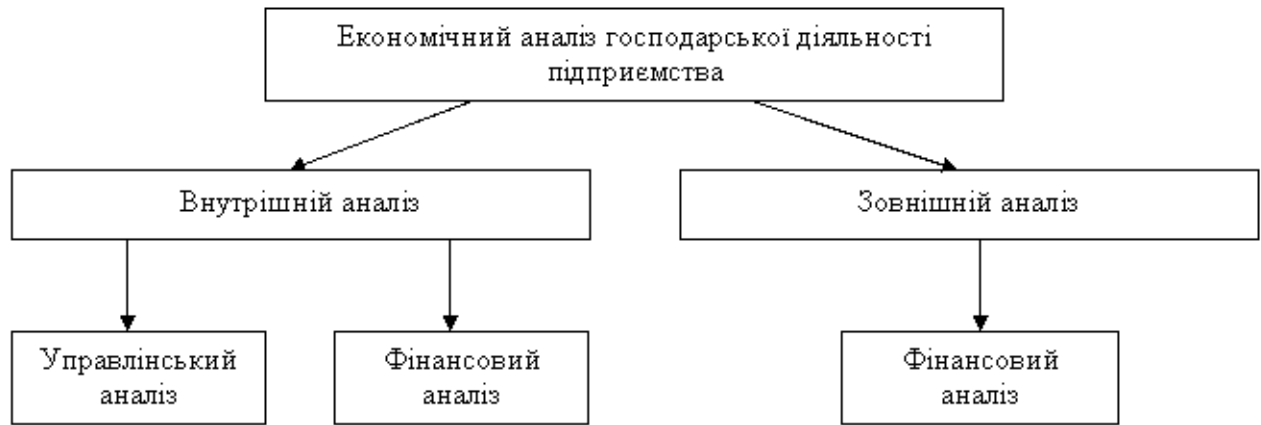

Рисунок 1.1 – Схема відображення місця управлінського та фінансового аналізу в загальній системі аналізу господарської діяльності підприємства

З цього приводу досить точним, на нашу думку, є визначення Лахтіонової Л.Я., яка пише, що «під терміном «фінансовий аналіз» слід розуміти зовнішній та внутрішній аналіз результатів діяльності та фінансового стану підприємства, фінансових відносин, сукупності фінансових ресурсів та їх потоків у єдиному виробничо-торгівельному процесі, а під терміном «управлінський аналіз» - внутрішньогосподарський виробничий аналіз (аналіз матеріальних, трудових ресурсів, аналіз основних засобів, аналіз витрат та вигід і собівартості продукції)» [5, с.10].

На основі запропонованої схеми (рис. 1.1) розглянемо спільні риси та відмінності кожного з видів аналізу (табл. 1.1).

Аналіз необхідний на всіх етапах підприємницької діяльності: від задумів та формування підприємства до поступового підвищення ефективності його господарювання. Саме на основі результатів аналізу розробляються та формуються управлінські рішення, які в сучасних умовах жорсткої конкуренції не можуть прийматись інтуїтивно або приблизно.

Таблиця 1.1 – Порівняльна характеристика видів економічного аналізу

№ п/п	Сфери порівняння	Внутрішній аналіз		Зовнішній аналіз
		Управлінський аналіз	Фінансовий аналіз	Фінансовий аналіз
1	Користувачі інформацією	Внутрішні користувачі		Зовнішні користувачі
2	Інформаційне забезпечення	Комплекс економічної та неекономічної інформації	Фінансова звітність та інша інформація фінансового характеру	Публічна фінансова звітність
3	Мета аналізу	Аналіз ресурсозабезпечення, виробництва, собівартості продукції з метою прийняття управлінських рішень	Оцінка фінансового стану підприємства з метою планування діяльності підприємства тощо	Оцінка фінансового стану підприємства з метою визначення його кредитоспроможності та інвестиційної привабливості
4	Об'єкти аналізу	Обсяг виробництва та продажу, витрати собівартості продукції (робіт, послуг), забезпеченість ресурсами та характер їх використання тощо	Фінансові результати діяльності, фінансовий стан, платоспроможність, ліквідність підприємства тощо	
5	Використання методик	Розробляють самостійно або використовують уніфіковані методики		Уніфіковані методики
6	Організаційна побудова	Централізована, децентралізована, комбінована		Здійснюється аудиторськими та консалтинговими фірмами
7	Відображення результатів	Грошові та натуральні показники, коефіцієнти	Грошові показники та коефіцієнти	
8	Доступність результатів аналізу	Конфіденційна інформація		Загальнодоступна інформація

Основним завданням аналізу є оцінка використання активів, доходів та витрат за звітний період, виявлення факторів, які негативно або позитивно вплинули на кінцеві фінансові результати.

Чіткого визначення терміну «аналіз господарської діяльності» немає, у різних джерелах його тлумачать по-різному. У роботах М.І. Баканова, А.Д. Шеремета, економічний аналіз (аналіз господарської діяльності) трактується більш вузько, тобто як напрямок, пов'язаний із викладом методів та техніки аналітичних розрахунків на рівні підприємства в умовах директивної економіки [4, с.24-28]. Особливості такого аналізу полягають у наступному:

1) він побудований виключно виходячи з передумов та обмежень, що діють в умовах централізовано планової економіки й не припускають наявності реальних ринкових механізмів;

– зазвичай він проводиться в ретроспективному аспекті;

– його квінтесенцією є аналіз виконання планових завдань за різними показниками та жорстко детермінований факторний аналіз;

– він торкається не тільки фінансової сторони діяльності підприємства, а передбачає комплексну різнобічну оцінку.

Економічний аналіз господарської (підприємницької) діяльності здійснюється за даними обліку, звітності та іншої економічної інформації. Таким чином, виявляються внутрішньогосподарські резерви необхідні для досягнення цілей підприємства.

Мета підприємницької діяльності полягає у дотриманні та забезпеченні якості життя працівників та їхніх сімей за рахунок задоволення потреб ринку, збільшення обсягів виробництва та підвищення ефективності діяльності в цілому.

При цьому аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства охоплює такі питання:

- виконання плану за узагальненими показниками (обсяг виробництва і реалізації продукції, собівартість, прибуток, рентабельність);

- використання ресурсів (трудових, матеріальних, фінансових);

- організаційно-технічний рівень виробництва, використання виробничих фондів та виробничих потужностей;

- ефективне використання оборотних коштів тощо.

Загальними завданнями економічного аналізу є:

- оцінка та перевірка результатів господарської діяльності за певний період;

- вивчення причин відхилення від плану чи результатів за минулий період;

- розподіл причин на залежні та незалежні; - визначення ефективності роботи підприємства;

- виявлення невикористаних можливостей з метою підвищення кінцевої ефективності та якості результатів праці;

- розробка заходів щодо усунення втрат та прогнозування результатів господарської діяльності підприємства (об'єднання).

Все це є дуже важливим в умовах ринку, оскільки без обґрунтованих управлінських рішень, розроблених на базі економічного аналізу, забезпечити ефективну підприємницьку діяльність практично неможливо. Результати вивчення діяльності підприємств свідчать: більшість (90-95%) підприємств забезпечують зростання рентабельності виробництва продукції за рахунок підвищення цін, а не за рахунок раціонального використання виробничих ресурсів. Цьому сприяє недосконалість державного регулювання цін та встановлення граничних меж рентабельності виробництва продукції. В свою чергу, це сприяє поглибленню витратного способу виробництва.

Фактори зростання ефективності виробництва та якості продукції –це ті причини, які сприяють поліпшенню показників господарської діяльності (рентабельності, продуктивності праці, фондівддачі тощо). Вони перебувають у тісному взаємозв'язку між собою, динамічні як у часі, так і в просторі. Тому для забезпечення раціонального й економного використання наявних ресурсів необхідно якнайповніше враховувати та досліджувати ці фактори.

Використання резервів за кожним фактором є матеріальною основою безперервного зростання ефективності виробництва, якості продукції та підвищення життєвого рівня колективу. Дія факторів постійно породжує резерви. Тому, вивчаючи фактори зростання ефективності виробництва та якості продукції, необхідно виявляти ці резерви та розробляти шляхи їхнього використання. Виявленню цих резервів сприяє своєчасне проведення кваліфікованого економічного аналізу виробничої діяльності. Від того, наскільки коректно проведено аналіз, залежить ефективність всієї виробничої діяльності. Тому в конкретних виробничих умовах необхідно проаналізувати кожний із факторів, що впливає на виробничий процес, окремо та у

взаємозв'язку з іншими чинниками, визначивши за кожним із них втрачені можливості та невикористані резерви.

Внутрішньо резерви можна класифікувати:

- за місцем утворення;
- за напрямками їхнього впливу на ефективність виробництва;
- за простими елементами процесу праці;
- за характером утворення;
- за термінами використання;
- за способами виявлення;
- за формами впливу на ефективність виробництва;
- за охопленням планування;
- за вартістю використання.

Економічний аналіз повинен проводитися постійно та стати основним змістом економічної роботи як на підприємстві, так і на рівні району, області, держави. Результати аналізу, розроблені висновки та шляхи використання резервів на всіх рівнях господарювання повинні становити основу для підготовки обґрунтованих проектів управлінських рішень.

Підготовка та проведення економічного аналізу виконуються упродовж п'яти етапів.

На першому етапі визначаються і чітко окреслюються мета та завдання аналізу.

На другому етапі старанно опрацьовується програма дій, робочий (календарний) план, визначається коло учасників, розподіляються обов'язки між ними, розробляється схема, методика, макети аналітичних таблиць, форм, методичні вказівки щодо їхнього заповнення, а також способи графічного оформлення результатів аналізу.

На третьому етапі забезпечується збір необхідної інформації (статистична звітність, дані синтетичного й аналітичного обліку, планова документація, результати спеціальних досліджень тощо), перевіряються їхня достовірність і повнота відповідно до мети аналізу.

На четвертому етапі здійснюється аналітична обробка інформації за допомогою спеціальних методів та прийомів; забезпечується порівнянність показників; аналізуються причини динамічних змін і відхилень від базового завдання; з'ясовуються причини негативних явищ; кількісно вимірюється вплив факторів; виявляються потенційно невикористані можливості поліпшення роботи підприємства. В результаті групування виділяють фактори, які залежать та які не залежать від підприємства. Надалі особливу увагу приділяють факторам, які безпосередньо залежать від роботи підприємства або його структурного елементу (цеху, дільниці, робочого місця чи іншого окремого функціонального підрозділу управління).

На п'ятому, підсумковому, етапі визначаються резерви виробництва, розробляються пропозиції, розраховується економічна ефективність від впровадження заходів та визначається їхній вплив на показники роботи підприємства. Це найвідповідальніший етап, оскільки за результатами аналізу синтезуються всі негативні впливи на окремі фактори та проектується модель подальшої діяльності, за якої виявлені недоліки не повинні більше повторюватися.

Аналітичною роботою на промисловому підприємстві повинні займатися всі функціональні служби підприємства: головного механіка, головного енергетика, планово-економічний та технологічний відділи, аудиторські установи та інші організації.

На деяких підприємствах можуть організовуватися відділи або бюро економічного аналізу, які систематично проводять аналітичну роботу разом з іншими підрозділами під керівництвом заступника директора з економічних питань або безпосередньо керівника підприємства.

У ринкових умовах економічний аналіз повинен проводитись не рідше одного разу на рік, а результати аналізу у встановленому вигляді повинні доповнювати звіти підприємства, підготовлені для податкової інспекції та органів статистики [7, с. 91-94].

ЕАГП (комплексний економічний аналіз господарської діяльності підприємства) складається з системи показників, усю сукупність яких залежно від напрямку та об'єктів аналізу можна об'єднати в 11 блоків (рис. 1.2).

БЛОК 1. Аналіз організаційно-технічного рівня та інших умов виробництва.

В основу всіх економічних показників господарської діяльності, представлених у блоці 1, покладений ОТР (організаційно-технічний рівень організації) виробництва. Він включає в себе сукупність таких показників:

1)технічний рівень виробництва (якість засобів праці, автоматизація, механізація, якість продукції тощо);

2)рівень організації виробництва (концентрація, спеціалізація, кооперування, організація праці тощо);

3)рівень управління виробництвом.

До інших умов виробництва відносяться: соціальні умови (внутрішні та зовнішні); природні умови; зовнішньоекономічні умови.

Комплексний економічний аналіз необхідно починати з вивчення організаційно-технічного рівня виробництва, адже показники цього блоку впливають на всі інші, а особливо на:

- обсяг виробництва та продажу, якість продукції;
- ступінь використання виробничих ресурсів;
- собівартість, прибуток, рентабельність.

БЛОК 2. Аналіз та оцінка ефективності використання основних виробничих засобів (фондів).Цей блок характеризується такими важливими показниками, як: середня вартість та рентабельність основних виробничих фондів, амортизаційні відрахування тощо;

БЛОК 3. Аналіз та оцінка ефективності використання оборотних коштів. Цей блок характеризують наступні показники:

- 1)матеріальні витрати;
- 2)матеріаловіддача;
- 3)коефіцієнт оборотності та коефіцієнт закріплення тощо.

БЛОК 4. Аналіз використання трудових ресурсів та заробітної плати. Три основні показники, що характеризують цей блок:

- 1)чисельність виробничого персоналу;
- 2)продуктивність праці;
- 3)оплата праці виробничого персоналу з відрахуваннями на соціальні потреби.

Блоки 2,3,4 відображають використання виробничих ресурсів. Всі відносні (якісні) показники цих блоків, тобто фондівіддача, матеріалівіддача, продуктивність праці, залежать від 1-го блоку

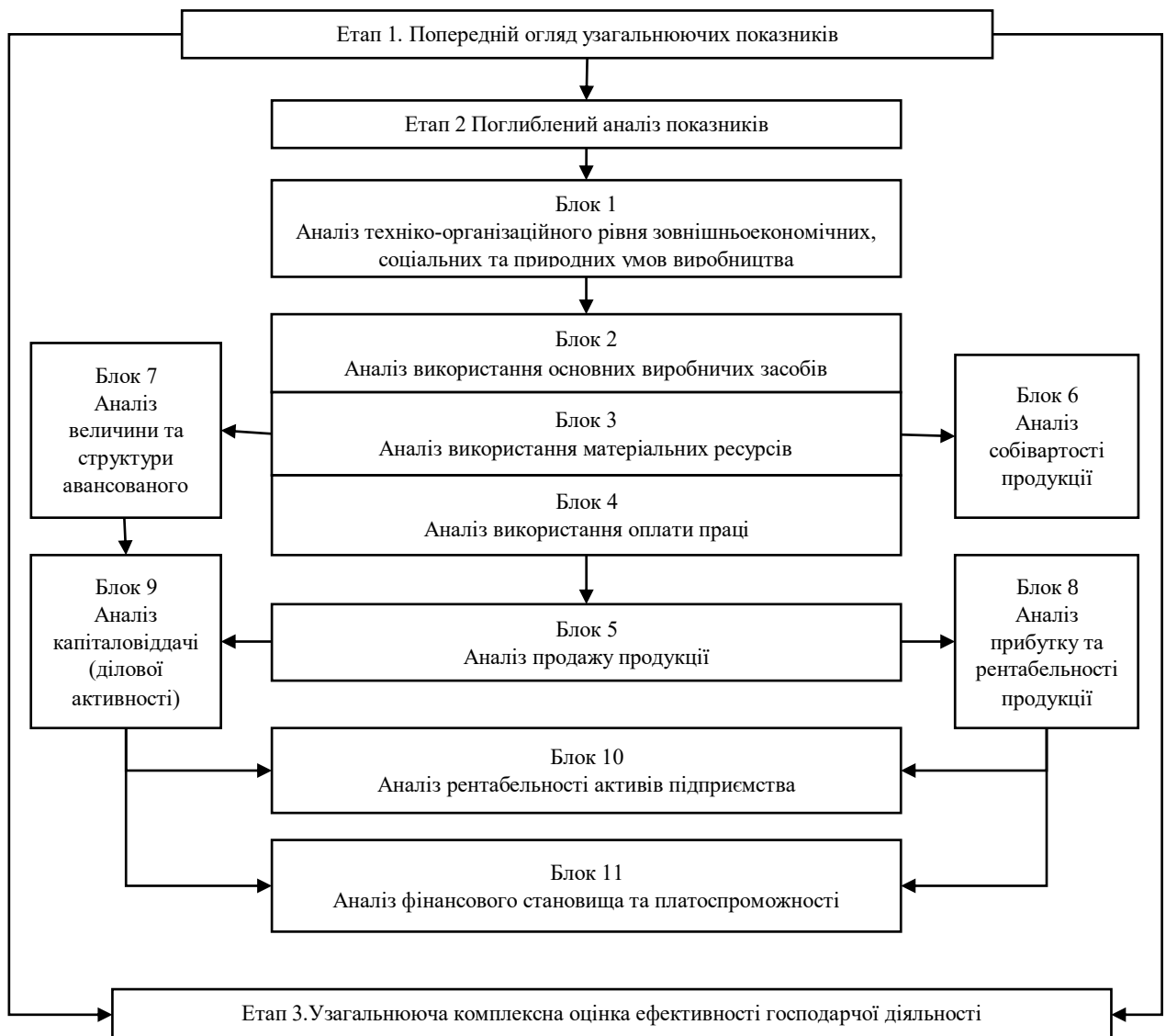

Рисунок 1.2 –Загальна схема взаємозв'язку основних груп показників у системі економічного аналізу [14, с.62]

БЛОК 5. Аналіз продажу.

Основний показник цього блоку – виручка від продажу товарів, продукції, робіт, послуг. Він взаємопов'язаний з 2, 3 та 4 блоками.

БЛОК 6. Аналіз собівартості продукції.

Собівартість включає в себе: матеріальні витрати, витрати на оплату праці з відрахуваннями на соціальні потреби, амортизація та інші витрати.

БЛОК 7. Аналіз величини та структури авансованого капіталу (активів).

Основні показники цього блоку:

- 1) основні засоби;
- 2) оборотні кошти.

Ці показники у взаємозв'язку з показниками виручки від продажу, тобто з блоком 5, характеризують ефективність використання активів підприємства.

БЛОК 8. Аналіз прибутку та рентабельності продукції.

Основні показники цього блоку:

- 1) прибуток від продажу продукції;
- 2) рентабельність продукції.

БЛОК 9. Аналіз ділової активності.

У цьому блоці аналізується оборотність інших фондів.

Два показника характеризують цей блок:

- 1) загальна оборотність активів.
- 2) капіталомісткість продукції.

Вхідними показниками для цього блоку є показники блоків 5 та 7. БЛОК 10. Аналіз рентабельності виробничих активів.

Цей блок має зв'язок із блоками 5, 8 та 9.

БЛОК 11. Аналіз фінансового стану, платоспроможності та фінансової стійкості.

Для проведення аналізу використовуються показники з попередніх блоків. При цьому аналізується ліквідність активів, фінансова стійкість, платоспроможність та інші показники.

Загалом у процесі комплексного економічного аналізу можна виділити три етапи (рис. 1.2).

ЕТАП 1. Попередня характеристика господарської діяльності за системою найважливіших показників. При цьому здійснюється огляд узагальнюючих показників або читання звітності.

ЕТАП 2. Аналіз факторів та причини зміни показників, тобто поглиблений аналіз усіх показників за блоками у їх взаємозв'язку з виявленням внутрішньогосподарських резервів.

ЕТАП 3. Узагальнююча комплексна оцінка ефективності (неефективності) господарської діяльності [4, с. 15-17]. Варто зазначити, що запропонована вище схема не є універсальною, а тому буде змінюватися залежно від особливостей господарської діяльності окремо узятото підприємства. Незмінним залишиться лише загальний перелік показників, що можна віднести до національних особливостей проведення аналізу.

1.2 Характеристика основних показників роботи промислового підприємства

Виробнича потужність підприємства - це максимально можливий випуск продукції за певний період часу в заданій номенклатурі при повному використанні обладнання, виробничих площ, передової технології і організації праці. Виробнича потужність визначається в натуральних одиницях (кількості штук).

Якісні показники характеризують результати виробничо-господарської діяльності підприємства, наприклад прибуток (дохід), продуктивність праці, рентабельність, фондівіддачу і ін.

Вартісні показники застосовуються для вимірювання об'єму реалізованої товарної і валової продукції. До вартісних показників відносяться:

Товарна продукція (ТП) - готова продукція, призначена для реалізації:

$$ТП = ДП + ПФ + У + Про + Кр, \quad (1.1)$$

де ДП - готова продукція, що пройшла ОТК і готова до відвантаження;

ПФ - напівфабрикати для реалізації «на сторону»;

У - послуги промислового характеру;

Про - обладнання власного виготовлення;

Кр - капітальний ремонт, що виконується господарським способом.

Валова продукція (ВП) - включає в себе всю продукцію, вироблену на підприємстві незалежно від ступеня її готовності і призначення:

$$ВП = ТП_{\text{Год}} + Н_{\text{к}} - Н_{\text{н}}, \quad (1.2)$$

де ТП_{Год} - обсяг товарної продукції за рік;

Н_к - залишки незавершеного виробництва на кінець року;

Н_н - на початок року.

Реалізована продукція. В обліковій політика визнання виручки вважається в міру відвантаження. Відповідно, в обсяг реалізованої продукції в міру відвантаження включаються товари (роботи, послуги), відпущені покупцю незалежно від факту оплати. Обсяг реалізованої продукції може враховуватися як валовий (з непрямыми податками) і чистий (без непрямих податків)

Основними завданнями при управлінні підприємством є завдання реалізації товарів або послуг, виробництва і розробки технології (управління реалізацією), а також управління виробничими і технологічними процесами. Результатами виконання цих завдань є певні економічні показники. До основних економічних показників відносяться прибуток, собівартість, рентабельність .

Собівартість являє собою вартісну оцінку використовуваних у процесі виробництва продукції (робіт, послуг) природних ресурсів, сировини,

матеріалів, палива, енергії, основних фондів, трудових ресурсів, а також інших витрат на її виробництво і реалізацію. Вона відображає величину витрат, які забезпечують процес простого відтворення на підприємстві. Собівартість - це форма відшкодування споживаних факторів виробництва.

Собівартість - один з найважливіших показників економічної ефективності, що фіксує, у що обходиться підприємству виробництво того чи іншого виду продукції, що дозволяє об'єктивно судити про те, наскільки це вигідно в конкретних економічних умовах господарювання. У ній знаходять відображення умови виробництва і результати діяльності підприємства: технічна озброєність, організація і продуктивність, праці, прогресивність застосовуваної технології, рівень використання основних і оборотних фондів, дотримання режиму економії, якість керівництва та ін..

Розраховують собівартість:

- валової продукції;
- одиниці продукції.

Сума всіх виробничих витрат (ПЗ) підприємства на продукцію є собівартість валової продукції (Св):

$$ПЗ = Св = А + МЗ + ОТ; \quad (1.3)$$

де А - амортизація основних фондів;

МОЗ - матеріальні витрати (спожиті оборотні фонди);

ВІД - оплата праці.

Собівартість одиниці продукції (С) обчислюють діленням витрат на виробництво валової продукції (ПЗ) відповідного виду на її обсяг у натуральному вираженні (ВП):

$$С = ПЗ / ВП; \quad (1.4)$$

Прибуток як економічна категорія характеризує фінансовий результат підприємницької діяльності підприємства. Прибуток є одним з узагальнюючих оціночних показників діяльності підприємств.

Основний принцип діяльності підприємства складається в прагненні до максимізації прибутку. З цієї причини прибуток виступає основним показником ефективності виробництва. Розрізняють валовий прибуток, прибуток від реалізації продукції і чистий прибуток.

Валовий прибуток являє собою загальний обсяг прибутку підприємства від усіх видів діяльності: реалізації продукції, реалізації основних фондів і іншого майна, позареалізаційні доходи та витрати.

Прибуток від реалізації продукції (П) розраховують відніманням з грошової виручки (В) повної (комерційної) собівартості (ПС):

$$П = В - ПС. \quad (1.5)$$

Чистий прибуток підприємства - це валовий прибуток мінус податки, які не ввійшли в собівартість.

Для оцінки рівня ефективності роботи підприємства одержуваний результат (валовий дохід, прибуток) зіставляється з витратами або використовуваними ресурсами. Порівняння прибутку з витратами означає рентабельність, або, точніше, норму рентабельності.

Рентабельність - показник ефективності одноразових і поточних витрат. У загальному вигляді рентабельність визначається відношенням прибутку до одноразовим і поточних витрат, завдяки яким отримана цей прибуток. Розрізняють «рентабельність виробництва» і «рентабельність продукції».

Рентабельність виробництва показує, наскільки результативно використовується майно підприємства; вона визначається як процентне відношення річного прибутку (балансової) до середньорічної вартості основних фондів і сумою оборотних коштів:

$$P_o = \text{Пб}/(\text{Фо} + \text{Фоб}) \cdot 100, \quad (1.6)$$

де P_o - рентабельність виробництва, %;

Пб - балансовий прибуток.;

Фо - середньорічна вартість О.Ф.;

Фоб - величина оборотних коштів.

Рентабельність продукції показує результативність поточних витрат; вона визначається відношенням прибутку від реалізації продукції:

$$P_p = \text{Прп}/\text{Сп} \cdot 100, \quad (1.7)$$

де P_p - рентабельність реалізованої продукції, %;

Прп - прибуток від реалізації продукції;

Сп - собівартість реалізованої продукції.

Рентабельність продукції можна розрахувати по всій реалізованій продукції і по окремих її видах.

Рентабельність вкладень в підприємство визначається за вартістю майна, що має в своєму розпорядженні. При розрахунку використовуються показники балансового і чистого прибутку. Вартість майна визначається по бухгалтерському балансу. Крім прибутку при розрахунку рентабельності вкладень можна використовувати від реалізації продукції. Цей показник характеризує рівень продажів на 1 гривню вкладень в майно підприємства:

$$P_{вл} = \text{Пб}/\text{Фо} \cdot 100 = \text{Пч}/\text{Фо} \cdot 100, \quad (1.8)$$

де Пч - чистий прибуток підприємства.

Сполучною економічним показником між прибутком і собівартістю, є рівень рентабельності.

Рівень рентабельності (U_p) - це процентне відношення отриманого прибутку (П) до повної собівартості (ПС):

$$У_p = \Pi / \text{ПС} \cdot 100, \quad (1.9)$$

Цей показник характеризує величину прибутку, що припадає на кожну одиницю спожитих ресурсів.

Якщо виробництво (збиткове) нерентабельне, використовується інший показник - рівень окупності витрат (Оз), що представляє собою відношення грошової виручки (В) до комерційної (повної) собівартості (ПС),%:

$$\text{Оз} = \text{В} / \text{ПС} \cdot 100, \quad (1.10)$$

Виробництво рентабельне тільки в тому випадку, якщо рівень окупності витрат перевищує 100%

Ліквідність - легкість реалізації, продажу, перетворення матеріальних чи інших цінностей у кошти для покриття поточних фінансових зобов'язань.

Коефіцієнти ліквідності - фінансові показники, що розраховуються на підставі звітності підприємства (бухгалтерський баланс компанії - форма №1) для визначення здатності компанії погашати поточну заборгованість за рахунок наявних поточних (оборотних) активів. Сенс цих показників полягає в порівнянні величини поточних заборгованостей підприємства та його оборотних коштів, які повинні забезпечити погашення цих заборгованостей.

Розглянемо основні коефіцієнти ліквідності і формули їх розрахунку:

- Коефіцієнт поточної ліквідності;
- Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності;
- Коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- Чистий оборотний капітал.

Коефіцієнт поточної ліквідності або коефіцієнт покриття або коефіцієнт загальної ліквідності - фінансовий коефіцієнт, що дорівнює відношенню поточних (оборотних) активів до короткострокових зобов'язань (поточних

пасивів). Джерелом даних служить бухгалтерський баланс компанії (форма № 1). Коефіцієнт розраховується за формулою:

Коефіцієнт поточної ліквідності = Оборотні активи, без урахування довгострокової дебіторської заборгованості / Короткострокові зобов'язання

Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності. Коефіцієнт характеризує здатність компанії погашати поточні (короткострокові) зобов'язання за рахунок оборотних активів. Він схожий з коефіцієнтом поточної ліквідності, але відрізняється від нього тим, що до складу використовуваних для його розрахунку оборотних коштів включаються тільки високо - і середньо ліквідні поточні активи (гроші на оперативних рахунках, складський запас ліквідних матеріалів і сировини, товарів і готової продукції, дебіторська заборгованість з коротким терміном погашення).

До подібних активів не відноситься незавершене виробництво, а також запаси спеціальних компонентів, матеріалів і напівфабрикатів. Джерелом даних служить бухгалтерський баланс компанії аналогічне, як для поточної ліквідності, але в складі активів не враховуються матеріально-виробничі запаси, так як при їх вимушеної реалізації збитки будуть максимальними серед всіх оборотних коштів. Вони обчислюються за формулами (1.11-1.12)

$$K_{\text{ШЛ}} = (\Gamma_{\text{К}} + K_{\text{ФВ}} + K_{\text{ДЗ}}) / K_{\text{З}} \quad (1.11)$$

де: $K_{\text{ШЛ}}$ - коефіцієнт швидкої ліквідності;

$\Gamma_{\text{К}}$ - грошові кошти;

$K_{\text{ФВ}}$ - короткострокові фінансові вкладення;

$K_{\text{ДЗ}}$ - короткострокова дебіторська заборгованість;

$K_{\text{З}}$ - короткострокові зобов'язання.

$$K_{\text{ТЛ}} = (O_{\text{А}} - З) / K_{\text{З}} \quad (1.12)$$

де: $K_{\text{ТЛ}}$ - коефіцієнт термінової ліквідності;

O_A - оборотні активи;

$З$ – запаси.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності. Фінансовий коефіцієнт, що дорівнює відношенню грошових коштів та короткострокових фінансових вкладень до короткострокових зобов'язань (поточних пасивів). Джерелом даних служить бухгалтерський баланс компанії аналогічне, як для поточної ліквідності, але в складі активів враховуються тільки грошові та прирівняні до них кошти, формула (1.13) має вигляд:

$$K_{AL} = (\Gamma_K + K_{ФВ}) / П_З \quad (1.13)$$

де K_{AL} - коефіцієнт абсолютної ліквідності;

Γ_K - грошові кошти;

$K_{ФВ}$ - короткострокові фінансові вкладення;

$П_З$ - поточні зобов'язання.

Чистий оборотний капітал необхідний для підтримки фінансової стійкості підприємства. Чистий оборотний капітал визначається як різниця між оборотними активами і короткостроковими зобов'язаннями, що включають короткострокові позикові кошти, кредиторську заборгованість, прирівняні до неї зобов'язання. Чистий оборотний капітал - це частина оборотного капіталу, сформована за рахунок власного оборотного капіталу і довгострокового позикового капіталу, що включає квазісобственних капітал, позикові кошти та інші довгострокові зобов'язання. Формула розрахунку чистого розрахункового капіталу має вигляд:

$$Ч_{OK} = O_A - K_З \quad (1.14)$$

де $Ч_{OK}$ - чистий оборотний капітал;

O_A - оборотні активи;

$K_З$ - короткострокові зобов'язання.

Розглянуті показники дають можливість проводити аналіз господарської діяльності.

1.3 Основні джерела інформації для проведення аналізу

Серед найважливіших джерел інформації для підприємства за напрямками надходження можна виділити такі види: внутрішні – всередині самого підприємства (внутрішньогосподарські) та зовнішні – ті, що публікуються, а також, які надходять з інших підприємств, інформаційної індустрії (рис. 1.3).

Внутрішньогосподарські джерела інформації представляють спеціалізовані інформаційно-аналітичні групи працівників з їх діяльністю, періодичною звітністю, всілякими інформаційними зв'язками. У більшості сучасних великих компаній, наприклад торговельних, переважну частину інформації, яку використовують менеджери, забезпечують внутрішні джерела. Інформаційним забезпеченням тут повністю або частково зайнята спеціалізована група працівників. До її складу можуть входити такі відділи: маркетингових досліджень, аналізу продажу, планування, економічного аналізу, досліджень операцій та системного аналізу. Крім цього, в кожній компанії запроваджено регулярні звіти лінійних керівників і службовців, однією з форм яких є доповіді продавців по телефону, що дає змогу отримувати поточну ринкову інформацію.

Джерела інформації, які публікуються, можуть бути у формі звітів урядових агентств, торговельних організацій, наукових публікацій, журналів, довідників тощо. Вони становлять інформаційну базу з різних питань, які стосуються управління, економічних умов, виробництва, реалізації продукції, цінової політики, нормативно-правових актів тощо.

Інші підприємства, наприклад постачальники, рекламні агентства, замовники (у тому числі дилери і оптовики), засоби масової інформації і навіть

конкуренти, покупці, теж можуть надавати підприємству певну корисну інформацію. Це можуть бути повідомлення про проблеми з експлуатацією, пакуванням, обслуговуванням вироблених товарів, про дії конкурентів.

Рисунок. 1.3. Основні види джерел інформації для підприємства за напрямками надходження

Представниками інформаційної індустрії є фірми, що займаються дослідженнями у сфері маркетингу, інші спеціалізовані агентства, наприклад служба газетних вирізок, служба перевірки реклами, служба кредиту та ін.

Для проведення економічного аналізу джерела інформації можна поділити детальніше, а саме на облікові, планові та позаоблікові (рис. 1.4).

Облікові джерела інформації включають документи бухгалтерського, статистичного обліку та звітності. Як відомо, бухгалтерський облік включає аналітичний, оперативний і статистичний облік.

Виходячи з цього, бухгалтерські документи класифікуються на:

- первинні документи;
- реєстри бухгалтерського обліку;
- внутрішньогосподарську (управлінську) звітність;
- фінансову звітність.

Первинні документи – це такі достовірні джерела первинної інформації певної форми, які встановлюють факт здійснення господарської операції,

служать для аналітичного обліку; на їх основі бухгалтерія веде первинний облік.

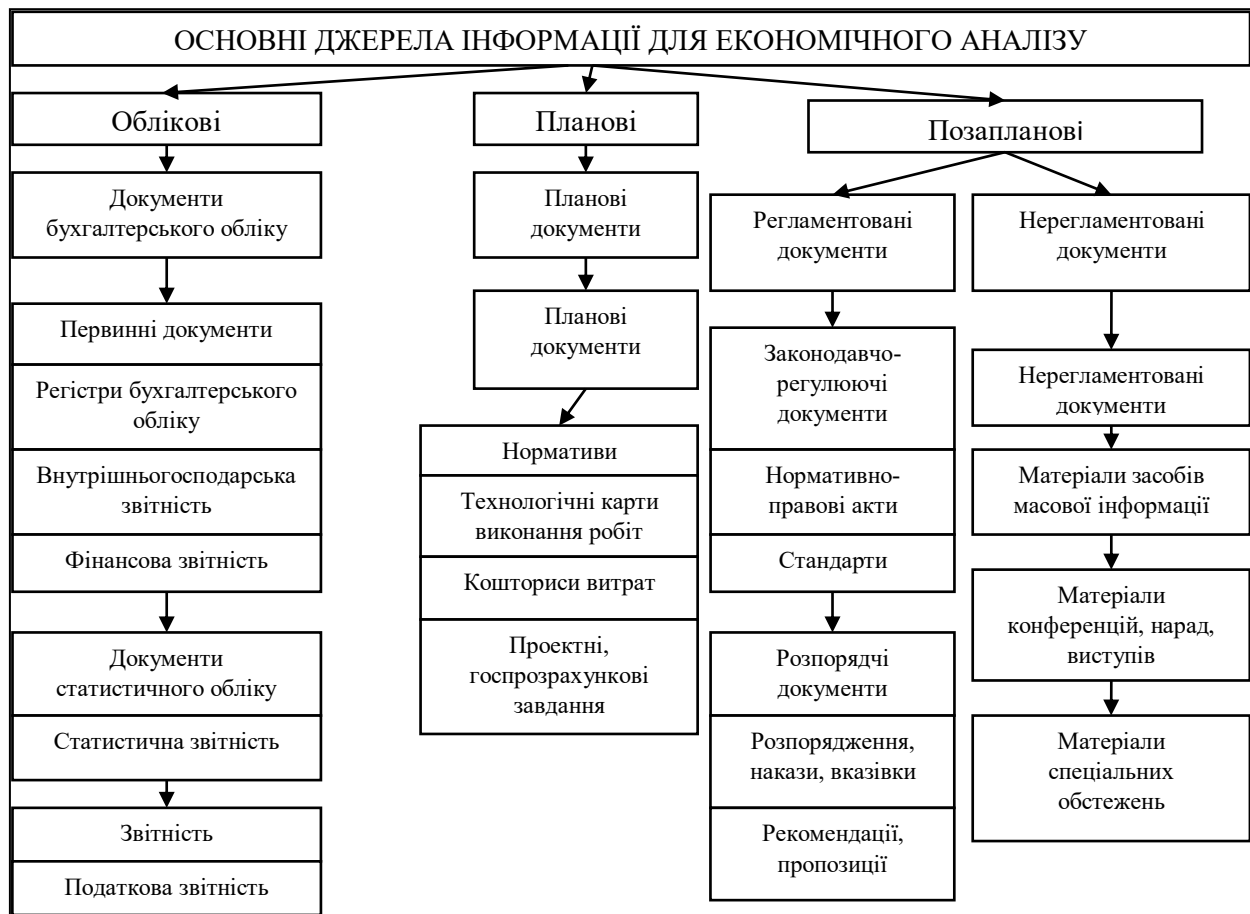

Рисунок. 1.4. Основні джерела інформації для економічного аналізу

До первинних документів належать такі документи, як видаткова накладна, товарно-транспортна накладна, акт виконаних робіт, прибутковий та видатковий касовий ордер, та інші.

Метою складання первинних документів – зафіксувати факт господарської операції.

Первинні документи повинні мати обов'язкові реквізити, перелік яких визначено ч. 2 ст. 9 Закону № 996. Крім того, залежно від характеру операції та технології обробки даних до первинних документів можуть бути включені такі додаткові реквізити (п.п. 2.4 Положення № 88), як обов'язкові реквізити первинних документів та додаткові реквізити (не обов'язкові).

Обов'язкові реквізити первинних документів:

- назву документа (форми);
- дату складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

А додаткові реквізити (не обов'язкові) це:

- ідентифікаційний код підприємства, установи з Державного реєстру;
- номер документа;
- підстава для здійснення операцій;
- дані про документ, що засвідчує особу-одержувача, тощо.

Регістри бухгалтерського обліку – це спеціальні таблиці, в яких згруповані облікові записи господарських операцій на рахунках (журнали-ордери, меморіальні ордери, відомості, розроблені таблиці, картки).

Для комплексного економічного аналізу господарської діяльності підприємства первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку недостатньо, необхідно використовувати також звітність.

Внутрішньогосподарська (управлінська) звітність – це спеціальна звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку і призначена для задоволення потреб в інформації внутрішніх користувачів – органів управління підприємства.

У загальному вигляді фінансову звітність можна охарактеризувати як документи встановленої форми, які відображають фінансові показники діяльності підприємства за звітний період і передаються контролюючим органам.

Фінансова звітність підприємства включає: Баланс (форма № 1), Звіт про фінансові результати або Звіт про прибутки та збитки (форма № 2), Звіт про рух грошових коштів (форма № 3) та Звіт про власний капітал (форма № 4). (Для суб'єктів малого підприємництва — Баланс та Звіт про фінансові результати).

У свою чергу документація за способом складання, обробки й зберігання поділяється на ту, яка заповнюється й обробляється вручну, і машинну.

Важливою складовою документації статистичного обліку є звітність.

Статистична звітність—це звітність, яка містить інформацію про соціально-економічні явища, що відбуваються на суб'єкт і господарювання і подається органам державної статистики для оцінки стану та розвитку економіки держави й планування макроекономічних показників. Дана звітність охоплює окремі сторони діяльності підприємства, зокрема обсяги виробництва, стан та наявність основних засобів, види утворюваних відходів, кількість працівників та середню заробітну плату на підприємстві тощо. Форми статистичної звітності розробляються Державною службою статистики України та служать для формування офіційної статистичної інформації.

Таким чином, статистична звітність-це особливий вид звітності, основними ознаками якої є:

1) відповідність поставленій меті -підготовка офіційної державної інформації, що характеризує масові явища і процеси в економічній, соціальній та в інших сферах життя України та її регіонів;

2) наявність статистичного нагляду -планомірно, науково організованого процесу збору даних про масові явища і процеси, що відбуваються в економічній, соціальній та інших сферах життя України та регіонів;

3) наявність методології складання звітності, яка базується на результатах наукових досліджень, міжнародних рекомендаціях і досвіді статистичної практики (статистична методологія).

Статистична звітність має ознаки конфіденційної інформації. Конфіденційна інформація -статистична інформація, яка належить до інформації з обмеженим доступом і знаходиться у володінні, користуванні або

розпорядженні окремого респондента та поширюється виключно за його згодою відповідно до погоджених з ним умов.

За регулярністю подання розрізняють такі два види статистичної звітності:

- 1) регулярна -збирається з відповідною періодичністю (щомісяця, щоквартально і т.д.);
- 2) разова -статистичний нагляд проводиться на відповідну дату з особливою метою.

Статистичні звіти за строками представлення подають не пізніше певної дати, або на зазначену дату.

Первинні дані, отримані органами державної статистики від підприємств під час проведення статистичних спостережень є конфіденційною інформацією, яка використовується виключно для статистичних цілей у зведеному знеособленому вигляді.

Державна служба статистики України щороку оновлює форми державних статистичних спостережень та розробляє таблиць і календар їх подання, ознайомитися із якими можна на офіційному сайті організації. Так, на 2016р. у альбомі форм державних статистичних спостережень затверджено форми звітності по таких напрямках: статистика промислового виробництва; статистика виробництва та розподілення електроенергії, тепла, газу, води; статистика капітальних інвестицій; статистика інвестицій зовнішньоекономічної діяльності; статистика інвестиційних проектів; статистика основних засобів; статистика сільського господарства; статистика рибного господарства; статистика ринкових нефінансових послуг; статистика транспорту; статистика зв'язку та інформатики; статистика інновацій; статистика внутрішньої торгівлі; статистика енергетики; статистика зовнішньої торгівлі товарами; статистика зовнішньої торгівлі послугами; статистика споживчих цін; статистика цін виробників; статистика фінансів підприємств; структурні обстеження підприємств; статистика екології; статистика лісового, мисливського господарства та природно-заповідного фонду; статистика нерухомості; правова

та політична статистика; статистика освіти; статистика охорони здоров'я; статистика культури; статистика зайнятості населення; статистика оплати праці та соціально-трудових відносин; Статистика ділової активності підприємств; статистика туризму; статистика оборонно-промислового комплексу; ведення реєстру статистичних одиниць.

Наприклад: І. за напрямом “Статистика промислового виробництва” необхідно подавати такі форми статистичної звітності:

-Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції (06,07,2018 р. № 126;

-Терміновий звіт про виробництво промислової продукції (товарів, послуг) за видами (20.11.2015 р. №17.4-12/21);

-Місячний звіт про економічні показники за видами економічної діяльності, що відносяться до добувної промисловості і розроблення кар'єрів, переробної промисловості, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання, каналізації, поводження з відходами (01.07.2014 р. № 18.1-12/13).

II. За напрямом “Статистика оплати праці та соціально-трудових відносин” необхідно подавати такі форми статистичної звітності:

-Звіт з праці (07.08.2013 р. №239);

-Звіт про кількісний та якісний склад державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, які займають посади керівників та спеціалістів (05.09.2012 р. №376);

-Звіт про кількість працівників, їхній якісний склад та професійне навчання;

-Звіт про стан умов праці, пільги та компенсації за роботу зі шкідливими умовами праці (07.08.2013 р. №238).

Порядок заповнення статистичної звітності визначається відповідними Інструкціями, які розробляє Державна служба статистики України (з ними можна ознайомитися на офіційному сайті, див. ресурс).

Податкова звітність – це звітність, яку складають усі суб'єкти господарювання – платники податків, і яка призначена для надання інформації органам державної податкової адміністрації щодо стану розрахунків з державою за податками.

Планові джерела інформації – це документи з планування, зокрема плани, нормативи, технологічні карти виконання робіт, кошториси витрат, проектні, госпрозрахункові завдання тощо.

Поза облікові джерела становлять документи, які регулюють господарську діяльність: регламентовані – законодавчо-регулюючі документи (нормативно-правові акти, стандарти) та розпорядчі документи (розпорядження, накази, вказівки, рекомендації, пропозиції), а також нерегламентовані – матеріали засобів масової інформації, наукових конференцій, прес-конференцій, нарад, виступів, матеріали спеціальних обстежень тощо. Спеціальні обстеження мають нерегулярний характер і проводяться за допомогою вибіркового, монографічного спостереження. Такими можуть бути, наприклад, соціологічне опитування працівників щодо мотивації праці, вивчення передового досвіду підприємств з впровадження нових технологій та ін.

Отже, економічна інформація міститься найчастіше в документації. Вона, у свою чергу, поділяється на первинну облікову та розрахункову, звітність і публікації.

Висновки до 1 розділу

Аналіз фінансово-економічного стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення (покращення фінансового стану) підприємства. Предметом фінансового аналізу підприємства

є його фінансові ресурси, їх формування та використання. Фінансово-економічний аналіз сьогодні повинен орієнтуватися на ринкові умови, що змінюються, державну політику в галузі реформування і становлення бухгалтерського обліку і аудиту, давати практичні напрями поліпшення фінансового стану підприємств і подолання кризових станів, в т. ч. банкрутства. У ринкових умовах існує необхідність розробки методики аналізу фінансового стану підприємства, яка б давала можливість здійснення загальної оцінки динаміки та структури статей діючої в Україні фінансової звітності; комплексних досліджень фінансової стійкості та ліквідності балансу підприємств; обґрунтування методичних підходів щодо побудови системи фінансових коефіцієнтів та їх розрахунків; дослідження взаємозв'язку прибутку, руху капіталу та потоку грошових коштів; здійснення аналізу інвестиційної привабливості підприємств та організацій на основі фінансових коефіцієнтів та рейтингових оцінок.

У аналітичному процесі слід визначати напрями фінансового аналізу з оптимальним переліком показників: оцінка майнового потенціалу, фінансового потенціалу, розвитку і результативності діяльності, ймовірності банкрутства. Зазначений підхід до формування методики аналізу фінансового стану підприємства також дасть можливість створення автоматизованої бази агрегованих показників, що отримані із застосуванням зазначених методик в цілому по Україні, в розрізі окремих регіонів, видів економічної діяльності, форм власності тощо. У першому розділі роботи ми з'ясували сутність підприємства, визначили сутність, мету та завдання фінансово-економічного аналізу, методику аналізу фінансово-економічного стану підприємства та джерела інформації для аналізу фінансового стану підприємства.

Перехід до конкурентного ринку пов'язаний із зміною структурної організації (реструктуризацією) електроенергетики, що передбачає виділення сфер де конкуренція можлива, і сфер електроенергетики де зберігається монополія. Конкуренція може бути створена між виробниками та споживачами на оптовому і роздрібних ринках електроенергії, а монопольними

(регульованими) залишаються сфери транспорту електроенергії (мережі високої напруги).

З урахуванням розглянутих особливостей електроенергетичних систем, причин, що сприяли їх формуванню, можна зробити висновок щодо необхідності і обов'язковості дослідження фінансово-економічного стану й розробка заходів із зниження збитковості / підвищення прибутковості підприємства. Після розгляду особливостей галузі, причин формування електроенергетичних систем нами було зроблено висновок стосовно необхідності подальшого більш глибокого дослідження та аналізу фінансово-економічного стану й розробка заходів із зниження збитковості / підвищення прибутковості підприємства.

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» ІМ. А.М. КУЗЬМІНА» (далі - «Підприємство» або «ПрАТ «ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»»)) є правонаступником організованого шляхом перетворення у 1994 році державного Електрометалургійного заводу «Дніпроспецсталь» ім. А.М. Кузьміна, заснованого у 1932 році, у Відкрите акціонерне товариство «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» ім. А.М. Кузьміна» у відповідності до Указу Президента України від 15 червня 1993 р. № 210 «Про корпоратизацію підприємств» та наказу Міністерства економіки України від 27 серпня 1993 р. № 54 «Про затвердження переліку підприємств, що підлягають корпоратизації». Усі активи та зобов'язання Підприємства були внесені державою до його статутного капіталу. Згідно з вимогами українського законодавства 31 березня 2011 р. Підприємство змінило свою назву з Відкритого акціонерного товариства «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» ім. А.М. Кузьміна» на ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» ІМ. А.М. КУЗЬМІНА». 7 червня 2017 р. річними Загальними зборами акціонерів Підприємства було прийнято рішення змінити тип Підприємства з публічного на приватне та змінити найменування з ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» ІМ. А.М. КУЗЬМІНА» на ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» ІМ. А.М. КУЗЬМІНА».

Зареєстрованою юридичною адресою Підприємства є Україна, м. Запоріжжя, Південне шосе, 81. Основне місце ведення діяльності Підприємства знаходиться за адресою м. Запоріжжя, Південне шосе, 83.

ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» має два відособлених структурних підрозділи (далі - «ВСП»):

- ВСП «Санаторій-Профілакторій» ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» (без права юридичної особи). Метою діяльності зазначеного ВСП є забезпечення оздоровлення та відпочинку працівників Підприємства та членів їх сімей; профілактика, попередження та зниження захворюваності працівників підприємства; вдосконалення та введення нових форм лікування.

- ВСП «Палац культури «Дніпроспецсталь» ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» (без права юридичної особи). Метою діяльності зазначеного ВСП є організація культурно-масової роботи.

Філій Підприємство не має.

Основним видом діяльності Підприємства та його дочірніх підприємств, ТОВ «Ековторресурс» та ТОВ «Завод столових приборів-ДСС», як зазначено у розділі 8 «Фінансові інвестиції» цього звіту, є розробка, виробництво та реалізація металопродукції з нержавіючих, високолегованих інструментальних, швидкорізальних, порошкових, підшипникових, легованих і конструкційних марок сталі, у тому числі виплавлених методом порошкової металургії, електрошлакової і вакуумно-дугової переплавок. Продукція підприємства використовується для виготовлення вузлів і деталей машин, інструментів для обробки металів і сплавів, труб, а також підшипників. Наявні у підприємства технології виробництва дозволяють отримувати високоякісні матеріали, що використовуються в таких галузях промисловості, як машинобудування, суднобудування, автомобілебудування, авіакосмічна та нафтогазовидобувна галузі.

Продукція підприємства має попит більш ніж в 60 країнах світу. Споживачами продукції підприємства є близько 500 компаній. Основними ринками збуту є Україна, країни СНД, країни ЄС тощо.

На ринок України поставляється 35-40% від загального обсягу продаж підприємства. На експорт відповідно 60-65%. Найважливіші ринки збуту (з 100% на зовнішньому ринку за часткою продажів в експорті): Європа - 53%, Росія - 27%, Північна і Південна Америки - 15%, решта розподіляється на СНД, Далекий і Близький Схід.

Основними конкурентами підприємства є російські виробники сталі, зокрема, АТ «Оскольський електрометалургійний комбінат» (Металоінвест), АТ «Челябінський металургійний комбінат» та ПАТ «Іжсталь» (Мечел), АТ «Волгоградський металургійний комбінат «Красний Октябрь», АТ «Металургійний завод «Електросталь», АТ «Златоустівський електрометалургійний завод» тощо.

Органами управління Підприємства відповідно до Статуту є: загальні збори акціонерів; наглядова рада; правління.

Загальні збори акціонерів є вищим органом підприємства.

Наглядова рада є колегіальним органом підприємства, який здійснює захист прав акціонерів та в межах компетенції здійснює управління підприємством, контролює та регулює діяльність правління підприємства. До складу наглядової ради підприємства входять шість осіб.

Правління підприємства є виконавчим колегіальним органом, який здійснює управління поточною діяльністю підприємства, організовує виконання рішень загальних зборів акціонерів та наглядової ради, а також є підзвітним цим органам. До складу правління входять: голова та заступники я указано на рис.2.1.

Рисунок 2.1 – Склад правління

Контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємства здійснює ревізійна комісія.

Стратегія та цілі підприємства

Стратегія розвитку підприємства спрямована на зміцнення позиції підприємства на міжнародному ринку металопродукції та забезпечення сталого розвитку бізнесу підприємства.

Основними цілями підприємства є:

- збільшення обсягів продажів;
- підвищення якості продукції;
- підвищення конкурентоспроможності металопродукції на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- забезпечення операційної ефективності діяльності шляхом зниження собівартості виробництва та оптимізації витрат,
- збільшення маржинальності продукції шляхом зростання частки продукції з високою доданою вартістю.

2.2 Аналіз основних економічних показників

Для аналізу економічної діяльності підприємства, розглянемо основні показники ППат «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь»

В ході дослідження роботи підприємства за період 2016-2018 рр. було визначено що дохід зріс на 18%. Прі том що обсяг реалізованої продукції зменшилось на -4.6%. Собівартість реалізованої продукції повісилась. Дослідження показало, що збиток підприємства знизився на -802,1%. Як приведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Основні показники діяльності підприємства ПРАТ
«Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» 2017-2018 рр.

Показники	2016 р.	2017 р.	Відхилен ня (+\ -)	Темп росту %	2018 р.	Відхилен ня (+\ -)	Темп росту, %
Дохід від реалізації металопродукції, тис. грн.	6319107	8164952	1845845	29,2%	9630917	1465965	18,0
Обсяг реалізованої металопродукції, тон	147297	165519	18222	12,4%	157971	(7547)	-4,6
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	(5543947)	(7151107)	(1607160)	30%	(9111430)	(1960323)	27,4
Валовий прибуток, тис. грн.	775160	1013845	238685	31%	519487	(494358)	-48,8
Чистий прибуток / (збиток), тис. грн	(403651)	(61023)	(464674)	-115%	(428449)	(489472)	-802,1
Експорт, тис. грн., в т.ч.	3921779	5145257	1223478	31%	5970744	825487	16,0
-Країни далекого зарубіжжя	2581821	3507617	925796	36%	4242059	734442	20,9
• Країни СНД	1339958	1637640	297682	22,2%	1728685	91045	5,6
Частка експорту в загальному обсязі промислової продукції, %	62,1%	63,0%	0,9%	1,4%	62,0%	-1,0%	-1,62
Здача металопродукції, тис. грн.	6305154	8149922	1844768	29,3%	9616361	1466439	18,0
Обсяг виробництва металопродукції, тон	147398	165576	18178	12,3%	158025	(7551)	-4,6

З наведеної табл. 2.1 ми бачимо, що на підприємстві відбуваються позитивні тенденції зростання показників, але є і зниження.

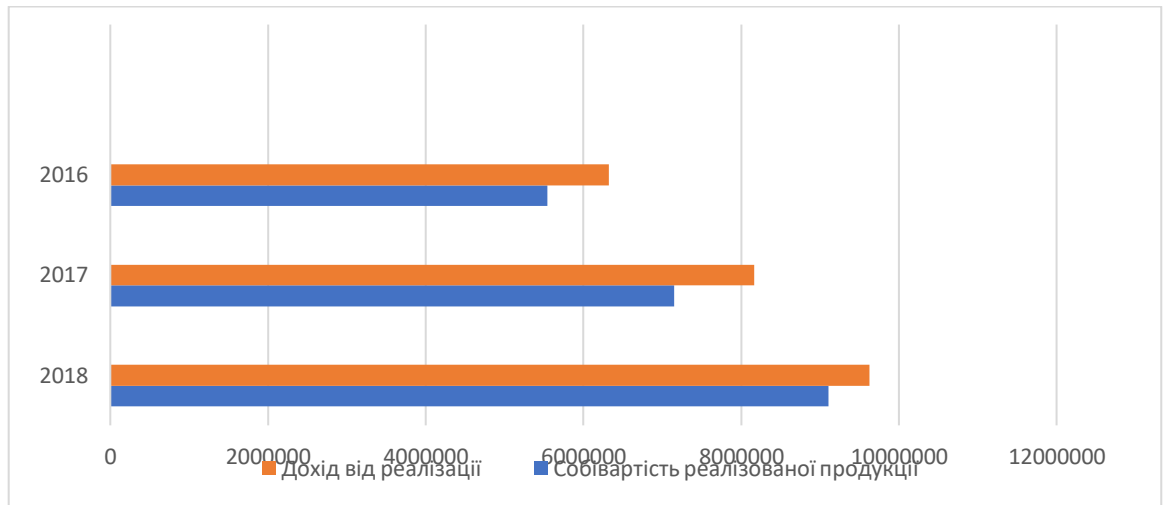

Рисунок 2.2 – Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції та собівартість реалізованої продукції ПП «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» 2017-2018 рр.

За підсумками 2018 р. підприємства отримала чистий дохід від реалізації металопродукції на суму 9630917 тис. грн., що на 1465965 тис.грн або на 18% більше відповідного показника у 2017 р. Таке зміна чистого доходу від реалізації відбулася внаслідок:

- підвищення цін на готову продукцію, яке забезпечило приріст у розмірі 1784109 тис. грн., та було обумовлено тенденціями на ринку металопродукції України та світу;
- зменшення кількості замовлень від покупців внаслідок загострення конкуренції з боку іноземним метало виробників , що призвело до зниження фізичного обсягу виробленої та реалізованої продукції на 4,6% та обумовило негативну зміну чистого доходу на 318 144 тис.грн.

Чистий дохід від реалізації у 2018 р. зріс за такими видами металопродукції як: нержавіюча нікелева сталь, яка составила чистого доходу від реалізації 4284304 тис.грн. та багато інших видів сталльної продукції, які наведені в табл.2.2 .

Таблиця 2.2 – Структура чистого доходу від реалізації у 2018 р. за видами металопродукції:

Виробництво марок сталі	Кількість, тон	Середня ціна одиниці продукції, грн/т без ПДВ	Чистий ДОХІД від реалізації, тис. грн.
Нержавіюча нікелева	46 716	91 710	4 284 304
Конструкційна	57 662	33 897	1 954 588
Інструментальна	16 659	65 901	1 097 843
Нержавіюча	14 521	68 875	1 000 131
Конструкційна	13 307	26 035	346 453
Жароміцна	271	1 156 376	313 378
Підшипникова	7 759	39 216	304 274
Швидкоріжуча	654	443 183	289 842
Інструментальна	417	37 813	15 768
Інша реалізація	5	6/п	24 336
Всього	157,971	б/п	9,630,917

З наведеної таблиці 2.2 ми бачимо, що на підприємстві структура чистого доходу від реалізації у 2018 р. за видами металопродукції.

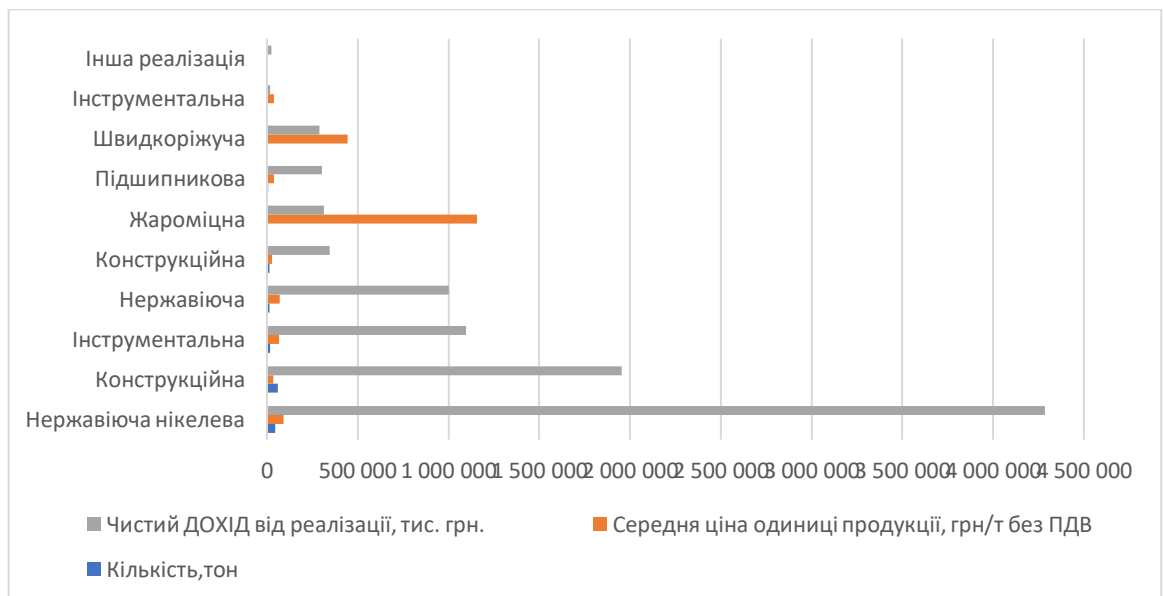

Рисунок 2 - Чистий дохід від реалізації у 2018 р. за видами металопродукції

Незважаючи на збільшення чистого доходу від реалізації, у 2018 р. підприємства отримала валовий прибуток 519 487 тис. грн., що на 48,8% нижче за валовий прибуток у 2017 р. Основним чинником зростання собівартості та відповідного зменшення валового прибутку підприємства були коливання цін на сировину на зростання цін на допоміжні матеріали та енергоресурси. Так, у 2018 р. середні ціни на металолом зросли на 29% порівняно з 2017 р., феросплави - на 43%, електроенергію - на 16%, на газ - на 30% тощо. Додатковим фактором зниження валового прибутку стало підвищення рівня заробітної плати виробничого персоналу мінімум на 25%.

За результатами діяльності у 2018 р. підприємства отримала чистий збиток у сумі 428 449 тис. грн. (2017 р: чистий прибуток 61 023 тис. грн). Окрім зростання вартості виробництва готової продукції, як зазначено вище, значний вплив на збитковість діяльності підприємства у 2018 р. мали наступні фактори:

- Зростання вартості транспортування продукції на 101 950 тис. грн. (у 2018 р. загальна сума експедиторських і транспортних послуг склала 278 216 тис. грн.).
- Підвищення рівня заробітної плати протягом 2018 р. порівняно з 2017 р. для адміністративного та збутового персоналу та зростання відповідних витрат за рік на 32 459 тис. грн.
- Чисті витрати від операційних і неопераційних курсових різниць склали 12 456 тис. грн.

У 2018 р. підприємства згенерувало чистий грошовий потік від операційної діяльності на суму 596 471 грн. тис. (2017 р.: 502 120 тис. грн.), проте чистий рух грошових коштів за звітний рік мав від'ємне значення та склав - 69 976 тис. грн. (2017 р.: - 55 488 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2018 року загальна кількість працівників ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» та його дочірніх підприємств склала 5 406 особи, з яких на керівних посадах знаходяться 753 працівника, з них 170 жінок, що складає 22,6% усіх керівників.

Протягом 2018 р. середньооблікова чисельність штатних працівників

ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» склала 5 197 осіб, з яких 2 550 осіб працювали на умовах неповного робочого часу.

Витрати на оплату праці ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» та його дочірніх підприємств за 2018 р. склали 793 964 тис. грн. (2017 р. 553 750 тис. грн).

Освітній рівень персоналу підприємства представлено у наступній таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Освітній рівень персоналу підприємства

Вид освіти	Керівники, професіонали та фахівці	Робітники	Всього
Повна та базова вища	1198	474	1672
Неповна вища	246	633	879
Професійно-технічна	38	1587	1625
Загальна середня та інші	38	1192	1230
Всього	1520	3886	5406

Дані таблиці 2.3 свідчать що на підприємстві працює всього 5406 чоловік, з яких 1520 чол. - це керівники, професіонали та фахівці, а 3886 чол. - це робітники.

На підприємстві також є система заохочення та мотивації працівників для кращої продуктивності підприємства.

Система заохочення та мотивації працівників підприємства передбачає матеріальну та нематеріальну мотивацію. На всіх працівників поширюються умови колективного договору підприємства.

Протягом 2018 р. підприємство збільшило середню заробітну плату фактично на 47% порівняно з 2017 р. Зміна середньомісячної заробітної плати на підприємстві порівняно з динамікою середньої заробітної в Запорізькій області та в Україні загалом наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Середня заробітна плата ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь»

Показники	2018 р.	2017 р.	Абсолютна зміна	Відносна зміна, %
Фактична середньомісячна заробітна плата на ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь»	12 200	8 286	3 914	47%
Середньомісячна заробітна плата в Запорізькій області*	8 729	6 863	1 866	27%
Середньомісячна заробітна плата в Україні*	8 867	7 105	1 762	25%

*за даними Державної служби статистики України

Дані таблиці 2.4 свідчить, що за період з 2017-2018 р. фактична середньомісячна заробітна плата на ПРАТ «Дніпроспецсталь» зросла на 47%. А середньомісячна заробітна плата по Україні зросла тільки на 25%.

За умовами колективного договору передбачено додаткове забезпечення в межах соціальної угоди, зокрема:

- одноразова допомога ветеранам праці підприємства при звільненні у зв'язку з відходом на пенсію;
- матеріальна допомога непрацюючим ветеранам праці;
- матеріальна допомога на поховання працівникам і колишнім працівникам підприємства;
- матеріальна допомога на стоматологічні послуги (протезування);
- матеріальна допомога самотнім матерям та багатодітним родинам;
- організація перевезення працівників на роботу та з роботи автотранспортом;
- заохочення при досягненні ювілейного стажу безперервної роботи на Підприємстві;
- придбання путівок до санаторно-курортних та оздоровчих центрів, до баз відпочинку для працівників підприємства та їхніх дітей тощо.

У 2018 р. з нагоди святкування державних та корпоративних свят за досягнення високих виробничих, техніко- економічних результатів понад 200 працівників Підприємства було заохочено та нагороджено відзнаками різних рівнів, таких як звання «Заслужений металург України» (1 працівник), Медаль підприємства «За доблесну працю та особистий внесок» (4 працівника), Орден «За заслуги перед Запорізьким краєм» III ступеня (2 працівника), Медаль «За особистий внесок у розвиток м. Запоріжжя» (1 працівник) тощо.

Також підприємство ставить на вищому рівні безпеку та охорону праці.

Забезпечення технологічної безпеки та охорона праці в усіх сферах виробництва є одним із ключових пріоритетів підприємства.

У 2018 р. на підприємствах підприємства було зафіксовано 5 нещасних випадків із втратою працездатності на один день чи більше (2017 р.: 12 нещасних випадків). Зменшення кількості нещасних випадків порівняно з 2017 р. відбулося завдяки підсиленню заходів із дотримання безпеки праці, про що також свідчить наступна статистика яка наведена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Статистика нещасних випадків на підприємстві

Показники	2018 р.	2017 р.	Абсолютна Зміна
Коефіцієнт частоти травматизму (кількість нещасних випадків на 1 000 працівників)	0,93	2,20	(1,27)
Загальна кількість календарних днів втраченої працездатності внаслідок нещасних випадків	483	1435	(952)
Коефіцієнт тяжкості травматизму (кількість днів непрацездатності на один нещасний випадок)	96,6	119,6	(23)

Дані таблиці 2.5 свідчать коефіцієнт частоти травматизму знизився 1,27% , також загальна кількість календарних днів втраченої працездатності внаслідок нещасних випадків також знизилось на 952 дні.

Протягом 2018 р. відбулося зростання рівня захворюваності працівників підприємств, як зазначено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Статистика захворювань працівників підприємства

Показники	2018 р.	2017 р.	Абсолютна Зміна
Загальна кількість випадків захворювання	4359	4161	198
Загальна кількість календарних днів втраченої працездатності внаслідок захворювань	52434	55	(2892)
Кількість випадків захворювання на 100 працюючих	81,2	76,2	5,0

У 2018 р. було зареєстровано 8 професійних захворювань (2017 р.: 8 захворювань)

Щорічно підприємства здійснює заходи з охорони та безпеки праці, які передбачають, зокрема, обов'язковий щорічний медичний огляд, наркологічні та психіатричні обстеження працівників, вакцинацію проти грипу, придбання молока та інших товарів, навчання з питань охорони праці, профілактику професійних захворювань.

Також підприємство надає можливість працівникам отримувати вищу освіту та підвищувати компетентність.

Одним з ключових напрямів управління персоналом підприємства є постійне підвищення компетентності персоналу та забезпечення його спроможності виконувати поставлені керівництвом задачі. ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» приділяє значну увагу розвитку нових форм підготовки персоналу, підвищенню та розвитку потенціалу робітників, укріпленню матеріально-технічної бази та оснащенню учбових класів. Також на підприємствах функціонує система адаптації нових працівників.

Протягом 2018 р. було проведено наступні навчально-освітні заходи, зокрема

- підвищення кваліфікації працівників, як безпосередньо на Підприємстві (для 868 осіб), так і в учбових закладах за межами підприємства

(для 375 осіб);

- підвищення кваліфікації для 176 керівників зі структурних підрозділів (начальників підрозділів, їх заступників, начальників бюро, підприємства тощо);
- навчання з питань охорони праці за участю 2 115 працівників;
- навчання на курсах з перепідготовки робітників на виробництві для 2 013 осіб;
- підвищення кваліфікації безпосередньо на виробництві для 280 працівників;
- навчання на курсах цільового призначення для 1 395 осіб.

За результатами контролю якості організації навчання в підрозділах підприємства постійно здійснюється робота з покращення процесу оцінки результативності та якості навчання. Так, у 2018 році було придбано дві нових типових програм навчання за робітничими професіями, розроблено нові робочі програми навчання та вдосконалено існуючі програми.

Відповідно до «Положення про порядок проведення атестації персоналу на відповідність займаній посаді» затверджено графік проведення атестації керівників та фахівців підприємства до 2020 року. Протягом 2018 р. атестацію успішно пройшли 242 працівника.

За результатами проведених у 2018 р. зовнішніх аудитів системи менеджменту якості згідно зі ІЗО 9001:2018 було підтверджено відповідність системи управління персоналом на Підприємстві, у тому числі з організації навчання та підготовки працівників, цьому стандарту.

2.3 Аналіз основних фінансових показників

Першим етапом виконання роботи є проведення експрес-аналізу, який дає можливість здійснити попередню оцінку фінансового стану досліджуваного суб'єкту ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь»

Аналіз структури та динаміки джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів виконується за даними балансу підприємства з використанням методів вертикального та горизонтального аналізу. Згідно П(С)БО № 1, джерела формування фінансових ресурсів відображені в пасиві балансу, а напрями їхнього використання – в активі.

Вертикальний аналіз дозволяє визначити питому вагу кожної статті пасиву та активу в підсумку балансу на певний момент часу, тобто дослідити структуру джерел формування фінансових ресурсів та майна підприємства в статистиці.

Горизонтальний аналіз уможливорює вивчення динаміки джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів підприємства шляхом встановлення абсолютних та відносних відхилень за статтями пасиву та активу балансу.

Виконання аналізу структури та динаміки джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів підприємства проводимо заповненням таблицях 2.7-2.10.

За результатами аналізу пасиву та активу балансу можна зробити висновки про структуру та динаміку джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів ПРАТ «Дніпроспецсталь»

Аналіз джерел формування фінансових ресурсів передбачає розгляд абсолютних та відносних змін власних та позикових засобів підприємства.

Структура та динаміка напрямів використання активу балансу ПРАТ «Дніпроспецсталь» у 2017-2016 році

При виконанні даного аналізу визначено: ПРАТ «Дніпроспецсталь»у діє за рахунок власних коштів, вони є основним джерелом формування фінансових ресурсів підприємства.

Так, в 2016 році власний капітал складав 23,1%, в 2017 році 21,44% а в 2018 році питома вага зменшилася до 16,6%.

Збільшення в 2017 році сприяло зростанню фінансової стійкості підприємства; зменшення в 2018 році сприяло зниженню фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 2.7 – Структура та динаміка напрямів використання активу балансу ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь»у 2016-2018 році

Стаття активу	Джерело інформації, форма № 1	Абсолютна величина, тис. грн.		Питома вага, %		Зміни за період			
		2016 р.	2017 р.	2016 р.	2017 р.	в абсолютних величинах, тис. грн.	у питомій вазі, %	темپ приросту, %	у % до зміни підсумку балансу
1. Необоротні активи	р. 1095	3334261	4809193	56,12	60,53	1474932	4,41	44,24	73,60
1.1. Нематеріальні активи	р. 1000	12298	10019	0,21	0,13	-2279	-0,08	-18,53	-0,11
1.2. Основні засоби	рр. (1005+1010+1020)	3294116	4790501	55,44	60,29	1496385	4,85	45,43	74,67
1.3. Довгострокові фінансові інвестиції	рр. (1030+1035)	6721	6755	0,11	0,09	34	-0,02	0,51	0,002
1.4. Довгострокова дебіторська заборгованість	р. 1040	0	0	0,00	0,00	0	0,00	0	0,00
1.5. Інвестиційна нерухомість	р.1015	0	0	0	0	0	0	0	0,00
1.6. Інші необоротні активи	рр.(1045+...+1090)	1918	284308	0,03	3,58	282390	3,55	14723,15	14,09
2. Оборотні активи	р. 1195	2607147	3136146	43,88	39,47	528999	-4,41	20,29	26,4
2.1. Запаси	рр. (1100+1110)	945791	1244152	15,92	15,66	298361	-0,26	31,55	14,89
2.2. Дебіторська заборгованість	рр. (1120+...+1155)**	1339798	1550330	22,55	19,51	210532	-3,04	15,71	10,51
2.3. Грошові кошти	р. 1165	193182	137324	3,25	1,73	-55858	-1,52	-28,91	-2,79
3. Необоротні активи та групи вибуття	р. 1200	0	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
БАЛАНС	р. 1300	5941408	7945339	100,00	100,00	2003931	0,00	33,73	100,00

Висновки про зміну частки позикових коштів в сукупних джерелах формування фінансових ресурсів наступні: довгострокові зобов'язання і забезпечення складала в структурі в 2016 році 58,21%, в 2017 році 39,5%, в 2018 році збільшилися до 27,03%, про що це свідчить: зменшення в 2017-2018 роках, свідчить про підсилення фінансової стійкості підприємства та зниження ступеню його фінансового ризику.

Скорочення (зростання) величини резервів, фондів та нерозподіленого прибутку підприємства в 2018 році на 50111 тис грн. або на 16,92%, а збільшення в 2017 році на 3808 тис грн. або на 1,3% свідчить, що в цілому зменшення резервів, фондів та нерозподіленого прибутку може свідчити про неефективну діяльність підприємства.

За аналізований період змінилась структура власного капіталу підприємства, найбільшу питома вага займає зареєстрований капітал: в 2016 році він складав 3,02%, в 2017 році збільшено до 4,08%, а в 2018 році знизився до 3%;

Довгострокові зобов'язання переважають у структурі позикового капіталу. Зміна відбулася довгострокових зобов'язань за досліджуваний період: за 2017 році зменшення на 1,5% показника з 58,21% до 39,5%, в 2018 році зменшення на 7,42% до показника 27,03%.

Знизився ризик втрати фінансової стійкості підприємства.

Аналіз структури фінансових зобов'язань підприємства показав: переважання довгострокових джерел у структурі позикових коштів є позитивним фактом, який характеризує покращення структури балансу і зменшення ризику втрати фінансової стійкості:

— зобов'язання по одержаними авансами переважають в структурі кредиторської заборгованості на звітну дату балансу: в 2016 році вони складала 64,67%, в 2017 році – 28,56%, в 2018 році збільшились до 30,04%;

Таблиця 2.8 – Структура та динаміка напрямів використання активу балансу ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь»у 2017-2018 році

Стаття активу	Джерело інформації, форма № 1	Абсолютна величина, тис. грн.		Питома вага, %		Зміни за період			
		2017 р.	2018 р.	2017 р.	2018 р.	в абсолютних величинах, тис. грн.	у питомій вазі, %	темп приросту, %	у % до зміни підсумку балансу
1. Необоротні активи	р. 1095	4833790	5264966	60,65	64,8	431176	4,15	8,2	277,27
1.1. Нематеріальні активи	р. 1000	10019	9085	0,13	0,11	-934	-0,01	9,3	-0,6
1.2. Основні засоби	рр. (1005+1010+1020)	4815098	4964836	60,42	61,10	149738	0,68	3,1	96,29
1.3. Довгострокові фінансові інвестиції	рр. (1030+1035)	6755	6710	0,08	0,08	-45	0	-0,67	-0,03
1.4. Довгострокова дебіторська заборгованість	р. 1040	0	0	0,0	0	0	0	0	0
1.5. Інвестиційна нерухомість	р.1015	0	0	0	0	0	0	0	0
1.6. Інші необоротні активи	рр.(1045+...+1090)	1918	284308	0,02	3,5	282390	3,48	14723,4	181,59
2. Оборотні активи	р. 1195	3136146	2860479	39,35	35,2	-275667	-4,15	-8,79	-177,27
2.1.Запаси	рр. (1100+1110)	1224152	1396347	15,36	17,18	172195	1,82	14,07	110,73
2.2.Дебіторська заборгованість	рр. (1120+...+1155)**	1550330	1383417	19,45	17,03	-166913	-2,42	-10,77	-107,33
2.4.Грошові кошти	р. 1165	137324	66549	1,72	0,82	-70775	-0,9	-51,54	-45,51
3. Необоротні активи та групи вибуття	р. 1200	0	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
БАЛАНС	р. 1300	7969936	8125445	100,00	100,00	155509	0,00	1,95	100,00

- за товари, роботи, послуги підприємство підвищило розмір зобов’язань на 28095 тис грн. в 2017 році та в 2018 році на 14543 тис. грн.. З бюджетов розрахунки зменшено в 2017 році на 864 тис. грн., та в 2018 році на 3231 тис. грн;

- за разрахунками з учасниками збільшено в 2017 році на 122199 тис. грн., та зменшено в 2018 році на 13717 тис. грн.

Вид короткострокової заборгованості в досліджуваному періоді характеризуються найбільшими темпами зростання – по одержанимавансам, негативним моментом є висока частка заборгованості перед бюджетом, оскільки затримка відповідних платежів викликає нарахування пені – заборгованість збільшена в 2018 році на 4834 тис грн. та складає 80393 тис. грн.

Можна зробити висновки про погіршення структури активів.

При цьому звернемо увагу на наступні моменти:

- величина майна загальна збільшена в 2017 році на 254118 тис. грн, в 2018 році на 629095 тис. грн. (сума оборотних активів в 2017 році збільшилися на 73580 тис. грн. (+13,94%), в 2018 році на 723786 тис. грн. (+120,32%) та необоротні активи підприємства збільшилися на 180538 тис. грн. (+18,89%), в 2018 році зменшилась на 94691 тис. грн. (-8,33%).

Збільшення майна підприємства може свідчити про прискорення його виробничо-господарської діяльності, тобто про позитивні зміни балансу:

- найбільша питома вага в структурі сукупних активів належить необоротним активам: в 2016 році 64,42%, в 2017 році 65,39%, в 2018 році 44,01%. Але то це свідчить про формування недостатньо мобільної структури активів, що сприяє скороченню оборотності активів підприємства;

- частка основних засобів в структурі необоротних активів в сукупних активах підприємства займає в 2018 році 40% (характеризує «важку» структуру активів підприємства), якщо вона складає більше за 40%, то підприємство має «важку» структуру активів, що свідчить про значні накладні витрати та підвищену чутливість до зміни доходу (виручки);

Таблиця 2.9 – Структура та динаміка джерел формування пасиву балансу ПРаТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» у 2016-2017 році

Стаття пасиву	Джерело інформації, форма 1	Абсолютна величина, тис. грн.		Питома вага, %		Зміни за період			
		2016 р.	2017 р.	2016 р.	2017 р.	в абсолютних величинах, тис. грн.	у питомій вазі, %	темп приросту, %	у % до зміни підсумку балансу
1	2	3	4	5	6	7 = 4 - 3	8 = 6 - 5	9 = $\frac{7}{3} * 100\%$	10*
1. Власний капітал	Р. 1495	70155	1383482	1,18	17,41	1313327	16,23	1872,04	65,64
1.1. Зареєстрований капітал	рр. (1400+1405+1425+1430)	2193164	3392396	36,91	42,7	1199232	5,79	54,68	59,84
1.2. Додатковий капітал	Р. 1410	114627	114627	1,93	1,44	0	-0,49	0	0,00
1.3. Резервний капітал	Р. 1415	12430	12430	0,21	0,16	0	-0,05	0	0,00
1.4. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Р. 1420	2250066	2134449	37,87	26,86	-115617	-11,01	-5,14	-5,77
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Р.1595	2792399	1643535	47	20,69	-1148864	-26,31	-41,14	-57,33
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	Р. 1695	3078854	4918322	51,82	61,9	1839468	10,08	59,75	91,79
3.1. Короткострокові кредити	Р. 1600	0	0	0,00	0	0	0	0	0
3.2. Кредиторська заборгованість	р. (1605 + ... + 1650)	2985064	4821836	50,24	60,69	1836772	10,45	61,53	91,66
3.3. Інші поточні зобов'язання і забезпечення	рр.(1660+...+1690)	80890	96486	1,36	1,21	15596	-0,15	19,28	0,78
БАЛАНС	Р. 1900	5941408	7945339	100,00	100,00	2003931	0,00	33,73	100,00

— зростання довгострокових фінансових вкладень вказує на відволікання коштів з основної виробничої діяльності, а зменшення сприяє втягненню фінансових коштів в основну діяльність підприємства і покращенню його фінансового стану.

Структура необоротних активів зменшилася в 2018 році на 8,33%.

Величина оборотних активів підприємства за досліджуваний період збільшилася на 120%.

Найбільший внесок у формування оборотних активів: дебіторська заборгованість: в 2018 році вона склала 54,04% та зросла на 129,16%.

Проблеми така структура оборотних активів дає наступні: структура з високою часткою заборгованості і низьким рівнем грошових коштів може свідчити про проблеми, пов'язані з оплатою послуг та продукції підприємства, а також про переважно негрошовий характер розрахунків, і навпаки, структура з низькою часткою заборгованості та високим рівнем грошових коштів може свідчити про позитивний стан розрахунків підприємства зі споживачами.

Вартість запасів за аналізований період зменшилася в 2018 році на 1070 тис.грн., ця зміна позитивна і о свідчить: вартість запасів зменшилася, а оборотність запасів збільшилася, це є позитивним фактором.

Обсяги дебіторської заборгованості збільшилися в 2018 році на 129,16%, тобто є негативною зміною і може бути викликано з не оплатою продукції (робіт, послуг) підприємства або активним наданням комерційного кредиту покупцям, тобто відволіканням частини поточних активів і імобілізацією частини оборотних коштів з виробничого процесу.

Таблиця 2.10 – Структура та динаміка джерел формування пасиву балансу ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» у 2017-2018 році

Стаття пасиву	Джерело інформації, форма 1	Абсолютна величина, тис. грн.		Питома вага, %		Зміни за період			
		2017 р.	2018 р.	2017 р.	2018 р.	в абсолютних величинах, тис. грн.	у питомій вазі, %	темп приросту, %	у % до зміни підсумку балансу
1	2	3	4	5	6	7 = 4 - 3	8 = 6 - 5	9 = $\frac{7}{3} * 100\%$	10
1. Власний капітал	Р. 1495	1402346	1275364	17,6	15,7	-126982	-1,9	-9,05	-81,66
1.1. Зареєстрований капітал	рр. (1400+1405+ +1425+1430)	3403913	3501774	42,71	43,1	97861	0,39	2,87	62,93
1.2. Додатковий капітал	Р. 1410	114627	114747	1,44	1,41	120	-0,03	0,10	0,08
1.3. Резервний капітал	Р. 1415	12430	12430	0,16	0,15	0	-0,01	0	0,00
1.4. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Р. 1420	2127102	2353587	26,69	28,97	226485	2,28	10,65	145,64
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Р.1595	1649268	4730315	20,69	58,22	3081047	37,53	168,81	1981,27
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	Р. 1695	4918322	2119766	61,71	26,09	-2798556	-35,62	-56,9	-1799,61
3.1. Короткострокові кредити	Р. 1600	0	0	0	0,00	0	0	0	0
3.2. Кредиторська заборгованість	р. (1605 + ... + 1650)	4821836	2007341	60,50	24,7	-2814495	-35,8	-58,37	-1809,86
3.3. Інші поточні зобов'язання і забезпечення	рр.(1660+...+1690)	96486	112425	1,21	1,38	15939	0,17	16,52	10,25
БАЛАНС	Р. 1900	7969936	8125445	100,00	100,00	155509	0,00	1,95	100,00

Підприємство протягом досліджуваного періоду мало активне сальдо заборгованості (рис. 2.3).

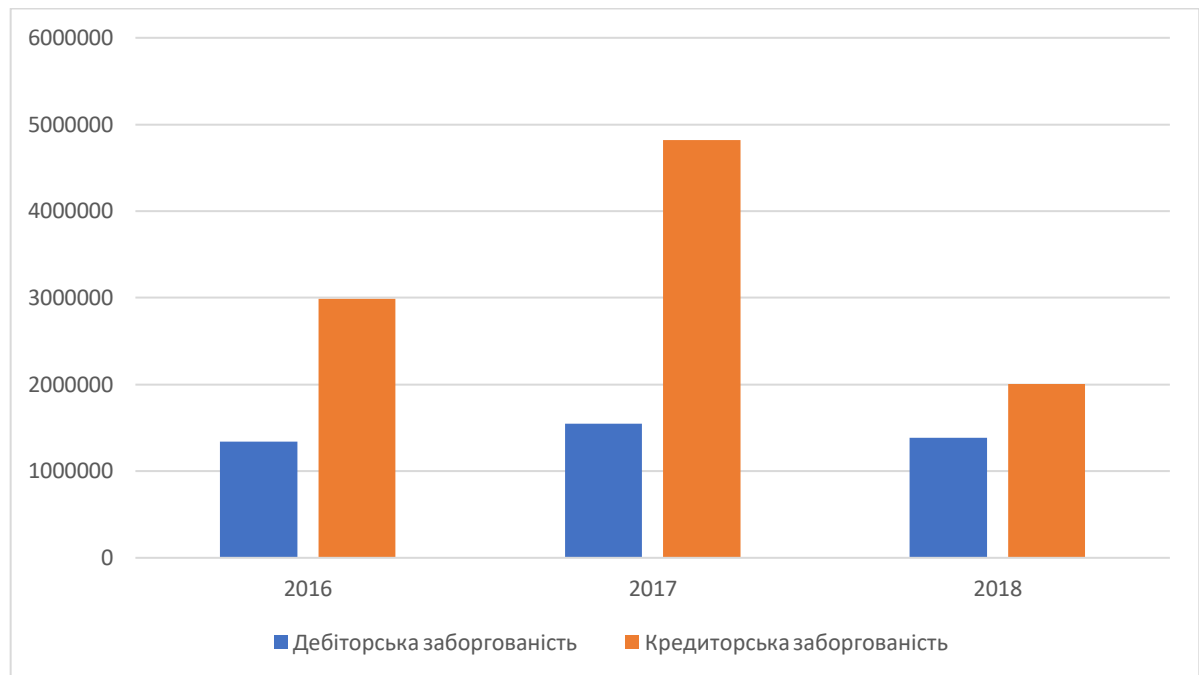

Рисунок 2.3 – Динаміка заборгованості ППaТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» у 2016-2018 рр., тис. грн.

Таким чином, рис.2.3 показує, що дебіторська заборгованість збільшилася з 1339798 тис. грн. до 1550330 тис. грн., тобто темп приросту склав у 2017 році 11%, в 2018 році темп приросту був менший та склав 23%.

Кредиторська заборгованість теж виросла, так, темп приросту у 2017 році склав 57%, в 2018 році 180%.

Співставлення сум дебіторської і кредиторської комерційної заборгованості може показувати, що підприємство мало: активне сальдо (дебіторська заборгованість перевищує кредиторську). В цьому випадку підприємство фінансувало свої запаси і відстрочки платежів своїх боржників за рахунок невиконання платежів своїм комерційним кредиторам.

Частка грошових коштів в структурі оборотних активів підприємства за аналізований період 2018 рік зменшилася на 1,97% в питомій вазі.

Результати аналізу проілюструємо кільцевими, стовпчиковими або іншими діаграмами (рис. 2.4 та Додатки А та Б). Рисунки показують динаміку та структуру показників фінансової звітності підприємства.

Рисунок 2.4 – Структура активів ПП «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» у 2016-2018 рр., тис. грн.

Рисунки свідчать про перевадну питому вагу дебіторської заборгованості. За три роки ми бачимо зниження дебіторської заборгованості с показника 77,25% до 60,66%.

Узагальнюючим етапом аналізу балансу є визначення джерел формування майна підприємства у розрізі його основних складових елементів, а саме:

- 1) нематеріальних активів;
- 2) основних засобів;
- 3) довгострокових фінансових інвестицій;
- 4) довгострокової дебіторської заборгованості;
- 5) запасів;
- 6) дебіторської заборгованості;
- 7) грошових коштів тощо, у чому проявляється нерозривний зв'язок пасивної й активної частини балансу.

Для проведення аналітичного дослідження за кожним звітним періодом (а саме за даними на кінець періоду) окремо складається спеціальна схема,

приклад якої наведено в Додатку Л. За результатами аналізу можна зробити висновки про джерела формування активів підприємства як по кожному звітному періоду, так і за досліджуваний період взагалі та про раціональність розміщення капіталу підприємства в активах. Для цього перевіримо співвідношення: необоротних активів і джерел їхнього формування; оборотних активів і джерел їхнього формування; запасів і джерел їхнього формування

Перевірка відбувається на основі балансової моделі з урахуванням загального правила забезпечення фінансової стабільності:

$$НА + ОА = ВК + ДЗ + КЗ, \quad (2.1)$$

де НА – необоротні активи;

ОА – оборотні активи;

ВК – власний капітал;

ДЗ – довгострокові зобов'язання;

КЗ – короткострокові зобов'язання.

Відповідно до наведеного правила, необоротні активи формуються в основному за рахунок власного капіталу й довгострокових боргових зобов'язань. Крім власного оборотного капіталу джерелами покриття поточних активів виступають короткострокові пасиви. Матеріальні запаси повинні формуватися за рахунок власних оборотних коштів, короткострокових позикових коштів і кредиторської заборгованості.

Оцінка ліквідності балансу ППРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь»

Ліквідність — це здатність активів перетворюватися в грошові кошти. В загальному вигляді вона характеризується наявністю у підприємства ліквідних засобів у формі залишку грошей у касі, грошових коштів на рахунках у банку та тих елементів оборотних активів, які легко реалізуються.

Ступінь ліквідності активів підприємства визначається тривалістю часового періоду, протягом якого ця трансформація може бути здійснена (чим коротше період, тим вища ліквідність активів).

Таблиця 2.11 – Показники ліквідності балансу ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» у 2016 - 2018 роках, тис. грн.

Стаття активу	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Стаття пасиву	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1.Найбільш ліквідні активи, А1	312407	329005	66549	1.Найбільш термінові зобов'язання, П1	1327847	1598027	1998791
2.Активи, що швидко реалізуються, А2	1348949	1562989	1397583	2.Короткострокові пасиви, П2	1751007	3320295	120975
3.Активи, що повільно реалізуються, А3	945791	1244152	1396347	3.Довгострокові пасиви, П3	2792399	1649268	4730315
4.Активи, що важко реалізуються А4	2607147	4833790	5264966	4.Постійні пасиви, П4	70155	1402346	1275364
Баланс	5941408	7969936	8125445		5941408	7969936	8125445

За результатами аналізу даних табл. 2.11 надаються висновки про ліквідність балансу: як по кожному звітному періоду, так і за досліджуваний період взагалі з урахуванням наступного:

кінець 2016 року:

$$A1 < P1; A2 < P2; A3 < P3; A4 > P4.$$

кінець 2017 року:

$$A1 < P1; A2 < P2; A3 < P3; A4 > P4.$$

кінець 2018 року:

$$A1 < P1; A2 > P2; A3 < P3; A4 > P4.$$

Таблиця 2.12 – Виконання нерівностей балансу ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь», тис. грн.

Ліквідність балансу	2016 р.	2017 р.	2018 р.
A1 < П1	-1015440	-1269022	-1932242
A2 > П2	-402058	-1757306	1276608
A3 < П3	-1846608	-405116	-3333968
П4 < A4	-2536992	-3431444	-3989602

Тобто баланс абсолютне не ліквідний.

Перша група - не ліквідні активи (A1), які можна використовувати для поточних розрахунків, що виникають протягом місяця. На ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» платіжна нестача склала на кінець 2016 року в сумі 1015440 тис. грн., на кінець 2018 року в сумі 1932242 тис.грн.

Друга група - швидколіквідні активи (A2), для перетворення яких на гроші потрібний час більше одного місяця. Ліквідність таких активів залежить від форм розрахунків, платоспроможності покупців і тривалості періоду пошуку покупців.

Третя група - повільноліквідні активи (A3), включає найменш ліквідні поточні активи, що формують товарні запаси, які для перетворення їх на гроші необхідно продати і одержати борг від покупців. На кінець 2016 року платіжна нестача склала 1846608 тис. грн., на кінець 2018 року платіжна нестача склала 3333968 тис. грн.

Четверта група активів, що важко реалізується, показує нестачу на кінець 2016 року у розмірі 2536992 тис. грн., на кінець 2018 року нестача склала 3989602 тис. грн.

Можна зробити висновок, що на кінець 2016 року на підприємстві було недостатньо найбільш ліквідних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань, в кінці 2018 року ми спостерігаємо нестачу найбільш ліквідних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань, та нестачу швидколіквідних активів для покриття короткострокових пасивів. Баланс ПРАТ

«Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» у 2016-2018 році був не абсолютно ліквідним.

Невиконання однієї з перших трьох нерівностей свідчить про порушення ліквідності балансу. При цьому нестача коштів по одній групі активів компенсується їх надлишком по іншій групі лише теоретично, оскільки при цьому має місце компенсація за вартісною величиною. Однак у реальній платіжній ситуації менш ліквідні засоби не можуть замінити більш ліквідні. Тому якщо будь-яка з нерівностей має знак, протилежний зафіксованому в оптимальному варіанті, ліквідність балансу більшою або меншою мірою буде відрізнятися від абсолютної.

Аналіз платоспроможності ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь». Платоспроможність - це можливість підприємства своєчасно задовольнити свої фінансові зобов'язання. Натомість ліквідність це здатність підприємства швидко перетворювати свої активи в грошові засоби для покриття фінансових своїх зобов'язань. Тобто, якщо просте кажучи, платоспроможність є заставою для ліквідності.

Для більш точних висновків розраховують коефіцієнт загальної платоспроможності, який розраховується по формулі:

$$K_{\text{л}} = \frac{A_1 + 0,5A_2 + 0,3A_3}{\Pi_1 + 0,5\Pi_2 + 0,3\Pi_3} \quad (2.2)$$

$$K_{\text{л}} 2016 = (312407 + 0,5 \cdot 1348949 + 0,3 \cdot 945791) / (1327847 + 0,5 \cdot 1751007 + 0,3 \cdot 2792399) = 1270618,8 / 3041070,2 = 0,42$$

$$K_{\text{л}} 2017 = (329005 + 0,5 \cdot 1562989 + 0,3 \cdot 1244151) / (1598027 + 0,5 \cdot 3320295 + 0,3 \cdot 1649268) = 1498744,8 / 3752954,9 = 0,4$$

$$K_{\text{л}} 2018 = (66549 + 0,5 \cdot 1397583 + 0,3 \cdot 1396347) / (1998791 + 0,5 \cdot 120975 + 0,3 \cdot 4730315) = 1184244,6 / 3478373 = 0,34$$

Результати розрахунку представимо на рисунку 2.5.

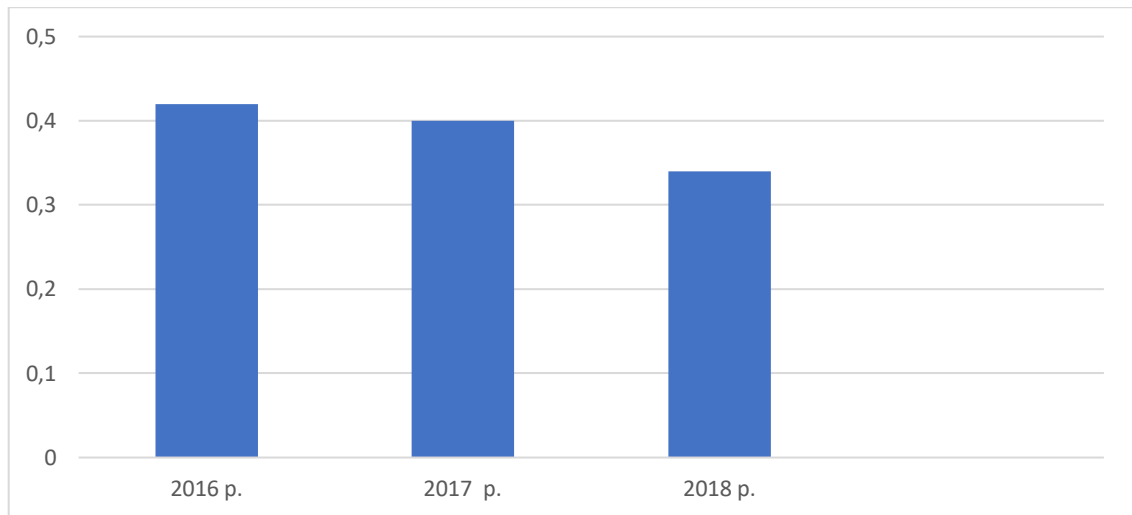

Рисунок 2.5 – Динаміка показника загальної платоспроможності ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» в 2016-2018 рр.

Отже, в 2017 р. в порівнянні з 2016 р. коефіцієнт загальної платоспроможності підприємства зменшився до 0,4, а в 2018 р. в порівнянні з 2017 р. ми бачимо зменшення до 0,34.

Співставлення найбільш ліквідних активів та їх швидко реалізованих елементів з найбільш терміновими зобов'язаннями і короткостроковими пасивами дає можливість оцінити поточну ліквідність. Порівняння повільно реалізованих активів з довгостроковими зобов'язаннями відображає перспективну ліквідність.

Поточна ліквідність свідчить про платоспроможність підприємства в найближчий до моменту проведення аналізу час.

Перспективна ліквідність представляє собою прогноз платоспроможності на основі співставлення потенційних надходжень і платежів.

Вивченням співвідношень вищевказаних груп активів і пасивів за декілька періодів можна встановити тенденції у структурі балансу та його ліквідності.

Таблиця 2.13 – Показники ліквідності ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» у 2016 - 2018 роках

Показник	Норм. значення	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютне відхилення 2018-2016
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл)	1,5-2	1,904	0,886	0,993	1,153
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл)	0,5-1	1,718	0,826	0,962	1,067
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал)	0,2-0,35	0,134	0,025	0,003	0,005
4. Власні оборотні кошти (ВОК)	-	-613116	-763814	-648772	-425364
5. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами (Квок)	динаміка	-1,161	-1,270	-0,490	-0,630
6. Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними оборотними коштами (Кзвок)	>0,5	-11,909	-18,804	-15,562	-8,505
7. Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів (Кман _{вок})	динаміка	-0,061	-0,022	-0,007	-0,007
8. Коефіцієнт покриття запасів (Кпокр.зап)	>1	-10,739	-9,435	-0,361	-0,202

Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття) характеризує достатність оборотних активів підприємства для погашення своїх боргів та показує, скільки грошових одиниць оборотних активів припадає на кожну грошову одиницю короткострокових зобов'язань. В даному випадку коефіцієнт на початок та на кінець звітної періоду входить у менше допустимих значень 2016 рік – 1,153, 2018 рік – 0,993, це значить, що підприємству було не достатньо оборотних активів для погашення своїх боргів. Але ситуація підприємства стабілізувалась. Згідно загальноприйнятим стандартам, вважається, що цей коефіцієнт повинен знаходитися в межах від одиниці до двох. Нижня межа зумовлена тим, що оборотних коштів повинне бути щонайменше досить для погашення короткострокових зобов'язань, інакше компанія виявиться під загрозою банкрутства. Перевищення короткострокових коштів над зобов'язаннями більш ніж в два (три) рази вважається також

небажаним, оскільки може свідчити про порушення структури капіталу. Тому, виходячи з розрахунків коефіцієнта ми бачимо, що на підприємстві оборотні активи повністю переведені у грошові кошти, при цьому поточні зобов'язання також оплачені протягом одного року.

Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності розраховують за більш вузьким колом оборотних активів, коли з їх загальної величини віднімають найменш ліквідну їх частину – запаси. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яка частина короткострокової заборгованості може бути у випадку необхідності погашена негайно за рахунок найбільш ліквідних активів.

Як видно з наведеного розрахунку, коефіцієнти поточної і термінової ліквідності вище визнаного нормального рівня. При цьому протягом року ліквідність балансу підприємства дещо знизилася. Це, по-перше, в короткостроковій перспективі не повинно спричинити погіршення фінансового стану підприємства, а по-друге, свідчить про більш раціональне використання коштів та оптимізації структури балансу. Коефіцієнт абсолютної ліквідності, як на початок, так і на кінець звітного періоду показав значення нижче мінімально рекомендованого, що є негативним явищем.

Показник власних оборотних коштів характеризує ту частину власного капіталу підприємства, яка є джерелом покриття його поточних активів. На початок і на кінець звітного періоду цей показник має від'ємні результати, та тенденцію зменшення цього негативного явища.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотним коштами показує, яка частина оборотних активів фінансується за рахунок власних коштів підприємства. Цей показник у даному випадку має негативне значення та становить на початок -0,52 та на кінець -1,27.

Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними оборотними коштами визначає, яка частина матеріальних запасів фінансується за рахунок власних коштів підприємства. Цей показник становить на початок періоду -8,5 та на кінець -18,8. Коефіцієнт маневреності ВОК характеризує частку власних

оборотних коштів, яка знаходиться у формі абсолютно ліквідних активів – грошових коштів.

Коефіцієнт покриття запасів показує співвідношення величини «нормальних» джерел покриття запасів до величини запасів. Всі вище зазначені показники мають від’ємні значення, це явище пояснюється тим, що основним джерелом формування майна підприємства є позичкові кошти

Поява нових гравців у галузі не прогнозується. В довгостроковій перспективі виключенням можуть стати західні нафтові компанії. Проте розбудова західними нафтовими компаніями мережі АЗС на вітчизняному ринку обмежується часовими, адміністративними та територіальними факторами. Тому єдиним шляхом приходу на український ринок нових учасників буде придбання мереж АЗС діючих операторів ринку і можливий ребрендинг.

ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» є порівняно залежною від постачальників нафтопродуктів та незалежною від постачальників супутніх товарів. Суттєвою є залежність від постачальників якісних нафтопродуктів. Попит на світлі нафтопродукти стійкий, хоча характерна сезонність - спад в зимовий період, посилення в весняно-осінній період.

Метою аналізу ділової активності є розрахунок відповідних аналітичних показників, виявлення тенденцій та причин їх змін з метою дослідження досягнутого рівня ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства і визначення потенційних можливостей підприємства для підвищення даного рівня.

Ділова активність підприємства виміряється за допомогою системи кількісних і якісних критеріїв.

В таблиці 2.14 представлено коефіцієнти оборотності фінансових ресурсів підприємства.

Таблиця 2.14 – Коефіцієнти оборотності економічних та фінансових ресурсів ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь»у 2017 - 2018 роках

Показник	Ум. позн	Джерело інформації	Напрямок позитивних змін	2017 р.	2018 р.	Абс. відх.
						2018-2017
1. Коефіцієнт оборотності активів	K_A	$\frac{\phi.2 \text{ p.}2000*2}{\phi.1 \text{ p.}(1300_{\text{п}} + 1300_{\text{к}})}$	> 0, збільшення	1,17	1,19	0,02
2. Коефіцієнт оборотності основних фондів	K_{OF}	$\frac{\phi.2 \text{ p.}2000*2}{\phi.1 \text{ p.}(1005_{\text{п}} + 1010_{\text{п}} + 1005_{\text{к}} + 1010_{\text{к}})}$	> 0, збільшення	2,02	1,97	-0,05
3. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	K_{OA}	$\frac{\phi.2 \text{ p.}2000*2}{\phi.1 \text{ p.}(1195_{\text{п}} + 1195_{\text{к}})}$	> 0, збільшення	2,84	3,21	0,37
4. Коефіцієнт оборотності запасів	K_z	$\frac{\phi.2 \text{ p.}2000*2}{\phi.1 \text{ p.}(1100_{\text{п}} + 1110_{\text{п}} + 1100_{\text{к}} + 1110_{\text{к}})}$	> 0, збільшення	7,44	7,28	-0,16
5. Коефіцієнт оборотності готової продукції	$K_{ГП}$	$\frac{\phi.2 \text{ p.}2000*2}{\phi.1 \text{ p.}(1103_{\text{п}} + 1103_{\text{к}})}$	> 0, збільшення	38,29	38,3	0,01
6. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$K_{ДЗ}$	$\frac{\phi.2 \text{ p.}2000*2}{\phi.1 \text{ p.}(1125_{\text{п}} + \dots + 1155_{\text{п}} + 1125_{\text{к}} + \dots + 1155_{\text{к}})}$	> 0, збільшення	5,64	6,56	0,92
7. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	K_{BK}	$\frac{\phi.2 \text{ p.}2000*2}{\phi.1 \text{ p.}(1495_{\text{п}} + 1495_{\text{к}})}$	> 0, збільшення	11,21	7,18	-8,06
8. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$K_{KЗ}$	$\frac{\phi.2 \text{ p.}2000*2}{\phi.1 \text{ p.}(1610_{\text{п}} + \dots + 1650_{\text{п}} + 1610_{\text{к}} + \dots + 1650_{\text{к}})}$	> 0, зменшення	2,08	2,82	0,74

Примітка: індекси «п» та «к» біля рядків балансу означаються відповідно початок та кінець звітної періоду.

Таблиця 2.14 свідчить про покращення ділової активності. Так, оборотність активів підвищилася з показника 1,17 в 2017 році до 1,19 в 2018 році. Коефіцієнт оборотності оборотних активів зменшився на -0,16 відс. пунктів. Ділова активність підприємства обумовлюється швидкістю оборотності його фінансових ресурсів. Тому виконання аналізу ділової активності передбачає розрахунок коефіцієнтів та періодів оборотності. Коефіцієнти оборотності показують яку кількість оборотів за звітний період здійснює весь капітал підприємства чи його певний елемент. Періоди оборотності визначають кількість днів, за які весь капітал підприємства чи його певний елемент може перетворитися в грошову форму.

В таблиці 2.15 представлено періоди оборотності фінансових ресурсів підприємства.

Таблиця 2.15 – Періоди оборотності економічних та фінансових ресурсів
ПрАТ «Дніпроспецсталь» у 2017 - 2018 роках

Показник	Формула для розрахунку	Напрямок позитивних змін	2017 р.	2018 р.	Абс. відх.
					2018-2017
1. Період оборотності активів	$\frac{360}{K_A}$	> 0, зменшення	307,69	302,52	-5,17
2. Період оборотності основних фондів	$\frac{360}{K_{OF}}$	> 0, зменшення	178,21	182,74	4,53
3. Період оборотності оборотних активів	$\frac{360}{K_{OA}}$	> 0, зменшення	126,76	112,15	-14,61
4. Період оборотності запасів	$\frac{360}{K_3}$	> 0, зменшення	48,39	49,45	1,06
5. Період оборотності дебіторської заборгованості	$\frac{360}{K_{ДЗ}}$	> 0, зменшення	63,83	54,88	-8,95
6. Період оборотності власного капіталу	$\frac{360}{K_{BK}}$	> 0, зменшення	32,11	50,14	18,03
7. Період обороту кредиторської заборгованості	$\frac{360}{K_{KЗ}}$	> 0, збільшення	173,08	127,66	-45,42

За результатами аналізу даних таблиць 2.14 та 2.15 можна зробити висновки про зменшення швидкості оборотності фінансових ресурсів підприємства. Результати аналізу ділової активності проілюструємо діаграмами (рис. 2.6).

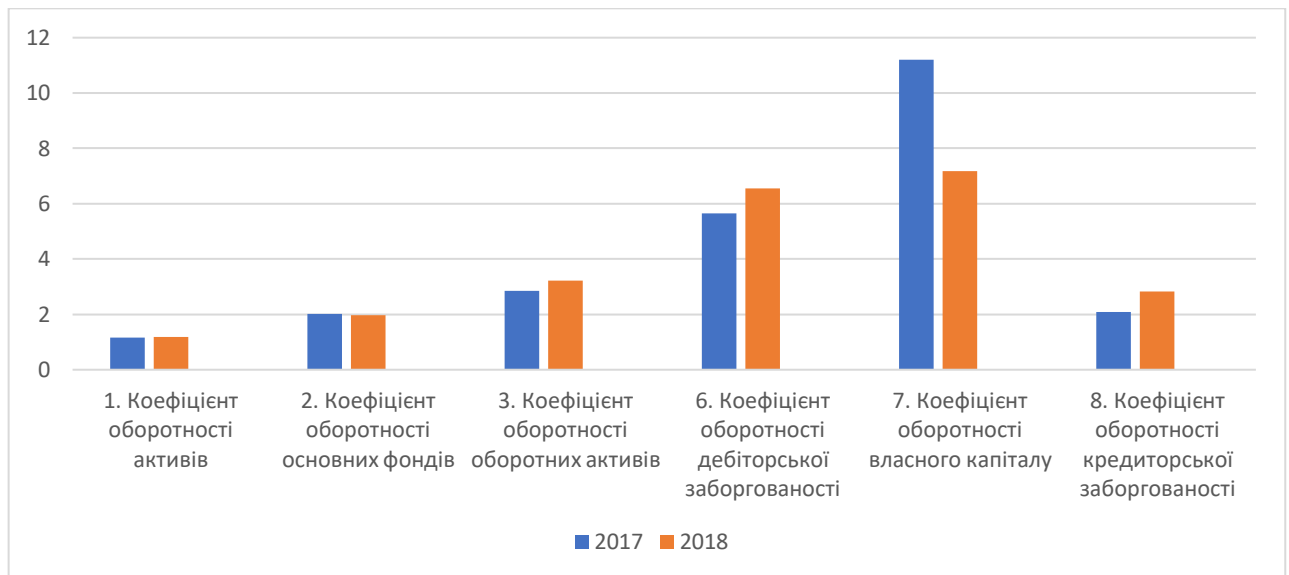

Рисунок 2.6 – Динаміка коефіцієнтів оборотності фінансових ресурсів ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» ім.А.М.Кузьміна

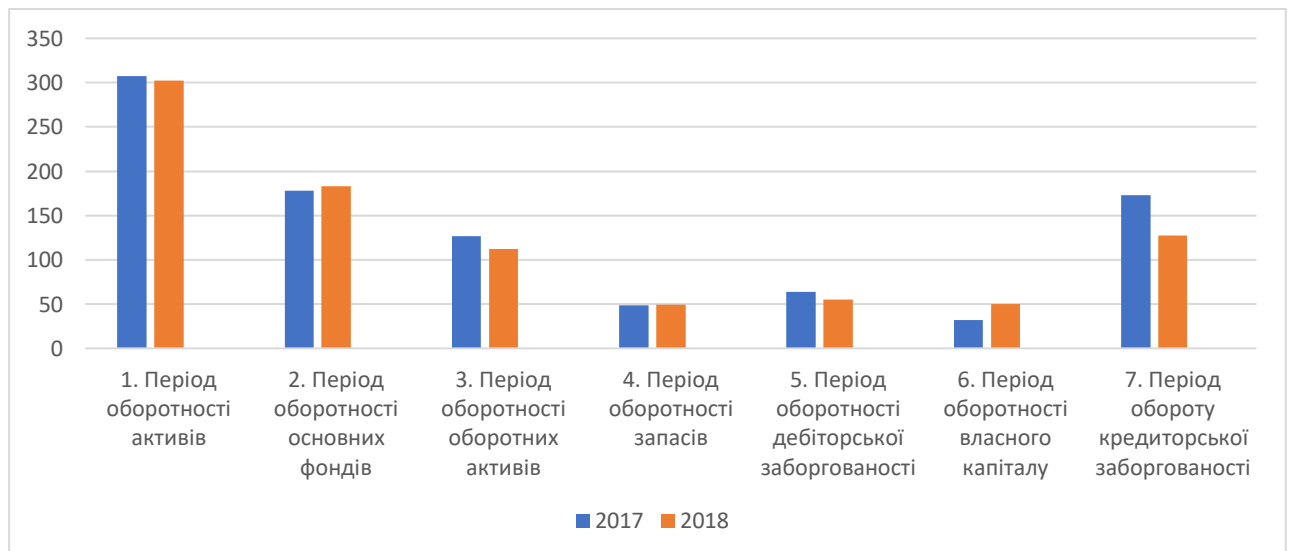

Рисунок 2.7 – Динаміка періодів оборотності фінансових ресурсів ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» ім.А.М.Кузьміна в 2018 році.

Розрахунок даних показників має важливе значення для будь-якого підприємства. Це пояснюється наступним:

1) від швидкості обороту авансованих коштів залежить обсяг виручки від реалізації продукції;

2) з розмірами виручки від реалізації, а, отже, і з оборотністю активів пов'язана відносна величина комерційних та адміністративних витрат: чим швидше оборот, тим меншою відносно кожного обороту є сума цих витрат;

3) прискорення обороту на певній стадії кругообігу фондів підприємства приводить до прискорення обороту й на інших стадіях операційного циклу (на стадіях постачання, виробництва, збуту, розрахунків за готову продукцію).

Розглянемо особливості аналізу основних з вищезазначених коефіцієнтів.

Коефіцієнти оборотності активів дають уявлення про те, скільки продукції реалізує підприємство, виходячи з наявної вартості окремих видів його активів.

Коефіцієнт оборотності запасів відображає швидкість їх реалізації і є показником ефективності діяльності підприємства з закупівлі сировини, матеріалів, виробництва, збуту готової продукції.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості відображає ефективність політики підприємства з кредитування покупців з точки зору збору оплати за реалізацію продукції в кредит, характеризує рівень комерційного ризику, зумовленого подібними фінансовими відносинами.

Чим вище значення даних коефіцієнтів, тим ефективніше підприємство організовує свої відносини з постачальниками і покупцями, тим вищий рівень його ділової активності.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу свідчить про те, наскільки масштаб діяльності підприємства забезпечується власним капіталом. Якщо у аналізованого підприємства цей коефіцієнт має високе значення і до того ж перевищує середньогалузевий показник, це свідчитиме про те, що підприємство максимальною мірою використовує кожен грошову одиницю вкладених власниками коштів. Також у процесі аналізу треба звернути увагу на значення періодів оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей підприємства. Якщо більшим є значення періоду оборотності дебіторської

заборгованості, це свідчить про низький рівень платежів з боку дебіторів, якщо кредиторської – про можливі труднощі зі своєчасністю розрахунків з постачальниками, бюджетом, персоналом, страховиками тощо. Рентабельність демонструє ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства та показує скільки гривень прибутку (валового, операційного, до оподаткування, чистого) приходить на 1 грн. реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) – активів, власного капіталу тощо.

Висновки до 2 розділу

Аналіз основних показників роботи ПрАТ «Дніпрспецсталь» показали, що чистий дохід від реалізації склав 9630917 тис. грн., це більше чим у минулому році. Також знизилась дебіторська та кредитна задолженість.

Таким чином, аналіз ліквідності підприємства підтвердив, що на кінець 2016 року спостерігається недолік найбільш ліквідних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань. Такий недолік становить ситуацію, що є загрозовою (більш того на кінець аналізованого періоду недолік не був ліквідований). Така динаміка не свідчить про погіршення фінансового стану підприємства, однак, якщо тенденція зберігатиметься, у перспективі це може викликати нестачу коштів для погашення термінової заборгованості. Підприємству необхідно контролювати ситуацію, щоб подібні негативні явища не ліквідувати в майбутньому. На кінець аналізованого періоду зменшилися повільно реалізовані активи на 1396347 тис. грн., що є для покриття довгострокових зобов'язань. Таку зміну не можна назвати негативним, так як в цьому випадку їх недолік компенсується досить великим надлишком швидко реалізованих активів. У той же час слід зазначити, що дещо скоротився надлишок найбільш ліквідних активів. На даний момент таке положення не спричиняє погіршення фінансового стану підприємства, однак, якщо тенденція

зберігатиметься, в перспективі це може викликати недолік коштів для погашення строкової заборгованості.

Аналіз фінансової стійкості підприємства показав, що за даним підприємством простежується нестійка фінансова стійкість за весь звітний період, так як трикомпонентний показник фінансової стійкості має значення $(0;0;1)$. Такий тип фінансової стійкості підприємства не дає можливість підприємства своєчасно та в повному обсязі розрахуватися із кредиторами та інвесторами. Однак такому підприємству може не вистачити грошових коштів для придбання виробничих запасів. Аналіз ділової активності підприємства показав, що вона залишається на досить високому рівні, оскільки періоди оборотності всіх активів підприємства, власного капіталу та оборотних активів підприємства складає менше 1 року, що свідчить високу швидкість обертання майна підприємства та короткий операційний цикл підприємства.

Аналіз рентабельності підприємства показав, що діяльність його була прибутковою протягом всього досліджуваного періоду, але показники при цьому мали не високі значення. Найбільш продуктивно підприємство працювало в 2016 році, оскільки показники рентабельності в цьому році найвищі. А у 2017 та 2018 році відбулося зниження на 2,08 % показників рентабельності, проте підприємство все рівно отримувало прибуток.

РОЗДІЛ 3 ЗАХОДИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ
РОБОТИ ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь»
ім.А.М.Кузьміна

3.1 Обґрунтування заходів щодо покращення основних показників роботи

ПрАТ «Дніпроспецсталь», як один із провідних виробництв сортової нержавіючої сталі не тільки на Україні, а й у всіх країнах СНД не змогло оминати цю кризу. Незважаючи на тяжкі обмежуючі політичні та економічні фактори, підприємство продовжує працювати та розвиватися в межах своїх наявних можливостей.

Провівши аналіз господарської діяльності, було виявлено, що підприємство має великий потенціал, та багато простору для розвитку та збільшення своєї конкурентоспроможності.

На основі проведеного аналізу, пропонуються такі шляхи по підвищенню ефективності роботи підприємства:

а) пошук нових шляхів ресурсозабезпечення.

Одним із найбільш вразливих місць в функціонуванні ПрАТ «Дніпроспецсталь» - це недостатнє ресурсозабезпечення. У зв'язку з складними політичними та економічними відносинами між Україною і Росією в останні роки було суттєве зниження торгівельного обороту. Підприємство втратило не лише ринки збуту продукції, які складали до 30% від загальної долі експорту, але й ринки для закупівлі матеріалів, необхідних для виробництва.

Одним із таких дефіцитних матеріалів став металобрухт. Саме металобрухт є основним компонентом у виробництві, який займає до 25% від загального складу усієї виробленої продукції, та саме він в 2016-2018 роках виступає одним із найбільших стримуючих факторів в роботі підприємства.

Для вирішення цієї проблеми пропонується:

- пошук нових джерел закупівлі металобрухту.
- перегляд діючих контрактів на можливість збільшення об'єму постачання.

- аналіз існуючих джерел постачання, перегляд умов для заключення контрактів на ринках, з якими підприємство не працювало раніше, або працювало, але завершила співпрацю.

- пошук можливостей для закупівлі матеріалів.

Саме тому пошук додаткових шляхів ресурсозабезпечення є одним з найлегших для освоєння шляхів для поліпшення ефективності роботи підприємства.

б) підвищення конкурентоспроможності за рахунок модернізації та оновлення технологій, шляхом заміни їх на сучасні зразки.

Інший найбільш стримуючий фактор – це недостатня кількість замовлень. Як вже було зазначено, у зв'язку з складними політичними та економічними відносинами між Україною і Росією в останні роки ПрАТ «Дніпроспецсталь» втратив російський ринок збуту, який складав до 30% від загального об'єму експорту. Звичайно, підприємство не має можливість впливати на політичний курс країни, та втрату такого великого ринку збуту, як російський, важко замінити.

Головна проблема в тому, що після фінансової світової кризи 2008 року, виробництво почало втрачати свої ринки збуту. Причиною цьому стало не тільки тяжке становище під час кризи, але й моральний знос основних засобів. Незважаючи на те, що підприємство активно проводить політику переоснащення, цих дій недостатньо, оскільки в питаннях технологічного озброєння, конкурентні виробництва попереду.

Для вирішення цієї проблеми необхідно підвищити фінансування програми переоснащення за рахунок:

- залучення додаткових інвестицій.
- залучення додаткових кредитних коштів.
- отримання преференцій від держави.
- отримання державних заказів.

Додаткове фінансування, звичайно, не вирішить проблему технологічного відставання підприємства в короткий час, але в довгостроковій перспективі

допоможе не лише не втрачати діючі позиції на ринку, але й наздоганяти конкурентів.

Також, разом з вирішенням питання фінансування програм ліквідації морально застарілого обладнання, слід продовжувати діючі проекти.

ПрАТ «Дніпроспецсталь» має широку та прогресивну програму дій для озброєння підприємства сучасними технологіями задля підвищення ефективності роботи підприємства.

Наприклад, з метою покращення екологічного стану м. Запоріжжя та зниження витрат на виплати за забруднення навколишньої середовища, на протязі 2018 р. виконувались наступні заходи:

- капітальний ремонт конвеєрної системи газоочистки технологічних і неорганізованих викидів в СПЦ-3 із заміною ланцюгів;
- модернізація системи газоочистки конвертерних газів ділянки ГКР СПЦ-2 з досягненням ГДВ 50,0 мг/нм³;
- капітальний ремонт аспіраційної системи зачисного станка Ш7-07 прокатного цеху;
- капітальний ремонт воздуховодів аспіраційної установки травильного відділення калібрувального цеху;

За 2018 рік викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря склали 731,5 тон, з них твердих 177,5 тон, газоподібних та інших 554 тони, що на 2,75 % менше, ніж у 2017 році (всього – 752,2, з них твердих – 181,7 тон, газоподібних та інших – 570,5). Сукупність реалізованих заходів дозволило знизити витрати на оплату податків на забруднення атмосферного повітря на 334,2 тис.грн – з 5208 тис.грн до 407,2 тис.грн.

Додатковим резервом зниження затрат на виплати за забруднення навколишньої середовища є реконструкція газоочисток за печами № 2, 3, 8, НВК № 9 та КПК ф. «Даніелі».

Проект реконструкції газоочисних установок за печами № 2, 3, 8, НВК № 9 та КПК ф. «Даніелі» ЕСПЦ-3 передбачає заміну застарілих мокрих газоочисток на нові сучасні сухі газоочистки, з метою зниження шкідливих

викидів в атмосферу, в комплекті з іншими реалізованими заходами - на 604,3 т/рік по відношенню до стану 2017 року.

Встановлення рукавних фільтрів з відбором технологічних газів від електродугових печей і уловлювання неорганізованих викидів даховими парасолями дозволить забезпечити очищення димових газів від пилу до 20 мг/м³ і поліпшити екологічну ситуацію повітряного і водного басейнів р. Запоріжжі.

У 2018 році виконувалися роботи з прокладання кабельної лінії 6 кВ від підстанції М-5 до ПС-99, а також проводилися роботи по модернізації підстанції 99. Повністю проект буде закінчений в 2020 році. Вартість введення основних фондів 2 068,64 тис. грн., крім того ПДВ 413,73 тис. грн.

Реалізація цього проекту допоможе скоротити викиди на 238 т/рік, та витрати додатково на 120,2 тис.грн на рік. Період самоокупаємості – 1 рік та 4 місяці.

Перелік заходів діючої програми ПрАТ «Дніпроспецсталь» вже був наведений у минулому розділі.

Без сумніву, після розширення притоку фінансування, необхідно провести розробку та модернізацію діючої стратегії переоснащення, для більш ефективного використання задіяних ресурсів.

в) пошук нових ринків збуту та маркетингова стратегія.

Як вже було згадано, другий найбільш стримуючий фактор – це недостатня кількість замовлень.

Звичайно, за десятки років роботи, ПрАТ «Дніпроспецсталь» виробляв продукцію у різні куточки світу, і вже не залишилось таких наявних неосвоєних ринків збуту. З цієї ж причини пошук нових ринків для продажу продукції – це дуже складна задача.

Але важка політична та економічна ситуація в країні, та кризове становище на підприємстві вимагають якнайменше – підтримання існуючого об'єму виробництва, як найбільше – його збільшення.

Пропонуються такі шляхи вирішення цієї проблеми:

- аналіз наявних можливостей для розширення номенклатури.

Мається на увазі виробництво продукції, для якої є наявні виробничі можливості, які можливо застосувати без великих капіталовкладень і таким чином отримати додаткові замовлення.

- аналіз наявних можливостей для надання нових послуг.
- робота з клієнтською базою, перегляд умов виконання замовлень.

Під переглядом умов виконання замовлень мається на увазі можливість роботи з клієнтами на умовах, які до кризи були неприйнятними. Наприклад виконання безприбуткових замовлень, по собівартості.

- пошук шляхів отримання державних замовлень та додаткового фінансування.
- пошук шляхів для виходу на російські ринки.

Комплекс цих заходів допоможе знайти додаткові можливості для завантаження виробництва, поповнення бази клієнтів, та отримання додаткового прибутку.

3.2 Розрахунок економічного ефекту від впровадження запропонованих заходів

Перший, та найбільш актуальний шлях підвищення ефективності роботи підприємства – це пошук нових шляхів ресурсозабезпечення.

Цей напрямок вважається найбільш актуальним, оскільки ПрАТ «Дніпрспецсталь» не має можливості працювати та виконувати замовлення через недостатнє забезпечення підприємства металобрухтом.

Продукція ДСС має перспективи збільшення попиту на закордонних ринках, зокрема: Європи, Азії, Близького Сходу. Великий інтерес у споживачів викликали новинки, і по деяких позиціях вже мають конкретні замовлення.

В 2018 році питання забезпечення підприємства основним компонентом всієї виробленої продукції стало особливо гостро, через втрату наявних ринків ресурсозабезпечення.

За рахунок складної політичної ситуації між Україною і Росією, підприємство втратило можливість купувати металобрухт на російських ринках. Кількість металобрухту, який є в наявності у підприємства, зменшилась на 30%, що створило великий дефіцит матеріалів та проблеми в роботі підприємства.

Саме тому, пошук нових ринків ресурсозабезпечення та робота по подоланню проблем з можливими постачальниками є найбільш актуальним напрямком, реалізація якого допоможе ПрАТ «Дніпроспецсталь» задіяти додаткові потужності та робочий персонал.

Щорічно, підприємство закупляє металобрухту на суму більш ніж 1000000 тис.грн. Нажаль, виробництво не має можливості впливати на політичні фактори міжнародного масштабу, саме тому, подальші розрахунки будуть робитись із припущенням, що політична криза швидко не мине, та ПрАТ «Дніпроспецсталь» зможе знайти додаткові ринки ресурсозабезпечення для закупівлі додатково металобрухту на суму 100000 тис.грн.

Розрахунок збільшення об'єму вироблення продукції за рахунок закупівлі додаткового металобрухту визначається за формулою 3.1:

$$V_{\Pi} = M/M_{\Pi} \cdot P \quad (3.1)$$

де M – додаткова кількість матеріалу, тис. грн.

M_{Π} – норма витрат матеріалу на одиницю продукції (тис. грн.)

P – ціна виробу, тис. грн

Розрахунок:

$$V_{\Pi} = 100000/6,44 \cdot 25,76 = 400000 \text{ тис.грн.}$$

Отже, за умови, що ПрАТ «Дніпроспецсталь» зможе знайти додаткові ринки ресурсозабезпечення для закупівлі додатково металобрухту на суму 100000 тис.грн, загальний обсяг виробленої продукції у грошовому вираженні збільшиться на 400 000 тис. грн.

Таке збільшення у проектному періоді, мало можливість допомогти збільшити кількість виробленої та реалізованої продукції до 5370608 тис.грн., або на 8,04%.

Для освоєння нового обсягу випуску продукції, підприємство потребує залучення додаткових потужностей, та робочого персоналу.

Ця потреба викликана тим, що зараз, підприємство суттєво обмежено у своїй роботі низкою політичних та економічних чинників, впливати на які немає ніякої можливості. З цієї причини, за останні декілька років підприємство регулярно проводить оптимізацію своїй роботи, скорочуючи незадіяних персонал і консервуючи незадіяні робочі потужності, для навантаження яких, просто не вистачає замовлень, або можливостей для виготовлення та виконання цих замовлень.

Саме тому підвищення кількості виготовленої продукції вимагає від підприємства введення в роботу додаткових потужностей та залучення до роботи додаткового персоналу.

Саме тому потрібно розрахувати необхідну кількість введеного в роботу обладнання та залучення робітників для виконання нового об'єму робіт.

Показники для розрахунку необхідних даних наведені в таблиці 3.1

Таблиця 3.1 - Перелік вихідних даних для розрахунку ресурсів для освоєння додаткового випуску продукції.

Показник (тис. грн.)	Значення у 2018
Дохід від реалізації продукції	9630917
Кількість працюючого персоналу	5406
Вартість задіяних основних засобів підприємства	1163040
Продуктивність праці	870,2
Фондовіддача	4,27

Розрахунок необхідної кількості персоналу відбудеться за допомогою формули 3.2:

$$\Pi = Q_s / P \quad (3.2)$$

де Q_s - об'єм додаткового випуску продукції.

P – Продуктивність праці одного працівника.

Розрахунок:

$$\Pi = 400000 / 870,2 = 459,66$$

Отже, для освоєння додаткового виробництва на суму в 400000 тис.грн. підприємству необхідно залучити до роботи додатково 460 чоловік.

Розрахунок кількості додатково залученого обладнання відбудеться за допомогою формули 3.3:

$$OF = Q_s / F \quad (3.3)$$

де Q_s -об'єм додаткового випуску продукції.

F – Фондовіддача

Розрахунок:

$$OF = 400000 / 4,27 = 93676,8$$

Провівши розрахунок можливо зробити висновок, що для освоєння додаткового виробництва на суму в 400000 тис.грн. підприємству необхідно залучити до роботи (знято з консервації) основних засобів на суму 93676,8 тис.грн.

Більш наглядно, зміни можливо побачити в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Зміни при збільшенні об'єму виробництва за рахунок залучення додаткового ресурсозабезпечення.

Показник	Значення		Відхилення	
	До	Після	Абсолютне	Відносне
Дохід від реалізації продукції	9630917	10030917	400000	4,15
Кількість працюючого персоналу	5406	5866	460	8,51
Вартість задіяних основних засобів підприємства	1163040	1256717	93677	8,05
Продуктивність праці	870,2	870,2	0	0
Фондовіддача	4,27	4,27	0	0

В таблиці 3.2 бачимо що дохід від реалізованої продукції зростає на 400000 тис.грн. при збільшенні об'єму виробництва за рахунок залучення додаткового ресурсозабезпечення.

Можна зробити висновок що можливе розширення виробництва не є підвищенням ефективності роботи підприємства шляхом оптимізації внутрішніх робочих процесів, але для такого великого підприємства, яке з кожним роком втрачає об'єми виробництва, та змушено постійно скорочувати штат працівників та основні засоби виробництва подолання регресійної тенденції вже є важливим кроком для подолання кризового періоду в своїй роботі.

Адже збільшення об'ємів виробництва – це також підвищення чистого прибутку підприємства, додаткові кошти і можливості для погашення кредиторських заборгованостей, модернізації виробництва, додаткові

потужності для виконання робіт, та нові шляхи для пошуку заказів, тобто шлях із кризи до оздоровлення ситуації на виробництві.

Ще один із можливих напрямків підвищення ефективності роботи ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» ім.А.М.Кузьміна - це пошук нових ринків збуту та розробка маркетингової стратегії.

Пошук нових ринків збуту та розробка нової маркетингової стратегії так, як і пошук нових ринків ресурсозабезпечення не впливає на пряму на ефективність роботи підприємства, але також дозволяє шляхом отримання нових заказів підвищити кількість виробляємої продукції, таким чином дозволивши підприємству більш повно задіяти наявні резерви та почати працювати більш ефективно.

Вже неодноразово було замічено, що недостатня кількість ресурсів для виготовлення продукції з одного боку, та втрата ринків збуту з іншого на сьогоднішній час становляться найбільш стримуючими факторами для повноцінного функціонування та розвитку підприємства.

Подолання цих обох проблем – є одним із найбільш пріоритетним шляхом для подолання кризового періоду в роботі підприємства, реалізація яких стане стійким фундаментом для введення в роботу інших напрямків підвищення ефективності роботи ПрАТ «Дніпрспецсталь», дозволивши реалізувати ряд програм модернізації виробництва та збільшити конкурентоспроможність до якісно нового рівня.

Іншим широким напрямком для підвищення ефективності роботи підприємства є підвищення конкурентоспроможності за рахунок модернізації та оновлення технологій, шляхом заміни їх на більш сучасні зразки.

Цей напрямок дозволяє за рахунок інвестицій в програму технологічного та організаційного оновлення виробництва підвищити ефективність роботи підприємства за рахунок зниження собівартості продукції різними шляхами.

На сьогоднішній день, ПрАТ «Дніпрспецсталь» можна назвати морально застарілим виробництвом, що, звичайно, відіграє вирішальну роль в конкурентоспроможності виробництва на міжнародному рівні. Саме тому

напрямок модернізації виробництва є найбільш широким та перспективним напрямком в підвищенні роботи підприємства.

Аргументацією запропонованої думки стане теоретичне впровадження однієї технології, та розгляд її впливу на подальшу роботу підприємства.

На сьогоднішній день підприємство має широку програму переоснащення виробництва більш сучасними технологіями.

Програма переоснащення на 2017 – 2020 роки включає в себе такі напрямки:

а) збільшення обсягу продажів у натуральному і вартісному вираженні за рахунок розробки стратегії збуту і ключових напрямків розвитку в області продажів.

б) зниження рівня витрат у сталеплавильному і передільному виробництвах за рахунок:

1) розробки технології кінцевого розкислення і мікролегування корозійностійких сталей на установці піч-ківш з використанням нового трайб - апарату і приладу Multi -Lab Celox з метою зниження відбраковування по поверхневим і внутрішнім дефектам;

2) розробки технології виплавки методом ЦПК корозійностійких сталей, легованих азотом більше 0,1%, без використання азотованих феросплавів;

3) освоєння і впровадження нової конструкції виливниць для зливків масою 4,8 і 6,5т. без надставок з метою підвищення виходу придатного;

4) освоєння технології підстужування злитків конструкційних низьковуглецевих, низьколегованих сталей при передачі їх гарячим всадом замість передачі холодним всадом;

5) вдосконалення технології післядеформаційного охолодження, передачі на відпал і відпал прокату із сталей 20 - 40 X13 і 14X17H2 з метою виключення тріщин напруги;

6) продовження опробування технології підвищення технологічної пластичності ледебуритних сталей X12 і X12В в КППЦ методом

високотемпературної обробки злитків з метою зменшення кількості передачі заготовок на проміжну зачистку;

7) освоєння технології обточування поковок на токарно - обдирному верстаті в КППЗ з метою поліпшення якості обточеної поверхні з забезпеченням вимог по шорсткості $Rz \leq 40$ мкм. і зниження собівартості обточування за рахунок зменшення питомих витрат на інструмент;

8) освоєння обточування прокату і поковок з ЖТС в прокатному і ковальському цехах з метою отримання стружки, придатної для виплавки, і виключення трудомісткої нетехнологічної операції дроблення крученої стружки.

в) забезпечення стабільного постачання Товариства - пошук більш дешевих альтернативних варіантів закупівель сировини і матеріалів як на території України та СНД, так і на світовому ринку.

г) мінімізація можливих збитків бізнесу, пов'язаних з можливими простоями основних ІТ серверів, забезпечення інформаційної безпеки, безперервності та відмовостійкості сервісу для роботи користувачів з ІТ додатками за рахунок:

1) розробки та впровадження проекту інформаційної безпеки ПрАТ «Дніпрспецсталь», щоб уникнути несанкціонованого доступу до електронної інформації, а також для забезпечення цілісності і збереження електронної інформації в ході виробничо - технологічної та господарської діяльності Товариства;

2) побудови та модернізації відмовостійкої високопродуктивної мережевої інфраструктури. Побудови облакоподібної інфраструктури;

3) впровадження компонентів SAP BusinessObject. Використання дешевших ліцензій SAP BusinessObjects замість ліцензій SAP ECC 6.0;

4) впровадження компонентів SAP Integrated Planning з метою автоматизації збору вихідної інформації SAP ECC 6.0, прискорення її обробки і можливості багатoproфільного режиму роботи.

Окрім цього, слід відзначити впровадження у прокатному цеху нових матеріалів для футерування глісажних труб, що дозволяють скоротити витрати палива на 10-15%.

Підприємство також планує продовжити будівництво локальних котелень для підрозділів, що розташовані в окремих, географічно віддалених від основних споруд будівлях. У 2017 р. почато будівництво локальної котельні азотної станції енергосилового цеху, що дозволить суттєво зменшити витрати на зимове опалення. На 2018 р. заплановано встановлення регулятора тиску на паропроводі, що поєднує обидва напрямки скорочення витрат та дозволить зменшити витрати на теплоносії як для виробничих потреб, так і на опалення та постачання гарячої води для побутових приміщень.

Реалізація цих програм до 2019 року передбачає зниження собівартості продукції на 24% або на 978638 тис. грн. по стану на 2017 рік.

Одним із найбільш цікавих проектів є заміна футеровки гліссажних труб нагрівальної печі №2 стану 550 прокатного цеху.

Мета проекту: демонтувати існуючу футеровку гліссажних труб нагрівальної печі №1 стана 550, виконати футеровку труб новими вогнетривкими матеріалами. Для нагрівання металу на стані 550 прокатного цеху використовуються методичні нагрівальні печі штовхального типу.

Проект передбачає встановлення дві печі, які працюють поперемінно: одна піч в роботі, інша в ремонті. Нагрітий метал укладається на гліссажні труби - водоохолоджувані сталеві труби в підставі печі.

До повної реалізації проекту футеровка гліссажних труб виконана з вогнетривкого бетону. При існуючому завантаженні обладнання відбуваються часті розпали і охолодження нагрівальної печі, що призводять до термоударів, що негативно позначалося на стійкості бетону. Крім того, бетонна футеровка чутлива до вібраційних і ударних навантажень, властивим печам штовхального типу. В камені з'являлися тріщини, що призводило до його осипання. Для запобігання втрат тепла на нагрівання гліссажних труб в результаті руйнування бетонної футеровки, в рамках проекту футеровка гліссажних труб нагрівальної

печі №1 стана 550 прокатного цеху буде виконана новими вогнетривкими матеріалами, що призведе до зменшення витрати енергоносіїв.

Вартість введення основних фондів 435,00 тис. грн., крім того ПДВ 87,00 тис. грн.

Цей проект цікавий тим, що дозволить економити енергоносіїв на суму 480 тис.грн щорічно, що є зниженням витрат на енергоносії по всьому виробництву на 0,05%, та знизити собівартість в цілому на 0,012% від загальної собівартості продукції в розрахунку по стану 2020 року.

Для оцінки економічно ефективності проекту розрахуємо ряд показників, перший із яких – чистий дисконтований дохід, або NPV.

Розрахунок NPV ведеться за формулою 3.4:

$$NPV = PV_r - PV_k = \sum_{i=1}^{n_2} \frac{R_i}{(1+r)^{i+n_1}} - \sum_{t=1}^n \frac{IC_t}{(1+r)^t} \quad (3.4)$$

де PV_r – дисконтований дохід фінансовий

PV_k - дисконтований дохід інвестований

CF – дисконтований потік грошових коштів.

IC – стартові інвестиції.

T – рік розрахунку.

R_i – дохід в періоді.

r – ставка дисконтування

N – період дисконтування.

Для більш комфортного розрахунку показника в таблиці 3.3 наведені необхідні дані.

Таблиця 3.3 – Дані для розрахунку NPV проекту модернізації печі №2 стану 550 прокатного цеху ПрАТ «Дніпроспецсталь»

Рік	Фінансовий результат (тис.грн)	Інвестиції (тис.грн)	Коефіцієнт дисконтування $r = 22\%$
1	–	522	0,81
2	480	–	0,66
3	480	–	0,54
4	480	–	0,44
5	480	–	0,35

Дисконтований дохід:

$$PV_r = 480 \cdot 0,66 + 480 \cdot 0,54 + 480 \cdot 0,44 + 480 \cdot 0,35 = 955,2 \text{ тис.грн.}$$

Оскільки проект потребує витрат лише в рік реалізації, то сума інвестицій в дисконтуванні не потребує.

$$PV_k = 522 \text{ тис.грн.}$$

$$NPV = 955,2 - 522 = 433,2 \text{ тис.грн.}$$

Отже, розрахунок показав, що за перші 5 років з початку реалізації проекту, підприємство отримає 433,2 тис.грн. чистого дисконтованого доходу.

Індекс дохідності інвестицій визначається за формулою 3.5:

$$PI = \sum_{t=1}^n \frac{IC_t}{(1+r)^t} : IC = 1 + NPV : IC \quad (3.5)$$

Розрахунок індексу дохідності:

$$PI = 1 + 433,2 : 522 = 1,83$$

Розрахувавши індекс дохідності можна побачити, що на кожен вкладений гривню підприємство отримає 1,83 гривні дисконтованого прибутку за 5 років роботи проекту.

Період окупаємості проекту визначається за формулою 3.6:

$$PP = IC: CF_t = \frac{IC}{CF_t} \quad (3.6)$$

де CF_t – дохід за рік

Для більш комфортного розрахунку періоду окупаємості проекту необхідні дані наведені в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 - дані для розрахунку періоду окупності проекту. ПрАТ «Дніпроспецсталь»

Рік	Дисконтований фінансовий результат	Кумулятивний фінансовий результат
1	-522	-522
2	316,8	-522+316,8=-205,2
3	259,2	-205,2+259,2=54

За 5 років фінансовий результат ?

Розрахунок:

$$PP = 205,2: 259,2 + 2 = 2.79$$

Отже, термін окупаємості проекту становитиме 2,79 року, або 2 роки, 9 місяців та 12 днів.

Введення цієї технології допоможе знизити матеріалоємність продукції та підвищити матеріаловіддачу.

Матеріалоємність знаходиться за формулою 3.7:

$$ME = \frac{M}{Q} \quad (3.7)$$

де ME – матеріалоємність;

M – матеріальні витрати;

Q – обсяг виготовленої продукції.

Матеріаловіддача знаходиться за формулою 3.8:

$$MB = \frac{Q}{M} \quad (3.8)$$

де MB – матеріаловіддача.

Розрахуємо наявні величини на стан 2018 року, до введення запропонованої технології:

Наявна матеріалоємність = $4\,077\,658 / 4\,871\,794 = 0,8369$

Наявна матеріаловіддача = $4\,871\,794 / 4\,077\,658 = 1.1947$

Розрахуємо очікувані показники після впровадження запропонованої технології, опираючись на дані 2018 року:

Матеріалоємність = $(4\,077\,658 - 480) / 4\,871\,794 = 0,8368$

Матеріаловіддача = $4\,871\,794 / (4\,077\,658 - 480) = 1,1948$

Δ Матеріалоємність = -0,0001

Δ Матеріаловіддача = 0,0001

В результаті запропонованої модернізації підприємство показник чистого дисконтованого доходу за 5 років складе 433,2 тис.грн., бо термін окупаємості цього проекту 2,79 років.

Розрахунки показали, що в наслідок введеної технології матеріалоємність продукції на підприємстві знизилась на 0,0001, в той час, як матеріаловіддача збільшилась на 0,0001.

Хоча 1/1000 здається не великим показником, в масштабі великого підприємства, з товарообігом майже в 5000 млн.грн. це суттєва економія, особливо в період кризи.

Реалізація проекту модернізації печі №2 стану 550 прокатного цеху ПрАТ «Дніпроспецсталь» допоможе в короткі терміни суттєво збільшити ефективність роботи підприємства за рахунок зниження собівартості з різних шляхів, таких як зниження або ліквідація зайвих витрат на виробництво, скорочення трудоемкості продукції, збільшення продуктивності праці, зменшення часу виробничого циклу, тощо.

З проведених в цьому розділі розрахунків, на наведених доводів можна побачити, що реалізація запропонованих шляхів дійсно допоможе підприємству не лише подолати кризовий період та зупинити регресійну тенденцію до постійного скорочення об'ємів роботи, але й суттєво підвищити ефективність роботи підприємства, за рахунок нових ринків збуту, ресурсозабезпечення, та модернізації виробництва.

Висновок до 3 розділу.

В третьому розділі були запропоновані та аргументовані шляхи подолання кризового становища та підвищення ефективності роботи на підприємстві за рахунок задіяння резервів.

Ключовими шляхами, які були запропоновані є:

- Пошук нових шляхів ресурсозабезпечення.
- Підвищення конкурентоспроможності за рахунок модернізації та оновлення технологій, шляхом заміни їх на сучасні зразки.
- Пошук нових ринків збуту та маркетингова стратегія.

За допомогою пошуку нових ринків збуту та ресурсозабезпечення підприємство отримає можливість ввести в роботи наявні потужності та персонал, який працює за умов неповного робочого дня або тижня.

Головним інвестиційним напрямком по модернізації основних засобів підприємства є проект футеровки гліссажних труб з вогнетривкого бетону.

При існуючому завантаженні обладнання відбуваються часті розпали і охолодження нагрівальної печі, що призводять до термоударів, що негативно позначалося на стійкості бетону. Крім того, бетонна футеровка чутлива до вібраційних і ударних навантажень, властивим печам штовхального типу. В камені з'являлися тріщини, що призводило до його осипання. Для запобігання

втрат тепла на нагрівання гліссажних труб в результаті руйнування бетонної футеровки, в рамках проекту футеровка гліссажних труб нагрівальної печі №1 стана 550 прокатного цеху буде виконана новими вогнетривкими матеріалами, що призведе до зменшення витрати енергоносіїв.

Проект передбачає встановлення дві печі, які працюють поперемінно: одна піч в роботі, інша в ремонті. Нагрітий метал укладається на гліссажні труби - водоохолоджувані сталеві труби в підставі печі.

Реалізація запропонованого проекту дозволить не лише суттєво знизити витрати палива та інших енергоносіїв на підприємстві, але й допоможе збільшити час корисної експлуатації основного засобу, уникнувши додаткових проблем та суттєвих простоїв через ремонтні роботи.

Економічна доцільність реалізації запропонованого заходів з модернізації обумовлена такими факторами:

- за перші 5 років з початку реалізації проекту, підприємство отримає 433,2 тис.грн. чистого дисконтованого доходу;
- термін окупаємості інвестицій становитиме 2,79 року, або 2 роки, 9 місяців та 12 днів;
- розрахований індекс дохідності – 1,83, тобто на кожен вкладений гривню підприємство отримає 1,83 гривні дисконтованого прибутку за 5 років роботи проекту;
- зниження витрат на енергоносії по всьому виробництву на 0,05%, та зниження собівартості в цілому на 0,012% від загальної собівартості продукції на проєктуємий період.
- реалізація проекту допоможе збільшити матеріаловіддачу на 0,0001 та знизити матеріалоємність на 0,0001.

Повна реалізація запропонованих шляхів може допомогти одному із провідних підприємств України - ПрАТ «Дніпроспецсталь», подолати регресійну тенденцію до постійного зниження ефективності роботи виробництва.

РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1 Аналіз потенційних небезпек

Оскільки тема магістерської роботи – «Оцінювання основних показників роботи промислового підприємства», передбачає проведення досліджень та розрахунків у приміщенні дослідного центру, тому розглянемо заходи по забезпеченню безпеки, виробничої санітарії і гігієни праці для робочих місць приміщення дослідного центру обладнаного ПК з ЕП, а також заходи з пожежної безпеки та цивільного захисту.

На основі аналізу роботи існуючого обладнання і технологічних процесів у приміщенні дослідного центру обладнаному ПК, виявлені наступні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, здатні привести до травм або ушкодження здоров'я працівників:

- оскільки приміщення обладнане електротехнічними приладами та пристроями, тому, у разі порушення ізоляції або необережного поводження осіб, що працюють з комп'ютерами існує можливість ураження електричним струмом;
- механічне травмування в наслідок не раціонального розташування, устрою та обладнання робочих місць, тобто з порушенням ергономічних вимог до компонування робочого місця та до робочої пози;
- порушення основних вимог до ергономічних характеристик моніторів може негативно позначитися на здоров'ї осіб, що працюють з комп'ютерами;
- незадовільні технічні характеристики моніторів, або неправильне його встановлення, можуть негативно вплинути на зір та на здоров'я загалом;
- підвищена або знижена температура, вологість і рухливість повітря в приміщенні, у випадку не якісної або нераціональної системи вентиляції та кондиціонування повітря, приводить до підвищеної стомлюваності, а як наслідок

до помилок, зниженню працездатності, а також може бути причиною простудних захворювань;

- відсутність або недолік природнього світла, недостатня освітленість робочої зони, підвищена яскравість світла, знижена контрастність, пряма й відбита блискучість та підвищена пульсація світлового потоку у наслідок помилок у розрахунках освітленості, неправильної або нераціональної організації освітлення приміщення та робочих місць, а також недотримання вимог до специфіки світлотехнічного обладнання комп'ютеризованих робочих місць може призвести до помилок, зниженню працездатності, а також може бути причиною порушення зору осіб, що працюють з комп'ютерами;

- підвищений рівень шуму на робочому місці при неправильному або нераціональному розміщенні робочих місць і обладнання, при використанні неякісного обладнання або нераціональних режимів його роботи може бути причиною зниження працездатності, а також порушення слуху осіб, що працюють з комп'ютерами;

- підвищений рівень вібрації при неправильному або нераціональному розміщенні робочих місць і обладнання, негативно впливає на нервову, опорно-рухову та серцево-судинну системи й особливо – мікроциркуляторне русло серцево-судинної системи (дрібні судини, у яких іде безпосередня віддача кров'ю кисню й утилізація із тканин вуглекислого газу), що при тривалому впливі, може бути причиною виникнення або загострення професійної хвороби пов'язаної з впливом вібрації – «вібраційної хвороби»;

- порушення основних ергономічних вимог до меблів, розташування, обладнання та організації комп'ютеризованих робочих місць з урахуванням характеру і особливостей трудової діяльності приводить до підвищеної стомлюваності тобто може негативно позначитися на здоров'ї та працездатності осіб, що працюють з екранними пристроями комп'ютерів;

- порушення вимог до режимів праці та відпочинку користувачів ПК, а саме неякісне або нераціональне розроблення внутрішньо-змінного режиму праці та відпочинку, відсутність або недотримання регламентованих перерв для

відпочинку є причиною підвищення нервово-емоційного напруження, втоми зорового аналізатора, погіршення мозкового кровообігу, проявів несприятливих наслідків гіподинамії, підвищення втоми;

- коротке замикання у електричному колі, може привести до виникнення пожежі,

- відсутність або неправильний вибір типу та необхідної кількості первинних засобів гасіння пожеж (вогнегасників) у результаті помилок у розрахунках, може стати причиною поширення пожежі.

Також необхідно враховувати, що різні по природі своєї дії небезпечні і шкідливі виробничі фактори можуть проявлятися одночасно.

4.2 Заходи по забезпеченню безпеки

Приміщення, у якому здійснюються заходи пов'язані з оцінювання основних показників роботи промислового підприємства, є спеціалізованим приміщенням дослідного центру яке обладнане ПК з ЕП.

Приміщення дослідного центру обладнане ПК з ЕП відповідає вимогам ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні стандартні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин», «Правил улаштування електроустановок» (далі – «ПУЕ»), ДСТУ Б В.2.5-82:2016 «Електробезпека в будівлях і спорудах. Вимоги до захисних заходів від ураження електричним струмом», НПАОП 40.1-1.32-01 «Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок», НАПБ А.01.001-2014 «Правила пожежної безпеки в Україні».

Обладнання та пристрої, що розташовані в приміщенні будуть експлуатуватися згідно вимог НПАОП 40.1-1.01-97 «Правила безпечної експлуатації електроустановок» (далі – «ПБЕЕ»), НПАОП 40.1-1.21-98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів» (далі –

«ПБЕЕС») та НПАОП 0.00-7.15-18 «Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями».

Згідно «ПУЕ», за ступенем небезпеки ураження електрострумом, приміщення належить до 1-го класу, тобто є приміщенням без підвищеної небезпеки, у якому відсутні умови, що створюють підвищену та особливу небезпеку.

Згідно глави 1.7 «Заземлення і захисні заходи від ураження електричним струмом» – «ПУЕ», обладнання приміщення дослідного центру з ПК, для захисту від ураження електричним струмом при прямому дотику до струмовідних частин має основну та подвійну ізоляцію, яка складається з основної і додаткової ізоляції, для забезпечення захисту від ураження електричним струмом у разі пошкодження основної ізоляції.

Відповідно до вимог п. 6.7.4. НПАОП 40.1-1.21-98 «ПБЕЕС» усі доступні для доторкання металеві деталі електрообладнання у приміщенні, яке може опинитись під напругою, у випадку пошкодження ізоляції, з'єднані з заземлюючим пристроєм.

Згідно «ПУЕ» електрообладнання приміщення обладнаного ПК характеризується як електроустановки до 1 кВ, тому для забезпечення безпеки персоналу відповідно до вимог п. 1.7 «ПУЕ» все електрообладнання заземлене. Величина опору контуру захисного заземлення, у будь-яку пору року, не перевищує – 4 Ом.

Оскільки приміщення дослідного центру, що обладнане ПК за ступенем небезпеки ураження електрострумом належить до 1-го класу, тому відповідно до вимог п. 6.7.6 НПАОП 40.1-1.21-98 «ПБЕЕС» та додатку №1 до НПАОП 40.1-1.01-97 «ПБЕЕ» користувачі ПК пройшли інструктаж з електробезпеки з оформленням в журналі інструктажу та мають I групу з електробезпеки.

Персонал, зі складу оперативних або оперативно-виробничих працівників, що одноосібно обслуговує електромережі та електрообладнання у приміщенні дослідного центру, згідно вимог пунктів 5.1.1, 5.1.2 и 6.1.7 НПАОП

40.1-1.01-97 «ПБЕЕ» та пунктів 2.2.3 і 3.2.6 НПАОП 40.1-1.21-98 «ПБЕЕС» має ІІІ групу з електробезпеки.

Відповідно до вимог, усі електричні мережі та електроустаткування приміщення з ПК захищено від струмів короткого замикання та струмів перевантаження, а також перенапруги на ділянках цепі. В якості апаратів захисту застосовано автоматичні вимикачі. Які мають у своєму складі електромагнітний (для захисту від струмів короткого замикання) та тепловий (для захисту від перевантаження за струмом) роз'єднувачі, струми уставок яких (так як і запобіжників) обрані найменшими за розрахованими струмами для забезпечення вимог швидкодії, чутливості та селективності захисту.

Згідно вимог розділу «Мінімальні вимоги з охорони праці», директиви ЄС 90/270/ЄЕС та НПАОП 0.00-7.15-18 «Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями» виконано п'ять основних вимог до моніторів, які жорстко регламентують безпечні умови роботи і захист здоров'я осіб, що працюють з комп'ютерами:

- символи на екрані чіткі і добре розрізняються;
- зображення позбавлене блимання;
- яскравість та / або контрастність легко регулюються;
- екрани вільні від відблисків і відбиття;
- випромінювання знижені до надзвичайно малих рівнів.

4.3 Заходи з виробничої санітарії і гігієни праці

Заходи щодо забезпечення виробничої санітарії та гігієни праці для приміщення обладнаного ПК з ЕП розроблені відповідно до вимог Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» зареєстрованих МЮ України 06.05.2014 р. за

№ 472/25249, ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні стандартні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» і НПАОП 0.00-7.15-18 «Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями».

Метеорологічні умови для приміщенні з комп'ютеризованими робочими місцями – температура, відносна вологість та швидкість переміщення повітря цілком відповідають вимогам ДСН 3.3.6.042-99 «Державні санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень» і ГОСТ 12.1.005-88 (1991) «ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны». Роботи у приміщенні з ПК, належать до категорії Іб – легка робота, тому передбачені наступні оптимальні значення параметрів мікроклімату:

- у холодний період року: температура 21-23°C; відносна вологість: 40-60%; швидкість переміщення повітря: 0,1 м/с;

- у теплий період року: температура 22-24°C; відносна вологість: 40-60%; швидкість переміщення повітря: 0,2 м/с.

Відповідно до вимог ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування», з метою забезпечення оптимальних параметрів мікроклімату в приміщенні обладнаному ПК з ЕП передбачена система централізованого водяного опалення з радіаторами, а на теплий період, зважаючи на те, що площа приміщення становить 36 м² передбачений побутовий кондиціонер. Виходячи з того, що один кондиціонер розрахований на приміщення площею – 70 м².

З метою забезпечення необхідного повітрообміну у приміщенні обладнаному ПК, зважаючи на те, що об'єм приміщення становить 112 м³, передбачена система механічної припливно-витяжної вентиляції – методом рекуперації. Рекуператора забезпечує 3-кратний обмін повітря за годину, виходячи з того, що він забезпечує наступний повітрообмін: приплив – 650 м³/год, витяг – 610 м³/год.

Оптимальні рівні позитивних (n+) і негативних (n-) іонів у повітрі приміщення з ЕП відповідають вимогам додатку 3 ДСанПіН 3.3.2.007-98

«Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» і становить: $n^+ = 1500-30000$ (шт. на 1 см³); $n^- = 3000-5000$ (шт. на 1 см³). Підтримку оптимального рівня легких позитивних і негативних аероіонів у повітрі на робочих місцях забезпечують за допомогою біполярних коронних аероіонізаторів.

У приміщенні з ПК згідно вимог ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» та ДБН В.2.5-28-2018 «Природне і штучне освітлення» передбачено природне і штучне освітлення.

Природне освітлення здійснено через світлові прорізи, орієнтовані на південь і забезпечують коефіцієнт природної освітленості (КПО) не нижче 1,5%. Для захисту від прямих сонячних променів, що створюють прямі та відбиті відблиски на поверхні екранів і клавіатури, передбачені сонцезахисні пристрої, на вікнах встановлені жалюзі.

Штучне освітлення в приміщенні, забезпечено системою загального рівномірного освітлення. Значення освітленості на поверхнях столів в зоні розміщення документів становить 300-500 лк. Як джерела штучного освітлення використовуються люмінесцентні лампи типу ЛБ. Яскравість світильників загального освітлення в зоні кутів випромінювання від 50° до 90° з вертикаллю в повздовжній і поперечній площинах і складає не більше 200 кд/м², захисний кут світильників – не менше 40°. Показник осліпленості для джерел загального штучного освітлення в приміщенні не перевищує 20, а показник дискомфорту, відповідно 40.

У приміщенні обмежена можливість прямих і відбитих відблисків від джерел природного та штучного освітлення на робочих поверхнях (екран, стіл, клавіатура). Яскравість світлових поверхонь (вікон, джерел штучного освітлення), розташованих в полі зору, не перевищує 200 кд/м². Яскравість відблисків на дисплеях не перевищує 40 кд/м², а яскравість стелі при застосуванні системи відбитого освітлення не перевищує 200 кд/м².

Рівні звукового тиску в октавних смугах частот, рівні звуку та еквівалентні рівні звуку на робочих місцях приміщення відповідають вимогам ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні стандартні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» і ДСН 3.3.6.037-99 «Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку».

Під час виконання робіт з ПК, значення характеристик вібрації на робочих місцях не перевищують допустимого рівню, які відповідають вимогам ДСН 3.3.6.039-99 «Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації». Персонал не має потреби в додатковому захисті від вібрації, яку виробляють ПК.

Оскільки джерелами електростатичного поля, м'якого рентгенівського, ультрафіолетового, інфрачервоного, видимого, низькочастотного, над низькочастотного і високочастотного електромагнітного випромінювання від устаревших моніторів. Тому, з метою виключення цих небезпек, у приміщенні дослідного центру встановлені сучасні рідкокристалічні монітори з підсвічуванням типу – WLED. Які цілком відповідають вимогам МРР II, ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» та НПАОП 0.00-7.15-18 «Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями», щодо забезпечення безпеки користувачів ПК.

Обладнання та організація всіх елементів робочих місць приміщення з ПК забезпечена з урахуванням їх взаємного розташування, ергономічних вимог, характером і особливостями трудової діяльності, відповідно до вимог ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні стандартні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин».

При розташуванні елементів робочого місця користувача ПК були враховані:

- робоча поза користувача;

- простір для розміщення користувача;
- можливість огляду елементів робочого місця;
- можливість ведення записів, розміщення документації і матеріалів, які використовуються користувачем.

Конструкція робочого місця користувачів ПК забезпечує підтримання оптимальної робочої пози. Робочі місця з ПК розташовані відносно віконних прорізів так, щоб природне світло падало збоку переважно зліва. Висота робочої поверхні столу з ПК регулюється в межах 680-800 мм, а ширина і глибина – забезпечує можливість виконання операцій у зоні досяжності моторного поля (рекомендовані розміри: ширина – 600-1400 мм, глибина – 800-1000 мм). Робочий стіл має простір для ніг висотою 600 мм, шириною – 500 мм, глибиною (на рівні колін) – 450 мм, на відстані витягнутої ноги – 650 мм. Поверхня сидіння і спинки стільця напівм'яка з нековзним повітронепроникним покриттям, що легко чиститься і не електризується.

Вимоги до режимів праці та відпочинку користувачів ПК визначаються роботою, що виконується користувачем у відповідності до вимог ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні стандартні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» та ДК 003:2010 «Національний класифікатор України. Класифікатор професій».

Робота виконується у вільному темпі і пов'язана з періодичним пошуком помилок в умовах дефіциту часу, характеризується інтенсивною розумовою творчою працею з підвищеним напруженням зору, концентрацією уваги, нервово-емоційною напругою, статичною робочою позою, періодичним навантаженням на кисті верхніх кінцівок. Тому встановлені внутрішньозмінні режими праці та відпочинку при 8-годинній денній робочій зміні та передбачені регламентовані перерви для відпочинку тривалістю 15 хвилин через кожні 2 години. Для зниження нервово-емоційного напруження, втоми зорового аналізатора, поліпшення мозкового кровообігу, подолання несприятливих наслідків гіподинамії, запобігання втомі деякі перерви використовуються для виконання комплексу вправ.

Передбачений для приміщення дослідного центру обладнаного ПК з ЕП комплекс заходів по забезпеченню безпеки, виробничої санітарії та гігієни праці забезпечує безпечні та комфортні умови праці персоналу.

4.4 Заходи безпеки у надзвичайних ситуаціях

Комплекс протипожежних заходів для приміщення дослідного центру обладнаного ПК, розроблений відповідно до вимог НАПБ А.01.001-2014 «Правила пожежної безпеки в Україні».

Виходячи з аналізу речовин та матеріалів, які використовуються при роботі у приміщенні дослідного центру обладнаному ПК:

- згідно ДСТУ EN 2:2014 «Класифікація пожеж (EN 2:1992, EN 2:1992/A1:2004, IDT)» у приміщенні дослідного центру обладнаному ПК можлива пожежа класів – А (пожежа, що супроводжується горінням твердих матеріалів) та Е (горіння електроустановок, що перебувають під напругою до 1000 В);

- відповідно до вимог ДСТУ Б В.1.1-36:2016 «Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою», воно належить до категорії «Д» з пожежної небезпеки – простір у приміщенні, у якому перебувають тверді горючі речовини та матеріали.

Оскільки приміщення дослідного центру яке обладнане ПК належить до виробництва категорії «Д» з пожежної небезпеки, тому відповідно до ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги» воно має II ступінь вогнестійкості.

У разі виникнення пожежі у приміщенні обладнаному ПК для евакуації персоналу відповідно до вимог ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги» передбачені виходи, по обидві сторони приміщення, з одного боку вікно (на пожежні сходи), а з іншого – вхідні двері.

Згідно п. 2.29 (табл. 2) СНиП 2.09.02-85* «Производственные здания», відстань від найбільш віддаленого робочого місця до найближчого евакуаційного виходу не обмежується.

Обладнання, силові та освітленні мережі приміщення дослідного центру обладнаного ПК з ЕП відповідають вимогам пожежної безпеки, оскільки виконані відповідно до вимог НПАОП 40.1-1.32-01 «Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок», та мають мінімальний ступінь захисту оболонок (ізоляції) обладнання IP44 який відповідає класу пожежанебезпечної зони П-Па до якої належить приміщення.

З технічних та організаційних заходів запобігання пожеж в приміщенні дослідного центру обладнаному ПК з ЕП передбачені наступні протипожежні заходи. На силовому обладнанні, силових та освітлювальних колах, згідно вимог пункту 3.1.8 та глави 1.3 «Вибір провідників за нагрівом» – «ПУЕ», встановлені захисні пристрої, що вимикають джерело живлення від ділянки електричного кола, у якій виникло коротке замикання.

Згідно ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту», у приміщенні дослідного центру обладнаному ПК з ЕП встановлена система пожежної й охоронної сигналізації «Сигнал-ВК6», яка забезпечує виявлення теплових і димових ознак пожежі і місця виникнення пожежі з точністю до місця розміщення датчика.

Оскільки приміщення дослідного центру що обладнане ПК з ЕП має площу 36 м², тому відповідно до вимог п. 5 розділу VI «Вибір типу та необхідної кількості вогнегасників», «Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників», зареєстрованих в МЮ України 23.02.2018 р. за № 225/31677, для гасіння електроустановок, що знаходяться під напругою, передбачені вуглекислотні вогнегасники типу ВВК-3,5 у кількості 2 штуки (з розрахунку один вогнегасник с величиною заряду вогнегасної речовини 3 кг. і більше, на 20 м² площі приміщення). Додатково, на кожному поверсі будівлі, в якій розміщене приміщення обладнане ПК, передбачене два переносних

порошкових вогнегасника – ВП-5. Відстань між вогнегасниками та місцями можливих загорянь не перевищує 10 м.

4.5 Заходи по забезпеченню безпеки у надзвичайній ситуації

Згідно Кодексу цивільного захисту(ЦЗ) України до захисних споруд належать:

- сховище – герметична споруда для захисту людей, в якій протягом певного часу створюються умови, що виключають вплив на них небезпечних факторів, які виникають внаслідок надзвичайної ситуації (далі НС), воєнних (бойових) дій та терористичних актів;

- протирадіаційне укриття – негерметична споруда для захисту людей, в якій створюються умови, що виключають вплив на них іонізуючого опромінення у разі радіоактивного забруднення місцевості;

- швидкосторуджувана захисна споруда ЦЗ – захисна споруда, що зводиться із спеціальних конструкцій за короткий час для захисту людей від дії засобів ураження в особливий період.

Для захисту людей від деяких факторів небезпеки, що виникають внаслідок НС у мирний час, та дії засобів ураження в особливий період також використовуються споруди подвійного призначення та найпростіші укриття.

Споруда подвійного призначення – це наземна або підземна споруда, що може бути використана за основним функціональним призначенням і для захисту населення.

Найпростіше укриття – це фортифікаційна споруда, цокольне або підвальне приміщення, що знижує комбіноване ураження людей від небезпечних наслідків НС, а також від дії засобів ураження в особливий період.

Укриттю підлягають:

1. У сховищах:

- працівники найбільшої працюючої зміни суб'єктів господарювання, віднесених до відповідних категорій ЦЗ та розташованих у зонах можливих значних руйнувань населених пунктів, які продовжують свою діяльність в особливий період;

- персонал атомних електростанцій, інших ядерних установок і працівники суб'єктів господарювання, які забезпечують функціонування таких станцій (установок);

- працівники найбільшої працюючої зміни суб'єктів господарювання, віднесених до категорії особливої важливості ЦЗ та розташованих за межами зон можливих значних руйнувань населених пунктів, а також працівники чергового персоналу суб'єктів господарювання, які забезпечують життєдіяльність міст, віднесених до відповідних груп ЦЗ;

- хворі, медичний та обслуговуючий персонал закладів охорони здоров'я, які не підлягають евакуації або не можуть бути евакуйовані у безпечне місце;

2. У протирадіаційних укриттях:

- працівники суб'єктів господарювання, віднесених до першої та другої категорій ЦЗ та розташованих за межами зон можливих значних руйнувань населених пунктів, які продовжують свою діяльність у воєнний час;

- працівники суб'єктів господарювання, розташованих у зонах можливих руйнувань, небезпечного і значного радіоактивного забруднення навколо атомних електростанцій;

- населення міст, не віднесених до груп ЦЗ, та інших населених пунктів, а також населення, евакуйоване з міст, віднесених до груп ЦЗ і зон можливих значних руйнувань;

- хворі, медичний та обслуговуючий персонал закладів охорони здоров'я, розташованих за межами зон можливих значних руйнувань міст, віднесених до груп ЦЗ, і суб'єктів господарювання, віднесених до категорій ЦЗ, а також закладів охорони здоров'я, які продовжують свою діяльність у воєнний час;

3. У швидкоспоруджуваних захисних спорудах ЦЗ, найпростіших укриттях та спорудах подвійного призначення – населення міст, віднесених до

груп ЦЗ, яке не підлягає евакуації у безпечне місце, а також інших населених пунктів.

Для вирішення питань щодо укриття населення в захисних спорудах ЦЗ центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання завчасно створюють фонд таких споруд.

Порядок створення, утримання фонду захисних споруд ЦЗ та ведення його обліку визначається Кабінетом Міністрів України.

Проектування, будівництво, пристосування і розміщення захисних споруд та об'єктів подвійного призначення здійснюються згідно з нормами, які розробляються відповідно до Закону України «Про будівельні норми».

Вимоги щодо утримання та експлуатації захисних споруд визначаються Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

Утримання захисних споруд ЦЗ у готовності до використання за призначенням здійснюється суб'єктами господарювання, на балансі яких вони перебувають (у тому числі споруд, що не увійшли до їх статутних капіталів у процесі приватизації (корпоратизації), за рахунок власних коштів.

У разі використання однієї захисної споруди кількома суб'єктами господарювання вони беруть участь в утриманні споруди відповідно до укладених між ними договорів.

Захисні споруди ЦЗ можуть використовуватися у мирний час для господарських, культурних і побутових потреб у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

З моменту виключення захисної споруди із фонду споруд ЦЗ вона втрачає статус захисної споруди ЦЗ. Володіння, користування та розпорядження спорудами, які втратили статус захисних споруд ЦЗ, здійснюється відповідно до закону.

Захисні споруди ЦЗ державної та комунальної власності не підлягають приватизації (відчуженню).

Захисні споруди у мирний час можуть передаватися в оренду для задоволення господарських, культурних та побутових потреб із збереженням цільового призначення таких споруд, крім тих, що перебувають у постійній готовності до використання за призначенням, а саме:

- в яких розташовані пункти управління;
- призначених для укриття працівників суб'єктів господарювання, що мають об'єкти підвищеної небезпеки;
- розташованих у зонах спостереження атомних електростанцій та призначених для укриття населення під час радіаційних аварій.

Особливості оренди захисних споруд визначаються типовим договором оренди, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Контроль за готовністю захисних споруд ЦЗ до використання за призначенням забезпечує центральний орган виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сферах техногенної та пожежної безпеки, спільно з відповідними органами та підрозділами ЦЗ, місцевими державними адміністраціями.

Висновки до 4 розділу

Передбачений для приміщення дослідного центру обладнаного ПК комплекс заходів по забезпеченню безпеки, виробничої санітарії та гігієни праці забезпечує безпечні та комфортні умови праці персоналу.

Передбачений комплекс заходів з пожежної безпеки і цивільного захисту щодо укриття працюючих та населення в захисних спорудах, підвищує стійкість роботи об'єкта та забезпечує безпеку персоналу в умовах пожежі та інших надзвичайних ситуацій.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі було розглянуто в першому розділі теоретичні аспекти оцінки основних показників роботи промислового підприємства, в другому розділі було проаналізовано показники промислового підприємства ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь», в третьому розділі були запропоновані заходи щодо покращення основних показників роботи.

У першому розділі розглянули аналіз фінансово-економічного стану підприємства. Він є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення (покращення фінансового стану) підприємства. Предметом фінансового аналізу підприємства є його фінансові ресурси, їх формування та використання. Фінансово-економічний аналіз в сучасних умовах повинен орієнтуватися на ринкові умови, що змінюються, державну політику в галузі реформування і становлення бухгалтерського обліку і аудиту, давати практичні напрями поліпшення фінансового стану підприємств і подолання кризових станів, в т. ч. банкрутства. У ринкових умовах існує необхідність розробки методики аналізу фінансового стану підприємства, яка б давала можливість здійснення загальної оцінки динаміки та структури статей діючої в Україні фінансової звітності; комплексних досліджень фінансової стійкості та ліквідності балансу підприємств; обґрунтування методичних підходів щодо побудови системи фінансових коефіцієнтів та їх розрахунків; дослідження взаємозв'язку прибутку, руху капіталу та потоку грошових коштів; здійснення аналізу інвестиційної привабливості підприємств та організацій на основі фінансових коефіцієнтів та рейтингових оцінок.

У другому розділі було ознайомлення з об'єктом подальшого дослідження, на прикладі якого буде проведений подальший аналіз та розкрита тема оцінки ефективності, виявлення резервів та пошуку шляхів до підвищення ефективності роботи – підприємство ПрАТ «Дніпрспецсталь».

Приватне акціонерне товариство "Електрометалургійний завод "Дніпроспецсталь" ім. А. М. Кузьміна" – провідне підприємство України по виробництву якісної сталі та сплавів та один із найбільших підприємств не лише Запоріжжя, але й усієї країни.

В процесі оцінки господарської діяльності підприємства, був зроблений висновок, що ПрАТ «Дніпроспецсталь» в останні роки роботи переживає стійку кризу, а усі показники виробництва мають тенденцію до регресії, що неоднозначно вказує на те, що кризове становище с кожним роком лише поглиблюється.

Основними причинами такого становища є сукупність факторів, які лежать за межами впливу керівництва організації, основні з яких, це:

- значне зменшення попиту на металопродукцію;
- нестабільна ситуація на валютному ринку, пов'язаною з різкою девальвацією національної валюти;
- збільшенням собівартості вироблюваної металопродукції, унаслідок постійного зростання цін на матеріали, електроенергію та енергоресурси.

По стану на 2017 рік дебіторська заборгованість склала 1550330 тис. грн., а станом на 2018 рік заборгованість значно зменшилась до 138341718 тис. грн..

За станом на 01.01.2019 р кредиторська заборгованість склала 2007341 тис. грн. На початок звітного періоду вона становила 4821836 тис. грн. і за рік зменшилась майже в 2 рази або на 2814495 тис. грн.

В третьому розділі були запропоновані та аргументовані шляхи підвищення ефективності роботи на підприємстві за рахунок задіяння резервів.

Ключовими шляхами, які були запропоновані є:

- Пошук нових шляхів ресурсозабезпечення.
- Підвищення конкурентоспроможності за рахунок модернізації та оновлення технологій, шляхом заміни їх на сучасні зразки.
- Пошук нових ринків збуту та маркетингова стратегія.

За допомогою пошуку нових ринків збуту та ресурсозабезпечення підприємство отримає можливість ввести в роботи наявні потужності та персонал, який працює за умовах неповного робочого дня або тижня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Калина А. В., Конєва М.І., Ященко В. О. Сучасний економічний аналіз і прогнозування: Навч.-метод. посібник. - К.: МАУП, 1998 (с.18)
2. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник / За ред. проф. А.Г. Загороднього. Львів: Магнолія Плюс, 2006 428 с.
3. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник: Вид. 2-е, перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
4. Шеремет А.Д. Теория экономического анализа: Учебник. М.: ИНФРА-М, 2002, 333 с.
5. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2004. – 365 с.
6. Шандова Н.В. Оцінка загальної стійкості розвитку промислового підприємства //Актуальні проблеми економіки. 2006 № 9(63) с.169-173.
7. Циглик І.І. Економічний аналіз основний чинник підвищення ефективності підприємницької діяльності // Актуальні проблеми економіки. 2003 -№ 7(25) С.90-96.
8. Лысенко Д.В. Теория экономического анализа // Аудит и финансовый анализ 2007 No2
9. Бабіч В. Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів: обліковий і податковий аспекти / В. Бабіч // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. –№ 8. –С. 10-13.
10. Довгалюк Н.В. Ефективність використання та відтворення основних засобів підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Н. В. Довгалюк. Житомир, 2010. 20 с

11. Бутинець Т. А. Основні засоби: точка зору економіста /Т.А. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. Вип. 2 (23). С. 36.
12. Волощук Л.А. Финансовый анализ: [учебн. пособ.] / Л.А. Волощук, М.А.Юдин; [под ред. С.В.Филипповой]. К.: «Освіта України», 2012, 328 с. Режим доступу: http://economics.opu.ua/naukova-baza/voloschuk_fin_analis.pdf.
13. Звітність підприємств: [навч. посібн. для студентів вищих навч. закл.]/С.В. Філіппова, Є.І. Масленніков, О.В. Побережець, С.О.Черкасова. Одеса:Прес-кур'єр, 2015. 188 с.
14. Бердникова Т.Б. Анализ і діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства. М.: ИНФРА-М, 2007. - 321 с.
15. Анализ господарської діяльності / За ред. Барабаш Н. Київ: КНЕУ, 2002. 552 с
16. Бутинець Ф. Ф. Аудит: Підручник для спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. друге видання, перероб. Та доп. Житомир: ЖІТ1: ПП «Рута», 2003. 680 с.
17. Кірсанова В.В. Обліково-аналітичні інструменти управління реальними інвестиціями в процесі інноваційного розвитку промислових підприємств: [моногр.] / В.В. Кірсанова, Л.О. Волощук, С.В. Філіппова. Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. 198 с.
18. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. К.: Знання, 2014. 662 с
19. Прикіна Л. В. Економічний аналіз підприємства: підручник для вузів/Л.В. Прикіна. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. 306 с.
20. Філіппова С.В. Інноваційний контролінг в діяльності промислових підприємств : навчальний посібник / С.В. Філіппова, М.А. Юдін, О.В. Мелих, Н.М. Селіванова. Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2016. 134 с.

21. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу Режим доступу https://pidruchniki.com/16011013/ekonomika/vidi_klasifikatsiya_dzherel_informatsiyi_dlya_analizu

22. Податковий кодекс України, № 2755–VI від 2 грудня 2010 року.// Газета «Голос України». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

23. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996 XI / Верховна Рада України. Офіц. вид. – К.: Парламентське видавництво, 1999. 16 с. (Закони України), [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999р. № 318 // Все про бухгалтерський облік. № 84. 2002(Документ z0027-00, поточна редакція Редакція від 09.08.2013, підстава z1242-13). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

25. ПУЕ-2017. Правила улаштування електроустановок. [На заміну ПУЕ-86 ; чинний з 2017-08-21]. К. : Міненерговугілля України, 2017. 617 с.

26. ДСТУ Б В.2.5-82:2016. Електробезпека в будівлях і спорудах. Вимоги до захисних заходів від ураження електричним струмом. [На заміну ДБН В.2.5-27-2006 ; чинний від 2017-04-01]. К. : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 109 с. (Державний Стандарт України)

27. НПАОП 40.1-1.01-97. Правила безпечної експлуатації електроустановок. [На заміну НАОП 1.1.10-1.01-85 ; чинний з 1997-10-06]. К. : Держнаглядохоронпраці, 1997. 97 с. (Нормативно-правовий акт охорони праці)

28. НПАОП 40.1-1.21-98. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів. [На заміну ДНАОП 0.00.1.21-84 ; чинний з 1998-01-09]. К. : Мінпраці України, 1998. 89 с. (Нормативно-правовий акт охорони праці)

29. НПАОП 0.00-7.15-18. Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроям. [На заміну НПАОП 0.00-

1.28-10 ; чинний від 2018-05-18]. К. : Мінсоцполітики України, 2018. 6 с. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-18>. (Нормативно-правовий акт охорони праці)

30. 90/270/ЄЕС. Про мінімальні вимоги безпеки та здоров'я при роботі з екранними пристроями. [Чинний від 1990-05-29]. Брюссель. : Рада Європейських співтовариств, 1990. 14 с. Режим доступу: <http://docs.pravo.ru/document/view/32704903/>. (Директива)

31. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. [На заміну ГН 3.3.5-8.6.6.1-2002 ; чинний від 2014-05-30]. К. : МОЗ України, 2014. 37 с. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>. (Державні санітарні норми та правила)

32. ДСанПіН 3.3.2.007-98. Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин. [Чинний від 1998-12-10]. К. : МОЗ України, 1998. URL: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=2445>. (Державні санітарні правила та норми)

33. ДСН 3.3.6.042-99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень. [Чинний від 1999-12-01]. К. : МОЗ України, 1999. 106 с. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va042282-99>. (Державні санітарні норми)

34. . ДБН В.2.5-67:2013. Опалення, вентиляція та кондиціонування. [На заміну СНиП 2.04.05-91 ; крім розділу 5 та додатка 22. ; чинний від 2014-01-01]. К. : Мінрегіонбуд України, 2013. 149 с. (Державні будівельні норми України)

35. ДБН В.2.5-28-2018. Природне і штучне освітлення. [На заміну ДБН В.2.5-28-2006 ; чинний з 2019-03-01]. К. : Мінрегіон України, 2018. 133 с. (Державні будівельні норми України)

36. ДСН 3.3.6.037-99. Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку. [Чинний від 1999-12-01]. К. : МОЗ України, 1999. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va037282-99>. (Державні санітарні норми)

37. ДСН 3.3.6.039-99. Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації. [Чинний від 1999-12-01]. К. : МОЗ України, 1999. 106 с. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va039282-99>. (Державні санітарні норми)

ДОДАТКИ

Додаток А

ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» ім. А.М. Кузьміна»
ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
На 31 грудня 2017 р.
(у тисячах гривень)

Підприємство: ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» ім. А.М. Кузьміна» Територія: Заводського району Організаційно-правова форма господарювання: Акціонерне товариство Вид економічної діяльності: Виробництво чавуну, сталі, феросплавів Середня кількість працівників: 5 326 Адреса, телефон: 69008, Запорізька обл., м. Запоріжжя, Південне шосе, 81 Одиниця виміру: тис. грн. Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці): за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ за КОАТУУ за КОПФГ за КВЕД	КОДИ			
		2017	12	31	
		00186536			
		2310136600			
		230			
				24.10	
				v	

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1		Код за ДКУД		1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	12 298	10 019	
первісна вартість	1001	48 308	47 545	
накопичена амортизація	1002	(36 010)	(37 526)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	42 179	27 477	
Основні засоби	1010	3 251 937	4 763 024	
Первісна вартість	1011	3 523 014	4 862 564	
Знос	1012	(271 077)	(99 540)	
Інвестиційна нерухомість	1015	—	—	
Довгострокові біологічні активи	1020	—	—	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	—	—	
інші фінансові інвестиції	1035	6 721	6 755	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	—	—	
Відстрочені податкові активи	1045	—	—	
Інші необоротні активи	1090	21 126	1 918	
Усього за розділом I	1095	3 334 261	4 809 193	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	945 791	1 244 152	
Виробничі запаси	1101	407 207	503 238	
Незавершене виробництво	1102	348 141	505 586	
Готова продукція	1103	190 443	235 328	
Поточні біологічні активи	1110	—	—	
Векселі одержані	1120	—	—	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 230 981	1 332 497	
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	21 888	95 739	
з бюджетом	1135	72 672	107 468	
у тому числі з податку на прибуток	1136	—	—	
з нарахованих доходів	1140	1 581	2 071	
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1145	—	—	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12 676	12 555	
Поточні фінансові інвестиції	1160	119 225	191 681	
Гроші та їх еквіваленти	1165	193 182	137 324	
у тому числі в касі	1166	6	7	
розрахунки в банках	1167	193 176	137 317	
Витрати майбутніх періодів	1170	1 592	1 812	
Інші оборотні активи	1190	7 559	10 847	
Усього за розділом II	1195	2 607 147	3 136 146	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	5 941 408	7 945 339	

Примітки 1-33 є невід'ємною частиною фінансової звітності.

Продовження додатку А

ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» ім. А.М. Кузьміна»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
На 31 грудня 2017 р.
(у тисячах гривень)

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	49 720	49 720
Капітал у дооцінках	1405	2 143 444	3 341 915
Додатковий капітал	1410	114 627	114 627
Резервний капітал	1415	12 430	12 430
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 250 066)	(2 134 449)
Неоплачений капітал	1425	—	—
Вилучений капітал	1430	—	(761)
Усього за розділом I	1495	70 155	1 383 482
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	22 256	317 193
Довгострокові кредити банків	1510	2 385 375	866 635
Інші довгострокові зобов'язання	1515	—	—
Довгострокові забезпечення	1520	384 768	459 707
Цільове фінансування	1525	—	—
Усього за розділом II	1595	2 792 399	1 643 535
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	—	—
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 751 007	3 320 295
товари, роботи, послуги	1615	1 152 611	1 341 994
розрахунками з бюджетом	1620	9 054	11 413
у тому числі з податку на прибуток	1621	—	—
розрахунками зі страхування	1625	6 406	8 356
розрахунками з оплати праці	1630	19 513	26 508
Поточна кредиторська заборгованість з одержаних авансів	1635	45 038	98 937
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	14 335	14 333
Поточні забезпечення	1660	45 616	56 707
Доходи майбутніх періодів	1665	—	—
Інші поточні зобов'язання	1690	35 274	39 779
Усього за розділом III	1695	3 078 854	4 918 322
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	5 941 408	7 945 339

В.о. Голови Правління

Віталій Корнієвський

Головний бухгалтер

Галина Лучко

26 березня 2018 р.

Примітки 1-33 є невід'ємною частиною фінансової звітності.

Продовження додатку А

ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» ім. А.М. Кузьміна»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
На 31 грудня 2017 р.
(у тисячах гривень)

Дата (рік, місяць, число)
Підприємство: ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» ім. А.М. Кузьміна» за ЄДРПОУ

КОДИ		
2017	12	31
00186536		

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2017 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 151 198	6 305 977
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7 143 259)	(5 538 957)
Валовий:			
Прибуток	2090	1 007 939	767 020
Збиток	2095	—	—
Інші операційні доходи	2120	122 273	79 142
Адміністративні витрати	2130	(122 703)	(102 891)
Витрати на збут	2150	(215 124)	(164 520)
Інші операційні витрати	2180	(118 315)	(95 147)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	674 070	483 604
Збиток	2195	—	—
Дохід від участі в капіталі	2200	—	—
Інші фінансові доходи	2220	34 244	36 563
Інші доходи	2240	9 128	1 163
Фінансові витрати	2250	(516 880)	(507 580)
Втрати від участі в капіталі	2255	—	—
Інші витрати	2270	(125 632)	(495 217)
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	74 930	—
Збиток	2295	—	(481 467)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(21 253)	77 813
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	—	—
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	53 677	—
Збиток	2355	—	(403 654)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	1 629 200	—
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	—	—
Накопичені курсові різниці	2410	—	—
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	—	—
Інший сукупний дохід	2445	(95 105)	23 271
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	1 534 095	23 271
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(273 684)	(3 965)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1 260 411	19 306
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 314 088	(384 348)

Примітки 1-33 є невід'ємною частиною фінансової звітності.

Продовження додатку А

ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» ім. А.М. Кузьміна»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
На 31 грудня 2017 р.
(у тисячах гривень)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6 569 624	4 846 379
Витрати на оплату праці	2505	547 208	477 742
Відрахування на соціальні заходи	2510	126 684	100 957
Амортизація	2515	219 678	232 299
Інші операційні витрати	2520	348 684	277 196
Разом	2550	7 811 878	5 934 673

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 075 030	1 075 030
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 075 030	1 075 030
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.050	(0.375)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.050	(0.375)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	—	—

В.о. Голови Правління

Віталій Корнієвський

Головний бухгалтер

Галина Лучко

26 березня 2018 р.

Продовження додатку А

ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» ім. А.М. Кузьміна»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
На 31 грудня 2017 р.
(у тисячах гривень)

Підприємство: ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрспецсталь» ім. А.М. Кузьміна» Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ

КОДИ		
2017	12	31
00186536		

Звіт про рух грошових коштів
(за прямим методом)
за 2017 р.

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	8 723 697	6 533 674
Повернення податків і зборів	3005	307 247	251 544
у тому числі податку на додану вартість	3006	307 247	251 544
Цільового фінансування	3010	12 067	8 194
у т.ч. надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	12 067	8 194
Авансів від покупців і замовників	3015	98 937	45 038
Повернення авансів	3020	33 630	23 213
Відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	33 755	36 043
Боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1 158	1 897
Надходження від операційної оренди	3040	6 932	9 973
Інші надходження	3095	10 313	11 283
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(7 704 904)	(5 665 562)
Праці	3105	(439 489)	(361 446)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(164 879)	(142 616)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(159 093)	(123 233)
Зобов'язань з податку на прибуток	3116	—	—
Зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(12 612)	—
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(146 481)	(123 233)
Авансів	3135	(95 739)	(21 888)
Повернення авансів	3140	(5 448)	(4 442)
Інші витрачання	3190	(155 945)	(60 435)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	502 239	541 237
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	—	—
необоротних активів	3205	—	—
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	—	—
дивідендів	3220	—	—
Надходження від деривативів	3225	—	—
Надходження від погашення позик	3230	—	—
Інші надходження	3250	51 400	135 700
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	—	—
необоротних активів	3260	(55 477)	(114 072)
Виплати за деривативами	3270	—	—
Витрачання на надання позик	3275	—	—
Інші платежі	3290	(55 719)	(201 646)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(59 796)	(180 018)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	—	—
Отримання позик	3305	256 814	567 730
Інші надходження	3340	—	—
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(761)	—
Погашення позик	3350	(316 323)	(592 539)
Сплату дивідендів	3355	(2)	(13)
Сплату відсотків	3360	(437 195)	(438 038)

Примітки 1-33 є невід'ємною частиною фінансової звітності.

Продовження додатку А

ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь» ім. А.М. Кузьміна»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
На 31 грудня 2017 р.
(у тисячах гривень)

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Інші платежі	3390	—	—
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(497 467)	(462 860)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	(55 024)	(101 641)
Залишок коштів на початок року	3405	193 182	294 111
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(834)	712
Залишок коштів на кінець року	3415	137 324	193 182

В.о. Голови Правління

Віталій Корнієвський

Головний бухгалтер

Галина Лучко

26 березня 2018 р.

Примітки 1-33 є невід'ємною частиною фінансової звітності.

Продовження додатку А

ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрощестьаль» ім. А.М. Кузьміна»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
На 31 грудня 2017 р.
(у тисячах гривень)

КОДИ		
2017	12	31
00186536		

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Підприємство: ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрощестьаль» ім. А.М. Кузьміна»

Звіт про власний капітал
за 2017 р.

Форма № 4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зарєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	49 720	2 143 444	114 627	12 430	(2 250 066)	-	-	70 155
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	49 720	2 143 444	114 627	12 430	(2 250 066)	-	-	70 155
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	53 677	-	-	53 677
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	1 338 403	-	-	(77 992)	-	-	1 260 411
Дооцінка(уцінка) необоротних активів	4111	-	1 338 403	-	-	-	-	-	1 338 403
Інший сукупний дохід Розподіл прибутку:	4116	-	-	-	-	(77 992)	-	-	(77 992)
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зарєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4280	-	-	-	-	-	-	(761)	(761)

Примітки 1-33 є невід'ємною частиною фінансової звітності.

Продовження додатку А

ПРАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрощестьаль» ім. А.М. Кузьміна»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
На 31 грудня 2017 р.
(у тисячах гривень)

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частин в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(139 932)	-	-	139 932	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	1 198 471	-	-	115 617	-	(761)	1 313 327
Залишок на кінець року	4300	49 720	3 341 915	114 627	12 430	(2 134 449)	-	(761)	1 383 482

Звіт про власний капітал
за 2016 р.

Форма № 4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	49 720	2 292 418	114 627	12 430	(2 014 692)	-	-	454 503
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	49 720	2 292 418	114 627	12 430	(2 014 692)	-	-	454 503
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	(403 654)	-	-	(403 654)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	19 306	-	-	19 306
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	19 306	-	-	19 306
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-

Примітки 1-33 є невід'ємною частиною фінансової звітності.

Продовження додатку А

ПрАТ «Електрометалургійний завод «Дніпрощестьаль» ім. А.М. Кузьміна»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
На 31 грудня 2017 р.
(у тисячах гривень)

Стаття	Код рядка	Заресстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Спрямування прибутку до заресстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частин в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(148 974)	-	-	148 974	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	(148 974)	-	-	(235 374)	-	-	(384 348)
Залишок на кінець року	4300	49 720	2 143 444	114 627	12 430	(2 250 066)	-	-	70 155

В.о. Голови Правління

Головний бухгалтер

26 березня 2018 р.

Віталій Корнієвський

Галина Лучко

Примітки 1-33 є невід'ємною частиною фінансової звітності.
9

Додаток Б

ПРАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
Станом на 31 грудня 2018 р.
(у тисячах гривень)

Підприємство: ПРАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
Територія: Заводського району
Організаційно-правова форма господарювання: Акціонерне товариство
Вид економічної діяльності: Виробництво чавуну, сталі, феросплавів
Середня кількість працівників: 5 224
Адреса, телефон: 69008, Запорізька обл., м. Запоріжжя, Південне шосе, 81
Одиниця виміру: тис. грн.
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

КОДИ		
2018	12	31
00186536		
2310136600		
230		
24.10		

V

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

Форма № 1		Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду (перераховано)	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	10 019	9 085
первісна вартість	1001	47 545	49 260
накопичена амортизація	1002	(37 526)	(40 175)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	27 477	29 227
Основні засоби	1010	4 787 621	4 935 636
Первісна вартість	1011	4 887 161	5 048 989
Знос	1012	(99 540)	(113 353)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції		-	-
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	6 755	6 710
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	1 918	284 308
Усього за розділом I	1095	4 833 790	5 264 966
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 244 152	1 396 347
Виробничі запаси	1101	503 238	638 650
Незавершене виробництво	1102	505 586	490 788
Готова продукція	1103	235 328	266 909
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 332 497	1 187 240
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		-	-
за виданими авансами	1130	95 739	75 147
з бюджетом	1135	107 468	110 723
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
з нарахованих доходів	1140	2 071	2 204
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12 555	8 103
Поточні фінансові інвестиції	1160	191 681	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	137 324	66 549
у тому числі в касі	1166	7	-
розрахунки в банках	1167	137 317	66 549
Витрати майбутніх періодів	1170	1 812	1 952
Інші оборотні активи	1190	10 847	12 214
Усього за розділом II	1195	3 136 146	2 860 479
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	7 969 936	8 125 445

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

Продовження додатку Б

ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
Станом на 31 грудня 2018 р.
(у тисячах гривень)

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду (перераховано)	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	49 720	49 720
Капітал у дооцінках	1405	3 353 432	3 452 054
Додатковий капітал	1410	114 627	114 747
Резервний капітал	1415	12 430	12 430
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 127 102)	(2 353 587)
Неоплачений капітал	1425	—	—
Вилучений капітал	1430	(761)	—
Усього за розділом I	1495	1 402 346	1 275 364
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	322 926	300 828
Довгострокові кредити банків	1510	866 635	3 920 356
Інші довгострокові зобов'язання	1515	—	—
Довгострокові забезпечення	1520	459 707	509 131
Цільове фінансування	1525	—	—
Усього за розділом II	1595	1 649 268	4 730 315
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	—	—
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	3 320 295	120 975
товари, роботи, послуги	1615	1 341 994	1 754 508
розрахунками з бюджетом	1620	11 413	12 739
у тому числі з податку на прибуток	1621	—	—
розрахунками зі страхування	1625	8 356	10 711
розрахунками з оплати праці	1630	26 508	33 577
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	98 937	60 501
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	14 333	14 330
Поточні забезпечення	1660	56 707	73 186
Доходи майбутніх періодів	1665	—	—
Інші поточні зобов'язання	1690	39 779	39 239
Усього за розділом III	1695	4 918 322	2 119 766
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	—	—
Баланс	1900	7 969 936	8 125 445

В.о. Голови Правління

Віталій Корнієвський

Головний бухгалтер

Галина Лучко

18 березня 2019 р.

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Продовження додатку Б

ПРАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД
за рік, що закінчився 31 грудня 2018 р.
(у тисячах гривень)

Підприємство: ПРАТ "ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2018	12	31
00186536		

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2018 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (перераховано)
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9 616 951	8 151 198
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9 103 504)	(7 143 259)
Валовий:			
прибуток	2090	513 447	1 007 939
збиток	2095	—	—
Інші операційні доходи	2120	64 877	122 273
Адміністративні витрати	2130	(155 094)	(122 703)
Витрати на збут	2150	(328 285)	(215 124)
Інші операційні витрати	2180	(171 006)	(118 315)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	—	674 070
збиток	2195	(76 061)	—
Дохід від участі в капіталі	2200	—	—
Інші фінансові доходи	2220	31 985	34 244
Інші доходи	2240	61 651	23 981
Фінансові витрати	2250	(519 913)	(516 880)
Втрати від участі в капіталі	2255	—	—
Інші витрати	2270	(12 828)	(131 527)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	—	83 888
збиток	2295	(515 166)	—
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	86 714	(22 864)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	—	—
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	—	61 024
збиток	2355	(428 452)	—

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (перераховано)
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	398 019	1 644 839
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	—	—
Накопичені курсові різниці	2410	—	—
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	—	—
Інший сукупний дохід	2445	(29 515)	(95 105)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	368 504	1 549 734
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(64 616)	(277 806)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	303 888	1 271 928
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(124 664)	1 332 952

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Продовження додатку Б

ПРАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД
за рік, що закінчився 31 грудня 2018 р.
(у тисячах гривень)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року (перераховано) 4
Матеріальні затрати	2500	8 000 648	6 569 624
Витрати на оплату праці	2505	787 472	547 208
Відрахування на соціальні заходи	2510	167 916	126 684
Амортизація	2515	349 427	219 678
Інші операційні витрати	2520	482 054	348 684
Разом	2550	9 787 517	7 811 878

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року (перераховано) 4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 075 030	1 075 030
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 075 030	1 075 030
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0.399)	0.057
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0.399)	0.057
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

В.о. Голови Правління

Головний бухгалтер

18 березня 2019 р.

Віталій Корнієвський

Галина Лучко

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Продовження додатку Б

ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
за рік, що закінчився 31 грудня 2018 р.
(у тисячах гривень)

Підприємство: ПрАТ "ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2018	12	31
00186536		

Звіт про рух грошових коштів
(за прямим методом)
за 2018 р.

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	10 316 830	8 723 697
Повернення податків і зборів	3005	404 276	307 247
у тому числі податку на додану вартість	3006	404 276	307 247
Цільового фінансування	3010	12 552	12 067
у тому числі надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	12 552	12 067
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	60 501	98 937
Надходження від повернення авансів	3020	18 830	33 630
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	31 836	33 755
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1 793	1 158
Надходження від операційної оренди	3040	24 209	6 932
Інші надходження	3095	555	10 313
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(9 129 530)	(7 704 904)
Праці	3105	(589 961)	(439 489)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(214 749)	(164 879)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(182 830)	(159 093)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-	-
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-	(12 612)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(182 830)	(146 481)
Витрачання на оплату авансів	3135	(75 147)	(95 739)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(5 547)	(5 448)
Інші витрачання	3190	(75 899)	(155 945)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	597 719	502 239
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	136	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Інші надходження	3250	54 400	51 400
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	-	-
необоротних активів	3260	(44 803)	(55 477)
Виплати за деривативами	3270	-	-
Витрачання на надання позик	3275	-	-
Інші платежі	3290	(142 398)	(55 719)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(132 665)	(59 796)

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Продовження додатку Б

ПрАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
за рік, що закінчився 31 грудня 2018 р.
(у тисячах гривень)

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	881	—
Отримання позик	3305	—	256 814
Інші надходження	3340	—	—
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	—	(761)
Погашення позик	3350	(90 946)	(316 323)
Сплату дивідендів	3355	(3)	(2)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(443 892)	(437 195)
Інші платежі	3390	—	—
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(533 960)	(497 467)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	(68 906)	(55 024)
Залишок коштів на початок року	3405	137 324	193 182
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(1 869)	(834)
Залишок коштів на кінець року	3415	66 549	137 324

Рядок 3190 «Інші витрачання» розділу «Рух коштів у результаті операційної діяльності» включає розрахунки з іншими кредиторами в сумі 18 592 тис. грн. (2017 р.: 22 096 тис. грн.), витрачання на оплату витрат з обслуговування кредитів в сумі 15 403 тис. грн. (2017 р.: 19 512 тис. грн.), розрахунки з робітниками та іншими дебіторами в сумі 14 718 тис. грн. (2017 р.: 10 473 тис. грн.), витрачання на оплату зобов'язань за індивідуальним страхуванням в сумі 10 930 тис. грн. (2017 р.: 10 230 тис. грн.) та інші витрачання в сумі 16 256 тис. грн. (2017 р.: 93 634 тис. грн., у т.ч. витрачання на поповнення короткострокових банківських депозитів на суму 65 212 тис. грн та на оплату штрафів та пені у сумі 17 665 тис. грн.).

Рядок 3250 «Інші надходження» розділу «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності» включає надходження від повернення фінансової допомоги.

Рядок 3290 «Інші платежі» розділу «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності» включає витрачання на поповнення довгострокових банківських депозитів на суму 90 398 тис. грн. (2017 р.: 6 719 тис. грн.) та розрахунки за виданою фінансовою допомогою в сумі 52 000 тис. грн. (2017 р.: 49 000 тис. грн.).

В.о. Голови Правління

Головний бухгалтер

18 березня 2019 р.

(Signature)

(Signature)

Віталій Корнієвський

Галина Лучко

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Продовження додатку Б

ПРАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
За рік, що закінчився 31 грудня 2018 р.
(у тисячах гривень)

КОДИ		
2018	12	31
00186636		

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Звіт про власний капітал
за 2018 р.

Підприємство: ПРАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»

Форма № 4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зарезервований капітал	Капітал у доїлках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Випущений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	49 720	3 341 915	114 627	12 430	(2 134 449)	-	(761)	1 363 482
Коригування:									
Зміна об'ємів політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	11 517	-	-	7 347	-	-	18 864
Скоригований залишок на початок року	4095	49 720	3 353 432	114 627	12 430	(2 127 102)	-	(761)	1 402 346
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	(428 452)	-	-	(428 452)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	328 090	-	-	(24 202)	-	-	303 888
Доходо(з)убиток) несортованих активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	(24 202)	-	-	328 090
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивіденди)									
Спрямування прибутку до зарезервованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

Продовження додатку Б

ПРАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
за рік, що закінчився 31 грудня 2018 р.
(у тисячах гривень)

Стаття	Код рядка	Заресстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Вилучення капіталу:									
Вкуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	120	-	-	-	761	881
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(229 468)	-	-	229 468	-	-	-
Інші зміни в капіталі внаслідок застосування нових стандартів фінансової звітності	4291	-	-	-	-	(3 299)	-	-	(3 299)
Разом змін у капіталі	4295	-	98 622	120	-	(226 485)	-	761	(126 982)
Залишок на кінець року	4300	49 720	3 452 054	114 747	12 430	(2 353 587)	-	-	1 275 364

Звіт про власний капітал
за 2017 р.

Форма № 4 Код за ДКУД 1801005									
Стаття	Код рядка	Заресстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	49 720	2 143 444	114 627	12 430	(2 250 066)	-	-	70 155
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	49 720	2 143 444	114 627	12 430	(2 250 066)	-	-	70 155
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	61 024	-	-	61 024
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	1 349 920	-	-	(77 992)	-	-	1 271 928
Доходина (ущадка) необоротних активів	4111	-	1 349 920	-	-	-	-	-	1 349 920
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	(77 992)	-	-	(77 992)

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Продовження додатку Б

ПРАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»
ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
за рік, що закінчився 31 грудня 2018 р.
(у тисячах гривень)

Стаття 1	Код рядка 2	Зареєстрований капітал 3	Капітал у дооцінках 4	Додатковий капітал 5	Резервний капітал 6	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) 7	Неоплачений капітал 8	Вилучений капітал 9	Всього 10
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	(761)	(761)
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(139 932)	-	-	139 932	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	1 209 988	-	-	122 964	-	(761)	1 332 191
Залишок на кінець року	4300	49 720	3 353 432	114 627	12 430	(2 127 102)	-	(761)	1 402 346

В.о. Голови Правління

Віталій Корнієвський

Головний бухгалтер

Галина Лучко

18 березня 2019 р.

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.